

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Ústavněprávní aspekty předání moci ve Spojených
státech amerických**

Bc. Jakub Jan Fiala

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra ústavního a evropského práva

Studijní program Právo a právní věda

Studijní obor Právo

Diplomová práce

**Ústavněprávní aspekty předání moci ve Spojených
státech amerických**

Bc. Jakub Jan Fiala

Vedoucí práce:

JUDr. Tomáš Pezl, Ph.D.

Katedra ústavního a evropského práva

Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jakub Jan FIALA**
Osobní číslo: **R17M0056P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Ústavněprávní aspekty předání moci ve Spojených státech amerických**
Zadávací katedra: **Katedra ústavního a evropského práva**

Zásady pro vypracování

1. kapitola: Úvod
2. kapitola: Pojem předání moci ve Spojených státech amerických
3. kapitola: Ústavněprávní, institucionální a chronologický rámec předání moci
4. kapitola: Úvahy de lege ferenda v případě hladkého nepředání moci
5. kapitola: Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- Beerman, J. ? Marshall W. (2006). The Constitutional Law of Presidential Transitions. North Carolina Law Review 84 (4), s. 1254?1289.
- Burke, J. (2009). The Contemporary Presidency: The Obama Presidential Transition: An Early Assessment. Presidential Studies Quarterly 39 (3), s. 574?604.
- Congressional Research Service (2020). The Electoral College and Presidential Transitions: From Election to Inauguration?An Overview of the Process (Washington, D.C.: Congressional Research Service)
- Freeman, J. (2018). The Limits of Executive Power: The Obama-Trump Transition. Nebraska Law Review 96 (3), s. 546?575.
- Halchin, E. L. (2017). Presidential Transitions: Issues Involving Outgoing and Incoming Administrations (Washington, D.C.: Congressional Research Service)
- Hamilton, M. (1996). The Career Service and Pres. Transition: from Bush to Clinton to National Performance Review. Public Administration Quarterly 20 (1), s. 52?70.
- Hogue, H. (2020). Presidential Transition Act: Provisions and Funding (Washington, D.C.: Congressional Research Service)
- Chemerinsky, E. (2019). Constitutional Law: Principles and Policies (New York: Wolters Kluwer)
- Jenkinson, C. S. (2020). Presidential Transitions and the Vagaries of America?s History. Governing. 21. 12. 2020 (<https://www.governing.com/context/Presidential-Transitions-and-the-Vagaries-of-Americas-History.html>, 18. 3. 2021).
- Johnson, C. (2002). The 2000-01 Presidential Transition: Planning, Goals and Reality. PS: Political Science and Politics 35 (1), s. 51?53.
- Johnson, C. (2009). The 2008-2009 Presidential Transition: Preparing Federal Agencies. Presidential Studies Quarterly 39 (4), 819?822.
- Joynt Kumar, M. (2008). Getting Ready for Day One: Taking Advantage of the Opportunities and Minimizing the Hazards of a Presidential Transition. Public Administration Review 68 (4), s. 603?617.
- Joynt Kumar, M. (2009). The 2008-2009 Presidential Transition Through the Voices of Its Participants. Presidential Studies Quarterly 39 (4), 823?858.
- Zoffer, J. (2020). The Law of Presidential Transitions. The Yale Law Journal 129 (8), s. 2232?2605.
- The Constitution of the United States
- Presidential Transitions Improvements Acts of 2015
- Presidential Transition Enhancement Act of 2019

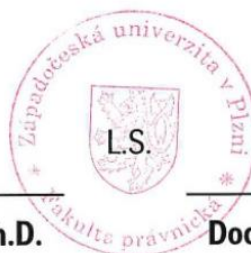
Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Pezl, Ph.D.**
Fakulta právnická

Datum zadání diplomové práce: **23. února 2021**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2022**

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně, s použitím odborné literatury a pramenů uvedených v seznamu, který je součástí této diplomové práce.

V Plzni dne .....

.....

podpis

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat JUDr. Tomáši Pezlovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, podnětné připomínky a vstřícný přístup při tvorbě této diplomové práce.

Plzeň, březen 2022

OBSAH

ÚVOD	7
1 POJEM PŘEDÁNÍ MOCI A JEHO VÝCHODISKA	12
1.1 IDEOVÉ KOŘENY PŘEDÁNÍ MOCI	13
1.2 HISTORICKÝ VÝVOJ PŘEDÁNÍ MOCI	16
1.2.1 <i>Adams–Jefferson a první předání moci</i>	16
1.2.2 <i>Předání moci do poloviny 20. století</i>	17
1.2.3 <i>Předání moci od poloviny 20. století</i>	19
1.3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PŘEDÁNÍ MOCI	21
1.4 HLEDÁNÍ DEFINICE PŘEDÁNÍ MOCI SKRZE POJMOSLOVÍ	22
1.4.1 <i>Předání moci, tranzice a inaugurace</i>	22
1.4.2 <i>Prezident, viceprezident a zvolený prezident, zvolený viceprezident</i>	23
1.4.3 <i>Vláda, kabinet a administrativa</i>	24
1.4.4 <i>Ministerstva, agentury, komise a další ústřední federální úřady</i>	26
1.4.5 <i>Federální činitelé a federální zaměstnanci</i>	28
1.4.6 <i>Prezidentské kampaně a týmy pro předání moci</i>	30
1.5 DÍLČÍ REFLEXE	31
2 ÚSTAVNĚPRÁVNÍ ROZMĚR PŘEDÁNÍ MOCI	34
2.1 LAW OF PRESIDENTIAL TRANSITIONS	35
2.2 PREZIDENT A JEHO PRAVOMOCI V KONTEXTU PŘEDÁNÍ MOCI	36
2.2.1 <i>Pravomoci inherentní</i>	36
2.2.2 <i>Pravomoci delegované</i>	38
2.2.3 <i>Pravomoci explicitně vyjádřené</i>	38
2.3 PREZIDENTSKÉ POVINNOSTI V KONTEXTU PŘEDÁNÍ MOCI	40
2.3.1 <i>Klauzule funkčního období prezidenta</i>	40
2.3.2 <i>Klauzule přísahy prezidenta</i>	42
2.3.3 <i>Klauzule správcovská–pečovatelská</i>	43
2.4 ÚSTAVNÍ ZVYKLOSTI	46
2.4.1 <i>Kabinet a jeho postavení v ústavním systému</i>	47
2.4.2 <i>Zpráva o stavu Unie</i>	49
2.4.3 <i>Rezignační dopisy členů administrativy</i>	49
2.4.4 <i>Setkání v Bílém domě, dopis nástupci a účast na inauguraci</i>	50

3	LEGISLATIVNÍ A INSTITUCIONÁLNÍ ASPEKT PŘEDÁNÍ MOCI.	52
3.1	INSTITUTE ZAINTERESOVANÉ V PROCESU PŘEDÁNÍ MOCI.....	53
3.2	THE PRESIDENTIAL TRANSITION ACT	54
3.2.1	<i>Organizační zajištění</i>	55
3.2.2	<i>Materiální a personální zajištění</i>	56
3.2.3	<i>Problematika národní bezpečnosti a prověrky</i>	58
3.2.4	<i>Financování</i>	58
3.3	ZÁSADNÍ NOVELIZACE PRESIDENTIAL TRANSITION ACT.....	59
4	VLIV PREZIDENTSKÝCH VOLEB NA PŘEDÁNÍ MOCI A TVORBA NOVÉ ADMINISTRATIVY	62
4.1	POVOLEBNÍ FÁZE – SBOR VOLITELŮ V KONTEXTU VOLEB.....	63
4.1.1	<i>Volitelé a proces jejich výběru</i>	64
4.1.2	<i>Shromáždění Sboru volitelů</i>	65
4.1.3	<i>Fenomén „faithless electors“</i>	66
4.1.4	<i>Potvrzování výsledků na společné schůzi Kongresu</i>	68
4.2	POINAUGURAČNÍ FÁZE – NÁSTUPNOVÉ ADMINISTRATIVY	69
4.2.1	<i>Personální obsazování nové administrativy</i>	69
4.2.2	<i>Legislativní činnost nové administrativy</i>	71
4.2.3	<i>Fenomén „Midnight regulations“</i>	71
5	SOUDOBA PRAXE A AKTUÁLNÍ OTÁZKY PŘEDÁNÍ MOCI	74
5.1	SOUDOBA POVAHA PŘEDÁNÍ MOCI.....	74
5.2	PŘEDÁNÍ MOCI MEZI DONALDEM TRUMPDEM A JOE BIDENEM	76
5.2.1	<i>Druhý pokus o impeachment</i>	80
5.3	HYPOTETICKÉ ÚVAHY NAD NEPŘEDÁNÍM MOCI	82
5.4	ÚVAHY <i>DE LEGE FERENDA</i> NAD PRÁVNÍ ÚPRAVOU PŘEDÁNÍ MOCI.....	86
5.4.1	<i>Změna volební legislativy</i>	88
	ZÁVĚR.....	90
	SEZNAM LITERATURY A INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	93
	RESUMÉ.....	112

Úvod

„*Slavnostně přísahám, že budu čestně vykonávat funkci prezidenta Spojených států a podle svých sil budu zachovávat, střežit a bránit ústavu Spojených států.*“¹ Těmito slovy se každé čtyři roky, vždy 20. ledna, ujímá při slavnostní inauguraci své funkce nově zvolený prezident Spojených států amerických před budovou washingtonského Kapitolu. Pro americké konstitucionalisty je předání moci neboli tranzice nadmíru zajímavé téma.

Přibližně dva a půl měsíce trvající období střídání v Bílém domě je možné vnímat jako období nejistoty, nestability a určitých paradoxů. Nově zvolený prezident disponující legitimitou vzešlou z vyhraných voleb se připravuje převzít exekutivní moc, leč stále ještě není uveden do úřadu. Na straně druhé je zde odcházející hlava státu, stále ještě vykonávající úřad, která disponuje s tím spojenými pravomocemi a privilegii.

Ústava Spojených států amerických se ve své aktuální podobě o předání moci vyjadřuje spíše implicitně, mnohdy je obecný rámec tranzice nutné vyvozovat nejen z textu ústavní listiny, ale i z ústavněprávní doktríny a v neposlední řadě i z poměrně roztržitěného okruhu ústavních zvyklostí. Faktem nicméně je, že Ústava Spojených států amerických poměrně detailně řeší na ústavní úrovni problematiku voleb a mimořádností, které s předáním moci ve svém důsledku úzce souvisí.

Avšak jen studium jednoduše odvoditelných právních aspektů nenabízí odpovědi na četné otázky, které vyvstávají. V posledních desetiletích se proto vyvíjí podobor ústavního práva, jenž taktéž zasahuje do práva správního a práva volebních kampaní, který se nazývá *Law of Presidential Transitions*. Jeho cílem je zejména konceptualizovat náhled na tuto problematiku.

Za symbolickým významem předání moci jako aktu, který má více než ryze ceremoniální funkci, lze vidět i další důležité činnosti zahrnující měsíce plánování, poměrně detailní právní úpravu, zapojení institucí napříč exekutivou a další relevantní aspekty, které zavádají dojem, že předání moci je komplikovaný proces mající širší souvislosti a přesah. Jen pro představu, v roce 1800 zaměstnávala

---

¹ Tato diplomová práce pracuje jak s originálním zněním Ústavy Spojených států v anglickém jazyce, tak s jeho relativně přesným českým překladem. Viz. *Seznam literatury a informačních zdrojů – TINDAL, George. Ústava Spojených států amerických.*

federální vláda tehdy tvořící 5 ministerstev přibližně 125 federálních zaměstnanců. V roce 2009 se předání moci účastnily desetitisíce řadových zaměstnanců ve federální exekutivě a okolo 4000 jmenovaných federálních činitelů² a úředníků, které nominuje do úřadů prezident Spojených států amerických. Vedle toho více než 1200 představitelů federální administrativy je nadto stvrzováno v úřadu Senátem Spojených států amerických.³

Ve Spojených státech je velmi rozšířený syntetizující pohled na fenomény v právu, kterým se tak dává společenskovední přesah. Právní teoretici a konstitucionalisté se mnohdy nezdrahají analyzovat témata, která jsou v České republice výsostně určena politologům, případně odborníkům z jiných společenskovedních oborů. Není tedy od věci podrobit tento proces zevrubné analýze i v našem prostředí?

Absolventské práce na právnických fakultách se mnohdy zabývají americkými ústavními institucemi, volbami nebo případně jinými pečlivě zmapovanými fenomény. Základním a obecným cílem této práce je čtenářům představit dosud po právní stránce v českém prostředí nepopsanou problematiku předání moci ve Spojených státech amerických, která je vskutku perspektivní oblastí pro interdisciplinární výzkum. Kromě toho si však tato práce taktéž klade trojici partikulárních cílů:

- (1) Rozšířit definici předání moci uvedenou *na straně 22* o další související prvky na základě poznatků obsažených v této diplomové práci.
- (2) Analyzovat problematické okamžiky předání moci mezi Donaldem Trumpem a Joe Bidenem v období po volbách roku 2020. A reflektovat úvahy nad hypotetickým nepředáním moci v roce 2021 mezi zmíněnými aktéry.
- (3) V neposlední řadě reflektovat případné úvahy *de lege ferenda* nad změnou legislativy týkající se předání moci.

---

² Why Reducing The Number Of Senate-confirmed Positions Can Make Government More Effective: Executive Summary. Dostupné z: <https://presidentialtransition.org/publications/unconfirmed-reducing-number-senate-confirmed-positions/>.

³ President John Adams orders federal government to Washington, D.C.: This Day in History. Dostupné z: <https://www.history.com/this-day-in-history/president-john-adams-orders-federal-government-to-washington-d-c>.

Tato diplomová práce je rozdělena celkem do pěti hlavních kapitol, které se věnují fenoménu předání moci z různých perspektiv. Kapitola první má za cíl přiblížit obecná východiska pojmu předání moci. Kapitola druhá a třetí se dominantně věnují právním a institucionálním aspektům předání moci, počínaje výkladem norem ústavního práva, na který navazuje analýza relevantní právní úpravy společně s popisem institucionálního rámce předání moci. Kapitola čtvrtá pak přibližuje tranzici jako proces s jasnou časovou a organizační strukturou, kdy je dán do souvislosti s prezidentskou volbou a prvními 100 dny nové administrativy.

Kapitola pátá se pak věnuje aktuálním otázkám předání moci vztahujícím se k soudobé praxi, zejména pak prezidentským volbám roku 2020. Ačkoliv se může zdát, že jsou jednotlivé kapitoly izolované a nemají zřejmou vzájemnou návaznost, tato skutečnost má své opodstatnění. Je třeba mít na paměti, že tato práce operuje s korpusem zdrojů, který je z valné většiny originální americkou ústavněprávní literaturu, poznamenanou právě výše uvedeným mezioborovým náhledem, který nelze ignorovat. Dalším důvodem pak může být zvolená metodologie, která se snaží pokrýt co největší výseč tohoto vsutku komplexního fenoménu.

Metodologie práce

Předkládaná diplomová práce je postavena v obecné rovině na kompilaci právní úpravy a interdisciplinárního přístupu tak, aby byly čtenáři co možná nejširě představeny struktury a vztahy související s problematikou předání moci v kontextu pěti hlavních kapitol.

V kapitole první je rozvíjen zejména v teoretické rovině interdisciplinární přístup, kdy je pojem předání moci zkoumán z pohledu historického, filozoficko-ideového, právně-teoretického. Perspektiva politické vědy je pak vtělena do celé práce napříč kapitolami. Tato kapitola zkoumající pojem předání moci také využívá systémovou analýzu základního pojmosloví předání moci, tedy jednotlivých prvků, které mají zásadní roli v procesu tranzice. V závěrečné podkapitole jsou následně všechny dosud zjištěné závěry syntetizovány a podrobeny reflexi.

Druhá kapitola této práce využívá zejména metodu analýzy, která je aplikována na související ustanovení Ústavy Spojených států amerických, a to v souladu s americkou ústavněprávní doktrínou. Užívány jsou taktéž standardní způsoby interpretace práva a soudních rozhodnutí. Tato konkrétní kapitola taktéž zahrnuje podkapitolu analyzující skupinu relevantních ústavních zvyklostí, které jsou v procesu předání moci uplatňovány. Zmíněná podkapitola do určité míry narušuje logickou strukturu práce vzhledem k obsahové různorodosti popisovaných ústavních zvyklostí, avšak její podřazení do druhé kapitoly bylo nezbytné.

Třetí kapitola do určité míry navazuje na analýzu právních předpisů, a to zejména těch v oblasti podústavní normotvorby. Analyzován a interpretován je korpus právních norem tvořící jádro právní úpravy předání moci z pohledu technicko-organizačního. Druhou větví analýzy právních norem, které bylo nutné vyčlenit, je institucionální aspekt, jenž nicméně sám o sobě tvoří samostatnou podkapitolu. Funkce a vztahy mezi jednotlivými institucemi v teoretické rovině bylo nutné takto koncipovat s ohledem na kapitoly následující, které operují s institucionální otázkou v praxi.

Kapitola čtvrtá zkoumá předání moci po procesuální stránce, kdy je fenomén tranzice podroben v obecné rovině teoretické analýze a dán do souvislosti s prezidentskou volbou jakožto určitým segmentem tohoto procesu. Prezentovány jsou stěžejní aspekty prezidentské volby. Podkapitoly následující pak po teoretické stránce nabízejí exkurz do poinaugurační fáze předání moci, která dotváří celý obraz zkoumaného fenoménu a sama tvoří jeho neoddělitelnou součást.

Kapitola pátá má analyticko-syntetický charakter a do značné míry reflektuje praktickou stránku předání moci. Poznatky a závěry, které byly čtenáři prezentovány v předcházejících čtyřech kapitolách, mají za úkol sloužit jako teoretický základ zachycující organizační, institucionální a legislativní (a další) aspekty předání moci. Na základě nich by měl být čtenář schopen pochopit i ryze praktickou stránku tranzice, jakožto dynamického procesu. Kapitola pátá se proto věnuje soudobé praxi předání moci, kdy je komplexní analýze podrobena relativně nedávné předání moci mezi Donaldem Trumpem a Joe Bidenem v roce 2020, které s sebou neslo mnohé těžkosti, rozpory a nezodpovězené otázky. Tato kapitola taktéž obsahuje podkapitoly věnující se v teoretické rovině období bezprostředně po nástupu nové administrativy a výzvam, kterým bezprostředně čelí.

1 Pojem předání moci a jeho východiska

Pojem předání moci nelze uvést jinak než výňatkem z prvního inauguračního proslovu prezidenta *Ronalda Reagana* z 20. ledna 1981: „*Pro několik z nás, kteří zde dnes jsme, je to významný slavnostní okamžik, a přesto je to v dějinách našeho národa běžná událost. K řádnému předání moci, jak požaduje Ústava, dochází běžně již téměř dvě století. Málokdo z nás se pozastaví nad tím, jak jedineční ve skutečnosti jsme. V očích mnoha lidí na světě není tento obřad opakující se každé čtyři, který my vnímáme jako normální, ničím menším než zázrakem.*“⁴

Tento idealistický pohled na proces předání moci by zajisté ocenili Otcí zakladatelé. Ti se mezi delegáty ze dvanácti kolonií⁵ v roce 1787 shromáždili ve Philadelphii, aby nahradili *Články Konfederace* novou ústavní listinou, která by třináct bývalých kolonií spojila v akceschopnější a pevnější státní útvar. Vědomi si svých rozporů, individuálních zájmů a odpovědnosti za budoucnost a osud lidí žijících na severoamerickém kontinentu, rozhodli se vypracovat Ústavu Spojených států amerických, která s dodatky platí do dnešní doby.

Severoameričtí osadníci si ve zmíněném období ale zajisté nebyli vědomi toho, že do několika málo let se ve Spojených státech vytvoří politické strany, které budou artikulovat společenské zájmy. Ostatně George Washington, John Adams, Thomas Jefferson, James Madison a další osobnosti politiky tehdejší doby ostře vystupovali proti existenci politických stran, které vnímali jako negativní element. Nicméně měli na paměti, že společnost bude do budoucna čelit mnoha krizím, které budou spočívat v konfliktu zájmů jednotlivců, skupin, ale i států Unie. Pokud má být nastavený společenský a politický řád zachován, je třeba vypracovat takový základní zákon, který by měl moderační a nadčasový charakter.

Ústava Spojených států amerických v *Článku I., oddílu čtvrtém* a *Článku II., oddílu prvním* předpokládá volbu zástupců moci zákonodárné a moci výkonné, předpokládá časovou ohraničenost jejich mandátu a s tím spojené pravomoci a odpovědnost za jeho výkon.

---

⁴ First Inaugural Address of Ronald Reagan. Dostupné z: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/reagan1.asp.

⁵ Zástupci Rhode Islandu na ústavodárném konventu ve Filadelfii chyběli viz *Rhode Island's Ratification of the Constitution: Historical Highlights* [online]. Dostupné z: <https://history.house.gov/Historical-Highlights/1700s/Rhode-Island-s-Ratification-of-the-Constitution/>.

Severoameričtí osadníci si vybrali cestu samosprávné demokracie postavené na principech republikanismu, rovnosti a svobody. Tyto myšlenky, na které ideově navazuje Ústava Spojených států, jsou vyjádřeny v Deklaraci nezávislosti přijaté 4. července 1776, v níž signatáři prohlašují, že: „(...) *k zajištění těchto práv se ustavují mezi lidmi vlády, odvozující svou oprávněnou moc ze souhlasu těch, jimž vládnou. Že kdykoli počne být některá vláda těmto cílům na překážku, má lid právo ji změnit nebo zrušit a ustavit vládu novou, která by byla založena na takových zásadách a měla svou pravomoc upravenou takovým způsobem, jak uzná lid za vhodné pro zajištění své bezpečnosti a svého štěstí.*“⁶

Delegáti Druhého kontinentálního kongresu odmítali útlak, zneužívání moci a tyranii, kterou spatřovali v osobě krále *Jiřího III.*, rozhodli se proto rozvázat svazky s Velkou Británií a vybudovat tak nový stát s vlastními institucemi, který bude opakem toho, proč vydali tuto deklaraci.

Již v úvodu bylo naznačeno, že předání moci ve Spojených státech amerických je víceúrovňový fenomén. Následující kapitola a její podkapitoly mají za cíl čtenáři představit i mimoprávní, zejména historický a ideový rozměr předání moci, který s právními aspekty přímo souvisí a bez jehož explicitního zmínění by tato práce byla jen popisným dílem prezentujícím legislativní a procedurální aspekty předání moci. Dle mého názoru je zasazení do širšího kontextu nedílnou součástí této práce, která jinak ve svém názvu nese „*Ústavněprávní aspekty předání moci ve Spojených státech amerických.*“

1.1 Ideové kořeny předání moci

V roce 1748 vyšla v Ženevě publikace, která měla zásadní vliv na evropské (ale i americké) myšlení na desetiletí dopředu. Řeč není o ničem jiném než o zásadním díle právní a politické filozofie *O duchu zákonů* z pera Charlese Louise Montesquieua. Byl to právě on, kdo jasně definoval tripartici na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní.

V tomto díle se mimo jiné jasně vyhranil proti tomu, aby byla moc zákonodárná a výkonná v rukou jedné osoby, neboť takovýto stav zavdává tyranii.⁷

---

⁶ Český překlad *Deklarace nezávislosti*, srov. *Deklarace nezávislosti Spojených států amerických* [online]. Dostupné z: <https://pages.pdf.cuni.cz/kddd/files/2015/03/Deklarace-nez%c3%a1vislosti-USA.pdf>.

⁷ HALSALL, Paul. The Spirit of the Laws, 1748: Modern History Sourcebook: Montesquieu [online].

Trojí dělba moci a systém *checks and balances*⁸ měly zajistit, že žádná ze složek nebude mít nad ostatními dvěma převahu, a tím nebude docházet k její koncentraci uvnitř jedné z nich.⁹ Omezenost moci a její vázanost zákonem je tedy klíčová.

Nicméně nebyl to jen Montesquieu, kdo položil ideové základy Americké revoluce, jejichž hmatatelným výstupem byla Deklarace nezávislosti a Ústava Spojených států amerických. Martin S. Sheffer ve svém článku shrnuje i zásadní vliv Aristotela, který člověka definoval jako *homo politicus*, Machiavelliho, jenž osadníky naučil politickému pragmatismu a realistické politice, Hobbese, který se věnoval suverenitě státní moci na určitém území, Locka a jeho nezadatelná práva.¹⁰ Významnou roli hrálo i ospravedlnění celé revoluce širším vrstvám obyvatelstva, o tento zásadní počín se zasloužil Thomas Paine svým dílem *Common Sense*, které shrnovalo zásadní argumenty, proč by se 13 severoamerických kolonií mělo osamostatnit a proč by mělo dojít k vytvoření demokratické republiky.¹¹

Odras těchto idejí a návaznost na ně můžeme vidět v dílech osobností tehdejší doby. První ministr financí Alexander Hamilton svůj náhled na problematiku moci rozvádí ve slavné eseji *Farmer Refuted* následovně: „*Původem vlády lidu, která byla spravedlivě ustanovena, musí být dobrovolná dohoda mezi vládci a ovládanými. Ti musí býti podřízeni jejím omezením, která jsou nezbytná pro zabezpečení absolutních práv společnosti. Neboť jaké původní oprávnění může mít kterýkoli muž nebo skupina mužů, aby vládli ostatním, kromě svých vlastních [oprávnění – pozn. autora].*“¹² Z tohoto výňatku je patrná reflexe vztahu mezi státní mocí a občany a omezenost moci vládnoucích vůči ovládaným, která musí být vázána jasně danými principy a zákonitostmi.

Akcentování principů, na kterých má být ústavní zřízení Spojených států amerických, je taktéž jasně patrné v *Listech federalistů*¹³, které byly obhajobou

---

⁸ Merriam-Webster Dictionary koncept *brzd a protivah* definuje jako „*system, který každé ze složek moci pozměňovat, opravovat nebo doplňovat, případně vetovat akty jiné ze složek moci tak, aby nedocházelo k převaze jedné z nich nad ostatními.*“, srov. Checks and Balances. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/checks%20and%20balances>.

⁹ HAZO, Robert G. Montesquieu and the Separation of Powers, s. 667.

¹⁰ SHEFFER, Martin S. Presidential Power and Limited Government, s. 474.

¹¹ Thomas Paine's Common Sense. Dostupné z: <https://www.ushistory.org/us/10f.asp>.

¹² Alexander Hamilton Quote from The Farmer Refuted. Dostupné z: <https://quotepark.com/quotes/1941338-alexander-hamilton-the-origin-of-all-civil-government-justly-established/>.

¹³ Listy federalistů byla série 85 esejí, které mezi roky 1787 a 1788 publikovala trojice stejně smýšlejících osobností tehdejší doby – Alexandr Hamilton, James Madison a John Jay. Oba jmenovaní byli účastníky Philadelphského konventu, který ústavu přijímal, viz. *The Federalist*

navrhované Ústavy a i v dnešní době slouží k teleologické a historické interpretaci znění Ústavy Spojených států amerických.

V *Listech federalistů* James Madison, autor textu Ústavy Spojených států amerických, dává do souvislosti hromadění moci a tyranii, kdy říká, že:

„Hromadění moci zákonodárné, výkonné a soudní ve stejných rukou, ať už jedné, několika nebo mnoha, a ať už dědičné, samozvané nebo volitelné, lze právem prohlásit za samotnou definici tyranie.“¹⁴

Toto hledisko je pak možné doplnit o další výňatek z *Listů federalistů*, na kterém lze demonstrovat i kvalitativní hledisko předání moci spočívající v limitech výkonu prezidentského úřadu: *„Je možné se shodnout napříč stranami na tom, že pravomoci, které řádně náleží jednomu z resortů, by neměly být přímo a úplně spravovány žádným z ostatních resortů. Stejně tak je zřejmé, že žádný z nich by neměl mít, přímo či nepřímo, rozhodující vliv na ostatní při správě svých příslušných pravomocí. Je nicméně nepopíratelné, že moc má povahu zásahovou a že by jí mělo být účinně zabráněno překročit meze, které jsou jí přiděleny.“¹⁵*

Sérií výňatku z dobových pramenů je možné uzavřít posledním projevem v úřadu prvního amerického prezidenta George Washingtona z roku 1796, ve kterém se loučí s úřadem: *„Na základě zkušeností ze starověku a i současnosti byla prokázána nutnost zavést vzájemnou kontrolu při výkonu politické moci jejím rozdělením a svěřením různým opatrovatelům a vytvořením strážců veřejného blahobytu proti nájezdům jiných. Některé z nich u nás a na vlastní oči. Zachovat je [strážce – pozn. autora] musí být stejně nutné jako je zavést.“¹⁶*

George Washington ve svém projevu mimo jiné zmiňuje také nutnost chránit Ústavu před uzurpací. Obecně se nebrání tomu, aby byla Ústava novelizována (v případě, že jsou některá ustanovení funkční nebo chybná) tak, jak je předpokládáno. Zdůrazňuje ale, že změny Ústavy a její překrucování je zbraň, kterou jsou ničeny svobodné vlády.¹⁷

Papers. Dostupné z: <https://www.constitutionfacts.com/us-articles-of-confederation/the-federalist-papers/>.

¹⁴ MADISON, James. FEDERALIST NO. 47: The Particular Structure of the New Government and the Distribution of Power Among Its Different Parts.

¹⁵ MADISON, James. FEDERALIST NO. 48: These Departments Should Not Be So Far Separated as to Have No Constitutional Control Over Each Other.

¹⁶ Washington's Farewell Address 1796. Dostupné z: https://avalon.law.yale.edu/18th_century/washing.asp.

¹⁷ Ibid.

1.2 Historický vývoj předání moci

Kontinuita a stabilita amerického ústavního systému, který v téměř nezměněné podobě přežil jednu občanskou a dvě světové války, se stala symbolem a vzorem pro demokratické režimy napříč světem. Existují ale momenty více či méně kontroverzní, ve kterých s jistotou nelze hovořit o pokojném a ničím nerušeném předání moci, které by nemělo negativní dopady na různé oblasti vnitřní a zahraniční politiky USA.

Kdy se ale uskutečnilo vůbec první předání moci? A lze jej vůbec považovat za předání moci? První „střídání“ v Bílém domě se uskutečnilo v roce 1797 mezi Georgem Washingtonem a Johnem Adamsem. V tomto případě ale nelze hovořit o modelovém příkladu, na kterém by bylo možné ukázat nově se rodící úzus. Toto pokojné předání moci se uskutečnilo na základě dobrovolnosti, neboť George Washington si již nepřál obhajovat prezidentský mandát ve volbách roku 1796. Spíše než předáním moci bychom tedy toto střídání mohli nazvat dobrovolným vzdáním se možnosti kandidovat v prezidentských volbách, neboť v předchozích prezidentských volbách roku 1788 a 1792 George Washington prakticky neměl konkurenci. Přestože byl vyzýván, aby setrval v úřadu ještě jedno volební období, Washington odmítnul a odebral se do ústraní.

Právě tím, že se první americký prezident odmítnul ucházet o třetí mandát, zavedl ústavní zvyklost, která byla až explicitně zakotvena 22. *Dodatkem Ústavy spojených států amerických* v roce 1951.

1.2.1 Adams–Jefferson a první předání moci

Spojené státy zažily své první předání moci v pravém slova smyslu před více než 220 lety. Po čtvrté hodině ranní 4. března 1801 opustil druhý americký prezident John Adams Washington D. C., aby nemusel přihlížet inauguraci svého rivala Thomase Jeffersona, který ho porazil ve vyostřeném souboji¹⁸, o kterém můžeme mluvit jako o zásadním střetnutí Federalistů a Demokratických republikánů, které formovalo americkou vnitřní i zahraniční politiku na dekády dopředu.

---

¹⁸ Ve volbách roku 1800, kterým se taktéž přezdívá „*Revoluce roku 1800*“ porazil Thomas Jefferson se svým viceprezidentským kandidátem Aaronem Burrem Johna Adamse a jeho viceprezidentského kandidáta Charlese C. Pinckneyho v poměru 73 ku 65 volitelům. V poměru na hlasy porazil Jefferson Adamse 60.5 % ku 39.4 % hlasů, viz *RAGOSTA, John. U.S. Presidential Election of 1800.*

Inaugurace roku 1801 ilustruje situaci, ve které se obhajujícímu prezidentovi Adamsovi nepodařilo získat druhý prezidentský mandát, čímž byl nedobrovolně postaven do pozice toho, kdo musí opustit Bílý dům, z čehož, jak dokládají dobové prameny, nebyl nadšený.¹⁹ Pro prezidenty, kteří neobhájili druhý mandát, se vžilo označení *Lame duck* neboli *chromá kachna*.²⁰

Tuto první tranzici ale provází událost, které se přezdívá *Midnight judges*²¹ neboli „půlnoční jmenování soudců“. John Adams na sklonku svého mandátu stihl najmenovat 16 nových federálních soudců, ale zejména obměnit soudce Nejvyššího soudu USA, do jehož čela jmenoval (se souhlasem Senátu) mimo jiné Johna Marshalla²², člena svého kabinetu. Nutno taktéž dodat, že Adams se nezúčastnil inaugurace svého nástupce, jak bylo výše zmíněno, ale právě účast odcházejícího prezidenta na inauguraci svého nástupce je jedna ze zvyklostí, kterou se podařilo až na výjimky dodržet při valné většině inaugurací.

Tradice pokojného předání moci se nevyvinula v nikterak krátkém čase a už vůbec ne ze dne na den. Nicméně první předáním moci mezi Adamsem a Jeffersonem dokládá jeden zásadní fakt. I přes vzájemné animozity, soupeření a diametrálně odlišný pohled na směřování Spojených států Adams ustoupil a nechal svého soka ujmout se úřadu.²³ Spojené státy americké si však těžkosti a složitosti spojené s předáním moci prožily hned několikrát.

1.2.2 Předání moci do poloviny 20. století

Jedním ze zásadních okamžiků amerických dějin je bezesporu *Občanská válka* (1861–1865). V její předvečer se dosluhující prezident James Buchanan (1857–1861) svým pasivním přístupem postaral o eskalaci rozporů mezi severními a jižními státy. Nutno podotknout, že v této době nebyla ani jedna ze složek moci s to reagovat na napětí mezi státy Unie. Zásadním momentem střídání v Bílém

---

¹⁹ GEORGINI, Sara. How John Adams Managed a Peaceful Transition of Presidential Power.

²⁰ Spojené státy americké své chromé kachny, eufemisticky řečeno, měly hned v několik případech. Namátkou můžeme jmenovat *Johna Quincy Adamse* (1825–1829), *Martina Van Burena* (1837–1841), *Benjamina Harrisona* (1889–1893), *Williamu Howarda Tafta* (1909–1913), *Herberta Hoovera* (1929–1933), *Jimmyho Cartera* (1977–1981), *George H. W. Bushe* (1989–1993) a v neposlední řadě *Donalda Trumpa* (2017–2021). Srov. JOHNSON, Karen S. *The Portrayal of Lame-Duck Presidents by the National Print Media*.

²¹ The Midnight Appointments. Dostupné z: <https://www.whitehousehistory.org/the-midnight-appointments>.

²² Právě John Marshall a kauza *Midnight judges* jsou spojeni s dnes již notoricky známým případem *Marbury v. Madison*.

²³ SULLIVAN, Nate. John Adams & Thomas Jefferson: Relationship & Letters.

domě pak bylo zvolení Abrahama Lincolna (1861–1865), kdy v okamžik jeho inaugurace v březnu 1861 opustilo Unii celkem sedm jižních států.

O turbulentní tranzici lze hovořit i v případě výše zmíněného Benjamina Harrisona (1889–1893), kterému se nepodařilo obhájit druhý mandát a byl v Bílém Domě vystřídán Groverem Clevelandem (1893–1897).²⁴ Zásadním tématem americké vnitřní politiky té doby byla cla a protekcionismus ve vztahu k zahraničnímu obchodu, které prosazovali Republikáni v čele s dosluhujícím prezidentem Harrisonem. Stupňující se rétorika Republikánů, kteří přišli o Bílý dům, zapříčinila, že jen několik málo dní před inaugurací Grovera Clevelanda nastal strmý pád na burze, jenž přinesl krátkodobou ekonomickou recesi známou jako *Panika 1893*.

Čtyřleté působení Herberta Hoovera (1929–1933) ve funkci prezidenta Spojených států amerických provázela největší ekonomická krize 20. století. Právě ta stála za jeho předčasným odchodem z Bílého domu, když byl poražen dosud nejdéle sloužícím prezidentem Franklinem Delano Rooseveltem (1933–1945), který se svým *New Dealem* přinášel nabídku programu, který zmírní a vyřeší dopady velké ekonomické krize 30. let.

Vztah Roosevelta a Hoovera nelze nazvat jinak než velmi komplikovaným, a to i v osobní rovině. Hoover se po zvolení svého soka snažil v posledních měsících svého mandátu podkopávat realizaci *New Dealu*. Nutno dodat, že v oné době stále ještě platila ústavněprávní úprava, která stanovovala datum inaugurace nového prezidenta na 4. března²⁵, čímž interval předávání moci trval od volby až po uvedení do úřadu necelé čtyři měsíce. Během těchto 4 měsíců bylo nutno řešit zásadní ekonomické otázky, na kterých nebyli Hoover a Roosevelt s to se shodnout.

---

²⁴ Grover Cleveland je jediným americkým prezidentem, kterému se podařilo vrátit se do Bílého domu po prohraných volbách v následujícím funkčním období. Úřad tedy vykonával ve dvou na sobě nezávislých funkčních obdobích mezi lety 1885–1889 a 1893–1897. Viz. *GROVER CLEVELAND - KEY EVENTS*. Dostupné z: <https://millercenter.org/president/grover-cleveland/key-events>.

²⁵ Dne 2. března 1932 přijal Kongres Spojených států amerických 20. Ústavní dodatek, který změnil znění *Článku I, oddíl 4 Ústavy* a významnou část *12. Dodatku Ústavy Spojených států amerických*. Mimo jiné došlo i k úpravě začátku funkčního období Kongresu Spojených států (Článek I Sekce 4), ale také nově řeší posloupnost nástupnictví v případě zvoleného prezidenta, který se ještě neujal úřadu, a v případě nejasné volby, ve které nebyl v řádném termínu ani jeden z kandidátů zvolen (*20. Dodatek, oddíly 3 a 4 Ústavy*).

1.2.3 Předání moci od poloviny 20. století

Předání moci mezi prezidenty Rooseveltem a Hooverem v roce 1933 lze hodnotit jako zlomový okamžik, který měl vliv na soudobou podobu předání moci. Můžeme tedy hovořit o zárodku moderní (soudobé) podoby tranzice. Dle R. Skinnera²⁶ bylo předání moci po většinu dějin Spojených států vnímáno spíše neformálně co do míry institucionalizace a proceduralizace. Jako určitý předstupeň vývoje lze zajisté vnímat zmíněný 20. *Dodatek Ústavy Spojených států amerických*, který výrazně snížil období mezivládí, resp. období střídání mezi administrativami. Ještě před 2. světovou válkou bylo zcela normální, že si prezidenti brali několikátýdenní dovolenou nebo ještě před uvedením do úřadu dokončili svůj mandát v jiné volené funkci.²⁷

R. Skinner přisuzuje proměnu podoby předání moci (a inaugurace) jakožto neformálního a po procesní stránce právními předpisy neupraveného ústavního aktu zejména hospodářské krizi, konfliktům 20. století a soupeření velmocí v rámci Studené války. Tyto proměnné pak měly sekundárně značný vliv na rozpínavost výkonné moci a federálních agentur. Institucionalizace předání moci a její právní úprava pak byly zásadní pro to, aby federální vláda byla schopna fungovat i přes to, že dochází k výměně hlavy státu.

V období, které můžeme nazývat *před-institucionální*, byli zvolení prezidenti povětšinou obklopeni úzkou skupinou poradců, se kterými diskutovali budoucí obsazení ministerstev a federálních agentur, takovýto rozsah aktivit vyžadoval jen zanedbatelné financování, které bylo povětšinou zajištěno od soukromých dárců, případně stranických centrál. Formální pracovní setkání odcházejícího a právě zvoleného prezidenta ještě před inaugurací taktéž nebylo zvyklostí. Jediným okamžikem, kdy se oba dotčení setkávali, bylo až na samotné inauguraci. Obvyklé nebylo ani informování budoucího prezidenta tak, aby byl postupně zasvěcován do každodenní agendy a chodu Bílého domu, což se ukázalo jako fatální nedostatek v roce 1945.

Neschopnost a nepřipravenost federální vlády čelit nenadálým a nepředpokládaným událostem ilustruje smrt prezidenta v úřadu. Na jaře roku

---

²⁶ SKINNER, Richard. How the presidential transition process has evolved over time.

²⁷ Ibidem.

1945 nahradil Harry S. Truman²⁸ zesnulého Franklina D. Roosevelta v úřadu, avšak bez patřičné přípravy. Po většinu doby existence Spojených států amerických byla role viceprezidenta spíše okrajová a neexekutivního charakteru. Prezident Truman dle tehdejších záznamů disponoval velmi omezeným okruhem informací, a to například i ve vztahu k vývoji jaderných zbraní a zahraniční politice.²⁹ Tato vlastní zkušenost, ale i nestabilní situace ve světě přiměly Trumana ke změně přístupu a větší formalizaci procesu předání moci.

V roce 1948 se stal republikánský kandidát na prezidenta Thomas Dewey příjemcem denních briefingů zpravodajských služeb týkajících se národní bezpečnosti.³⁰ Dewey byl taktéž prvním kandidátem, který byl zainteresován do formálních příprav převzetí prezidentského úřadu, ačkoliv prezidentem zvolen nebyl. Tento proces měly v tehdejší době na starost *Rozpočtová kancelář Bílého domu (Bureau of the Budget)* a *Ministerstvo zahraničí (State Department)*.

V roce 1952 pověřil prezident Truman *Rozpočtovou kancelář Bílého domu*, aby zajistila pravidelné informování prezidentských kandidátů o aktuálním dění a otázkách národní bezpečnosti, avšak republikánský prezidentský kandidát Dwight D. Eisenhower tuto nabídku před prezidentskou volbou odmítnul, po vyhraných volbách byla nicméně situace opačná. Snaha o pokojné a nápomocné předání moci ze strany Trumana byla patrná. Vůbec poprvé se ale rozběhla rozsáhlá operace s cílem pokojně předat moc, která zahrnovala více než stočlenný tým na straně Eisenhowera, který se připravoval na své prezidentství.

Tranzici roku 1952 lze považovat za prvopočátek institucionalizace, formalizace a profesionalizace předání moci ve Spojených státech. Tato snaha byla završena mezi roky 1960 a 1963.

Po vítězných prezidentských volbách se John F. Kennedy rozhodnul vytvořit 29 pracovních skupin, které měly za úkol připravovat se na převzetí vlády hned od prvního dne – hlavním úkolem byla příprava podkladů, legislativních aktů a politik nové administrativy.

---

²⁸ Harry S. Truman byl politikem s minimálními zkušenostmi z exekutivy, který mezi lety 1935 a 1945 sloužil v Senátu Kongresu Spojených států amerických jako zástupce z Missouri a ještě před tím byl okresním soudcem v Jackson County. Viz. Harry S. Truman: THE 33RD PRESIDENT OF THE UNITED STATES. Dostupné z: <https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/harry-s-truman/>.

²⁹ President Truman is briefed on Manhattan Project [online]. Dostupné z: <https://www.history.com/this-day-in-history/truman-is-briefed-on-manhattan-project>.

³⁰ SKINNER, Richard. How the presidential transition process has evolved over time.

O institucionalizaci předání moci nicméně můžeme hovořit až od roku 1963, kdy Kongres přijal *Public Law 88–277, 78 Stat. 153* známý jako *Presidential Transition Act of 1963 (PTA)*, který zavedl federálně financované prezidentské tranzice, vyčlenil zázemí pro personál, který realizuje předání moci a obecně mechanismy, kterými se do budoucna předání moci bude řídit. Tomuto právnímu předpisu se detailně věnuje kapitola 3.2 *The Presidential Transition Act na straně 54*.

1.3 Teoretická východiska předání moci

Definovat předání moci jako teoretický koncept je nadmíru složité. Hledání jednoduché zobecňující definice, která by pokryla zásadní aspekty předání moci v soudobé právní literatuře, je takřka nemožné. Určitou reflexi této problematiky lze nalézt v publikacích právní teoretičky Ruti Teitel, jež se věnuje problematice *rule of law* v přechodových stádiích poválečné a postkomunistické Evropy.³¹

I přes fakt, že se jedná o tvorbu věnující se spíše přechodům z nedemokratických režimů k demokracii v kontextu konstitucionalismu a úlohy práva, je možné nalézt několik zobecňujících myšlenek, které nám mohou pomoci pochopit právně teoretická východiska předání moci.³²

Teitel má za to, že právo obecně formuje vládnutí v časech míru, což je charakterizováno kontinuitou, stabilitou a jakýmsi směřováním do budoucna. Na druhé straně pak popisuje situace, kdy dává do kontrastu význam práva v mimořádných situacích, které jsou charakteristické diskontinuitou, retroaktivitou a ambivalentním směřováním. *Tranzitologická jurisprudence* v očích Teitel nám pomáhá pochopit úlohu práva při významných společenských změnách, kdy doposud bylo chápáno jako kategorie, která je oddělena od společenského dění a politiky.³³

---

³¹ TEITEL, Ruti. *Transitional Jurisprudence: The Role of Law in Political Transformation*, s. 2012–2013.

³² Problematika předání moci je hojně diskutovaným tématem, které je reflektováno v odborné politologické literatuře zejména v souvislosti s přechody od totalitních a autokratických režimů k demokracii. S úvahami nad modely přechodů a předáním moci se od druhé poloviny dvacátého století se lze setkat ku příkladu v monografiích T. Karl a P. C. Schmittera srov. *SCHMITTER, Phillippe a Terry KARL. Modes of Transition in Latin America, Southern and Eastern Europe. International Social Science Journal. 1991, 43(128), 169–184.* a J. J. Linze a A. Stepana srov. *The Breakdown of Democratic Regimes: Crisis, Breakdown and Reequilibration. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1978. ISBN 978-0801820090.*

³³ TEITEL, Ruti. *Transitional Jurisprudence: The Role of Law in Political Transformation*, s. 2020–2021.

S ohledem na výše uvedené je možné říci, že teorie práva nenabízí jednoznačnou odpověď na to, jak lze předání moci chápat, resp. nevěnuje takovou pozornost předání moci v demokratických režimech v dobách míru a stability, v našem případě předání moci ve Spojených státech amerických.

Center for Presidential Transition nabízí pouze částečnou definici předání moci a definuje ho jako: „*proces plánování mandátu prezidenta, který může zahrnovat prezidenta vstupujícího do svého prvního funkčního období, případně znovuzvoleného prezidenta, který vstupuje do svého druhého funkčního období.*“³⁴ Tato normativní a poněkud zjednodušující empirická definice však neposkytuje komplexní pohled na tento fenomén.

1.4 Hledání definice předání moci skrze pojmosloví

Sám se tedy pokusím o částečné teoretické uchopení tohoto pojmu, a to skrze základní pojmosloví. Při rešerši korpusu zdrojů jsem dospěl k závěru, že předmětná literatura operuje s mnoha pojmy, které lze ať už více či méně bezproblémově přeložit do českého jazyka. Nutnost dívat se i na jazykovou stránku věci, zejména tedy na sémantiku pojmosloví a jeho správné užití, pak byla klíčová, a to i ve vztahu k čtenáři, který se v této problematice nemusí zcela bezproblémově orientovat.

Pochopení jejich významu také vnímám jako zásadní pro uvědomění si, že předání moci má svůj široký význam, přesah a aktéry a že předání moci není jen pojem vztahující se k onomu ceremonálu, který se přesně 20. ledna v poledne každé čtyři roky opakuje, ale i k realizujícím aktérům a institucím. Jednoznačně se nelze spokojit pouze s normativní definicí, která obsahově nepokrývá tento fenomén jako celek.

1.4.1 Předání moci, tranzice a inaugurace

Nejproblematictější aspektem při definování pojmů je kromě jejich správného užití i správný a přesný překlad. V odborné literatuře se lze setkat s pojmy (*presidential*) *transition of power*, *presidential transition* a *transfer of power*. První dva pojmy lze přímo a bezproblémově vztáhnout k předání moci v kontextu Spojených států amerických a střídání v úřadu hlavy státu. *Transfer of*

---

³⁴ Frequently Asked Questions about Presidential Transitions. Dostupné z: <https://presidentialtransition.org/faq/>.

power je dle mého mínění pojmem širším, který se v literatuře spíše váže k přechodům k demokracii, tedy k přechodům z totalitního a autoritářského režimu k demokracii. Určitá míra zmatení nastává v případě českého překladu, který nabádá k užití termínu *přechod moci*, který má, alespoň dle mého mínění, konotaci *diskontinuity*.

Užití pojmu *předání moci*, případně *tranzice*, jakožto do češtiny přejatý anglicismus s přídomkem *prezidentské/á*, dle mého názoru a s přihlédnutím k užití cizojazyčné literatuře, nejlépe odpovídá charakteristice a obsahu mnou sledovaného fenoménu.

V některých případech dochází ke směšování pojmu předání moci³⁵ a inaugurace. Inaugurace se dá označit za výsostně ceremoniální aspekt předání moci, tedy jen jako fázi předání moci – a to fázi zásadní a finální, která *de iure*³⁶ vede k převzetí úřadu prezidenta a v rámci tohoto i moci výkonné. Důležitým aspektem inaugurace je pak složení slavnostní přísahy.³⁷

Ústava Spojených států stanovuje, že prezident ujímající se svého úřadu musí složit přísahu před začátkem funkčního období.³⁸ Dokonce i prezidenti, kteří jsou znovu zvoleni znovu skládají přísahu na začátku dalšího funkčního období. Avšak problematika prezidentské přísahy je blíže specifikována v kapitole 2.3.2 *Klauzule přísahy prezidenta na straně 44*.

1.4.2 Prezident, viceprezident a zvolený prezident, zvolený viceprezident

Ústava Spojených států amerických rozlišuje ve svém textu osobu prezidenta a osobu zvoleného prezidenta³⁹, avšak nikoliv v přímé souvislosti. Postavení zvoleného prezidenta v ústavním systému je značně omezené vzhledem ke skutečnosti, že se doposud neujal úřadu a že chybí patřičná ustanovení Ústavy, která by jeho status dále rozváděla. Určitým specifikem této dvojedinosti hlavy státu je fenomén *kvaži-exekutivních pravomocí*, kterými zvolený prezident a jeho *tým pro předání moci* disponují. Tomuto tématu se věnuje kapitola 3.2.2 *Problematika národní bezpečnosti a prověrky* na straně 58.

---

³⁵ Se strohou definicí předání moci je možné se setkat na straně 22, jak jej definuje *Center for Presidential Transition*.

³⁶ Článek II., oddíl první, část osmá ve spojení s Článkem VI., oddílem třetím Ústavy Spojených států amerických.

³⁷ Wex Legal Dictionary. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/wex/inauguration>.

³⁸ Článek II., oddíl první Ústavy Spojených států amerických

³⁹ 20. Dodatek Ústava Spojených států amerických z roku 1933

Okamžik, kdy se vítězný kandidát prezidentských voleb oficiálně stane zvoleným prezidentem, čímž vzniká nárok na užívání tohoto označení, taktéž nelze zcela jednoduše dovodit.

Jako právně relevantní okamžik, kdy takto můžeme vítězného kandidáta označit, lze vyvodit z ustanovení federálního zákona *3 U.S. Code § 5 (62 Stat. 673)*, který explicitně stanovuje mezní lhůtu, kdy je každý stát Unie povinen urovnat případné spory o prezidentské volby a určit své volitele šest dní před zasedáním Sboru volitelů. V tento daný okamžik již musí být jasné, jaký počet velitelů daný kandidát v daném státě získá.

Druhým příkladem je v rámci této práce mnohokrát citovaný a zmiňovaný právní předpis známý jako *Presidential Transition Act*⁴⁰, jehož ustanovení lze dát do přímé souvislosti s výše uvedeným federálním zákonem. Ten přímo upravuje užívání označení zvolených prezidentů, a to následovně: „*Pojmy „zvolený prezident“ a „zvolený viceprezident“, jak jsou užity v tomto zákoně, označují takové osoby, které jsou zjevně úspěšnými kandidáty na funkci prezidenta a viceprezidenta (...).*“⁴¹

V prostředí Spojených států amerických je nicméně obecně přijímáno, že jej do určité míry přisuzuje mediální sféra, a to na základě průběžných výsledků prezidentských voleb, kdy jednoho z kandidátů označí za předpokládaného vítěze. V mediálním diskurzu se mu pak dostane označení *zvolený prezident (president-elect)*. Zpravidla tomu tak bývá několik hodin po uzavření volebních místností.⁴² Vliv mediální sféry je tady značný, ale právně relevantní je výše popsany postup, který má své zákonné zakotvení.

1.4.3 Vláda, kabinet a administrativa

Komplikovanost a problematičnost českého překladu základního pojmosloví lze ilustrovat na třech mnohdy směřovaných pojmech. Ústava Spojených států amerických hovoří o trojí dělbě moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní. V americkém diskurzu se užívá pro všechny tři složky moci označení

---

⁴⁰ *Presidential Transition Act of 1963, Pub. L. No. 88-277, 78 Stat. 153 (1964)*, kodifikováno v rámci *3 U.S.C. § 102 note*

⁴¹ *Presidential Transition Act § 3(c)* ve spojení s *3 U.S. Code § 1–2*

⁴² CONWAY, Mark. Election night has been a big media event since electric lights first announced the winner in 1892.

*Government of the United States*⁴³, v evropském kontextu je označení vláda spojováno zejména s mocí výkonnou. Označení Vláda Spojených států amerických má tedy konotaci zahrnující celou státní moc.

Jako určitý *terminus technicus* se vžilo i označení administrativa, které neodkazuje na veřejnou správu a ani její základní dělení tak, jak ji vnímáme v kontinentálním pojetí. Slovo administrativa⁴⁴ je určitým neforemným pojmem, který je personifikovaný a spojený se jménem konkrétního amerického prezidenta. Odkazuje tak na období jeho vlády, případně v širším pojetí na jeho stranickou příslušnost, čímž se mu dává přídomek „demokratický“ nebo „republikánský“, vždy v kombinaci se jménem konkrétní hlavy státu samostatně nebo i se jménem viceprezidenta. Další z možných chápání označení administrativa se může vázat k personálnímu obsazení jednotlivých ministerstev, agentur, komisí a dalších ústředních úřadů federální exekutivy, a to v souvislosti s tím, že jedině prezident Spojených států amerických má pravomoc tyto vedoucí představitele nominovat.

Článek II, oddíl druhý Ústavy Spojených států amerických předpokládá existenci Kabinetu, bližší právní a institucionální úpravu pak lze nalézt ve federální sbírce zákonů, konkrétně v části 3 *U.S. Code § 302 (65 Stat. 712)*, která upravuje delegování pravomocí na vysoké státní úředníky, kteří jsou pověřeni vedením jednotlivých ministerstev, agentur, komisí a dalších ústřední federálních úřadů.⁴⁵ O postavení kabinetu a jeho charakteristice ve Spojených státech ještě bude řeč v kapitole 2.4.1 *Kabinet a jeho postavení v ústavním systému* na straně 47.

Vedle prezidenta a viceprezidenta se kabinet dle platné federální legislativy skládá z 15 stálých ministerstev, která jsou vedena jednotlivými ministry.⁴⁶ Kromě toho může prezident Spojených států určit i další osoby, které označí za členy kabinetu. Jejich počet se může v každém funkčním období lišit, nutné taktéž dodat,

---

⁴³ *Branches of the U.S. Government* [online]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/branches-of-government>.

⁴⁴ Cambridge Dictionary slovo administrativa definuje jako (1) *období, kdy je daný prezident Spojených států v úřadu*; (2) *označení pro všechny úředníky úředníci pracující ve v exekutivě federální vlády*, srov. *Administration* [online]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/administration>.

⁴⁵ *Branches of the U.S. Government* [online]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/branches-of-government>.

⁴⁶ *Sbírka (hlavních federálních) zákonů Spojených států amerických* předpokládá v případě uvolnění úřadu prezidenta Spojených států amerických posloupnost nástupnictví v rámci federální administrativy, která je upravena ve federální kodifikaci 3 *U.S. Code § 19 a násl.* Po viceprezidentovi přechází nástupnictví na *předsedu Sněmovny reprezentantů*, následovně na *předsedu Senátu pro tempore*, poté následují jednotliví ministři počínaje ministrem zahraničí, konče ministrem pro vnitřní bezpečnost.

že tito vysocí federální úředníci nespádají do posloupnosti nástupnictví.⁴⁷ Jednotlivá ministerstva, agentury, komise a další ústřední federální úřady, jejich pravomoc a působnost jsou upraveny ve federálních zákonech.⁴⁸ Jedině federální zákon pak může danému úřadu přisoudit, že se jedná o ministerstvo a jeho vedoucí úředník je tedy z titulu své funkce členem kabinetu.

Jednotliví členové kabinetu s výjimkou *Vedoucího prezidentské kanceláře* jsou všichni prostou většinou hlasů potvrzováni do svých úřadů Senátem Spojených států amerických, který o jejich nominacích rozhoduje po nástupu nového prezidenta do úřadu.⁴⁹

Prezident je suverénem a monokratickou institucí moci výkonné ve Spojených státech amerických. Jednotliví ministři jsou přímo odpovědni prezidentovi, prezident má možnost je dle svého uvážení odvolávat z jejich úřadů. Vráťm-li se na začátek této podkapitoly k definici pojmu vláda v americkém a kontinentálním prostředí, z logiky věci je nepřesné užívat termín vláda ve vztahu ke kabinetu (ačkoliv i on má ve vztahu k prezidentovi kontrolní funkci v případě je nezpůsobilosti vykonávat úřad).⁵⁰ Kabinet nerozhoduje ve sboru, jeho činnost je přímo řízena prezidentem a plní úkoly jím stanovené.

1.4.4 Ministerstva, agentury, komise a další ústřední federální úřady

Struktura administrativy úzce souvisí s problematikou předání moci. Pro pochopení celého procesu je nutné představit jednotlivé typy a druhy ústředních federálních úřadů. Federální zákony v současné době upravují postavení patnácti ministerstev, jejichž představitelé, tedy ministři, jsou členy kabinetu.

Jak již bylo řečeno, jejich relativní důležitost podtrhuje posloupnost nástupnictví v případě, že prezident, viceprezident, předseda Sněmovny reprezentantů a ani předseda Senátu nejsou schopni úřad vykonávat, respektive nejsou schopni se úřadu ujmout. Tato posloupnost končí Ministerstvem pro vnitřní

---

⁴⁷ Ve většině případů se jedná o kariérní úředníky, kteří jsou vybíráni na základě své odbornosti. Jejich politická afiliace je až sekundární. Určitým specifickým příkladem člena kabinetu je vedoucí prezidentské kanceláře (*Chief of Staff*), který je zpravidla politicky spjatý s jednou z politickým stran a je blízkým spolupracovníkem prezidenta mající za úkol řídit chod prezidentské kanceláře, viz. COHEN, David B., Karen M. HOLT a Charles E. WALCOTT. *The Chief of Staff: A quarterly professional journal* [online].

⁴⁸ Například pravomoc a působnost Ministerstva obrany Spojených států americký (*U.S. Department of Defense*) je upravena v ve federální kodifikaci *10 U.S. Code § 10 a násl.*

⁴⁹ *About Nominations* [online]. Dostupné z: <https://www.senate.gov/about/powers-procedures/nominations.htm>.

⁵⁰ *Oddíl čtvrtý, 25. Dodatek Ústavy Spojených států amerických*

bezpečnost (*U.S. Department of Homeland Security*), která již dále není nikterak upravena.⁵¹

Neodmyslitelnou součástí federální administrativy jsou taktéž výsostně politická tělesa, která nemají přímo postavení federálního ministerstva, a tím pádem nemají pravomoc, nicméně jejich funkcí je tvorba, artikulace a realizace politik. Slouží taktéž jako poradní sbory prezidenta Spojených států amerických v rozličných otázkách. Tato tělesa zastřešuje *Výkonná kancelář prezidenta Spojených států amerických (The Executive Office of the President)*.⁵² Její součástí je například *Rada národní bezpečnosti (National Security Council)*, *Rada ekonomických poradců (Council of Economic Advisers)* a další. Tato kategorie výsostně prezidentských nominací zahrnuje stovky pozic.⁵³ Nominování do těchto těles nepodléhá souhlasu Senátu.⁵⁴

Za nedílné složky federální administrativy v obecné rovině jsou taktéž považovány organizační složky jednotlivých ministerstev a podřízené agentury a úřady. Jejich výčet čítá desítky civilních, ale i vojenských složek a podsložek státu, které mají zásadní vliv na jeho chod. Proces jejich obsazování a stvrzování na řídicích pozicích se ale značně liší.⁵⁵

Vrcholné posty v exekutivě zahrnující ministry jednotlivých ministerstev, vedoucí řídicí pracovníky federálních agentur, náměstky ministrů nominuje prezident a následně jsou stvrzováni Senátem Spojených států prostou většinou hlasů. Před samotným stvrzením nominování obligatorně podstupují slyšení v senátních výborech, které zkoumá jejich odbornou a etickou způsobilost.⁵⁶

Další kategorií ve struktuře federální administrativy jsou tzv. *nezávislé agentury*. Jejich nezávislost je dána tím, že nejsou strukturálně provázány s žádným z ministerstev a jsou formálně odděleny i od politických těles, která jsou součástí *Výkonné kanceláře prezidenta Spojených států amerických*. Hlavním rozdílem

---

⁵¹ Presidents, Vice Presidents, and First Ladies of the United States [online]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/presidents>.

⁵² Branches of the U.S. Government [online]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/branches-of-government>.

⁵³ Guide to Presidential Appointments. Dostupné z: <https://www.acslaw.org/federal-executive-branch-appointments-project/guide-to-presidential-appointments/>.

⁵⁴ *Presidential Appointee Positions Requiring Senate Confirmation and Committees Handling Nominations*. Dostupné z: <https://sgp.fas.org/crs/misc/RL30959.pdf>, s. 44–46.

⁵⁵ *Nominations Confirmed (Civilian)* [online]. Dostupné z: https://www.senate.gov/legislative/nom_conf.htm.

⁵⁶ Guide to Presidential Appointments. Dostupné z: <https://www.acslaw.org/federal-executive-branch-appointments-project/guide-to-presidential-appointments/>.

oproti výše uvedeným agenturám a organizačním složkám státu je jejich relativní nezávislost v rámci činnosti, kterou provádějí. Jejich podstatou je dozor, dohled a regulace nad různými oblastmi lidské činnosti.

Tyto agentury jsou zřizovány na základě federálního zákona a proces obsazování vedoucích postů je mnohdy podmíněn rovným zastoupením straníků, je-li daná agentura řízena správní radou, případně jiným kolektivním tělesem.⁵⁷ V případě jednohlavých organizací je v praxi kladen důraz na to, aby taková osoba byla nadstranická, resp. aby byla akceptovatelná jak pro republikány, tak pro demokraty. Tyto organizace jsou taktéž obsazovány osobami, které nominuje prezident se souhlasem Senátu.⁵⁸ Mezi takovéto nezávislé agentury patří například *Národní úřad pro letectví a vesmír (National Aeronautics and Space Administration, NASA)*, *Federální rezervní systém (Federal Reserve systém)*, *Pošta Spojených států (U.S. Postal Service)* a další.

Určitou zbytkovou kategorií jsou různé komise, výbory, rady a kvazi-exekutivní agentury, které plní úkoly v rozličných oblastech veřejné správy, jako je kultura, životní prostředí, mezinárodní kulturní a studijní výměna a další.⁵⁹

1.4.5 Federální činitelé a federální zaměstnanci

Institucionální vymezení je jen jedním z aspektů předání moci. Je třeba vnímat i personální rozměr tohoto fenoménu. Pojmem federální činitelé, případně představitelé federální administrativy, se rozumí volení představitelé moci zákonodárné a výkonné. Mezi ty řadíme prezidenta, viceprezidenta, 100 senátorů (2 z každého státu), 435 kongresmanů, 4 delegáty z amerických (zámořských) teritorií a *District of Columbia* a jednoho zplnomocněného zástupce z *Puerto Rica*.⁶⁰

Odhlédneme-li od volených zástupců moci zákonodárné, prezidenta a viceprezidenta, je třeba tuto kategorii odlišovat od jmenovaných představitelů a jmenovaných úředníků federální administrativy. Na pomyslném vrcholu stojí vedle 15 stálých členů kabinetu. Dále je třeba zahrnout i členy kabinetu, které tak

---

⁵⁷ Independent Agencies [online]. Dostupné z: <https://www.justia.com/administrative-law/independent-agencies/>.

⁵⁸ Ibidem.

⁵⁹ Branches of the U.S. Government [online]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/branches-of-government>.

⁶⁰ About Elections: Elections for Federal Offices. Dostupné z: <https://www.fvap.gov/info/about-absentee-voting/elections>.

určí prezident. Do této druhé větve výčtu spadají také osoby pověřené řízením federálních úřadů, agentur a dále členové komisí, výborů a dalších orgánů, které podléhají jmenování prezidentem Spojených států amerických. Pro představu takovýchto vysokých federálních úředníků je více než 1200.⁶¹ Výše již bylo nastíněno postavení nezávislých federálních agentur, které je v mnoha ohledech specifické. Tím, že stojí mimo federální ministerstva a *Výkonnou kancelář prezidenta Spojených států amerických*, požívají vysokou míru autonomie, která se vztahuje i na proces řídicích představených, jenž je limitován zákonnými důvody.⁶²

Určitou specifickou kategorií jmenovaných představitelů federální administrativy jsou členové diplomatického sboru, tedy velvyslanci v cizích zemích a velvyslanci při mezinárodních organizacích. I ti jsou dotčeni procesem potvrzování ze strany Senátu Spojených států.⁶³

Páteří americké federální administrativy jsou obecně federální zaměstnanci, konkrétně je řeč o těch, kteří vykonávají nižší vedoucí pozice (případně řadové pozice) a dají se tak označit za kariérní federální úředníky. Osoby v takovémto poměru jsou označovány jako *Federal Civil Service Employees*.⁶⁴ Úpravu jejich poměrů lze nalézt ve federálním zákonu č. 5 *U.S. Code § 2101 (Pub. L. 89–554)*, který je známý také jako *Civil Service Act of 1966*.⁶⁵

Hlavním rozdílem mezi jmenovanými (a volenými) představiteli federální administrativy a osobami spadajícími do režimu *Civil Service Act of 1966* je tedy způsob vzniku jejich poměru k administrativě, tedy veřejné správě, který je postavený na principu otevřených výběrových řízení, a to bez rozdílu všem občanům Spojených států splňujícím kvalifikační požadavky daného místa.⁶⁶ O těchto zaměstnancích, konkrétně úřednících, se dá usuzovat, že jsou součástí veřejné správy ve Spojených státech nehledě na aktuální politickou reprezentaci,

---

⁶¹ Why Reducing The Number Of Senate-confirmed Positions Can Make Government More Effective: Executive Summary. Dostupné z: <https://presidentialtransition.org/publications/unconfirmed-reducing-number-senate-confirmed-positions/>.

⁶² Independent Federal Agency. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Independent_federal_agency.

⁶³ *Nominations Confirmed (Civilian)* [online]. Dostupné z: https://www.senate.gov/legislative/nom_conf.htm.

⁶⁴ PLECNÍK, John T. Officers Under the Appointments Clause, s. 207.

⁶⁵ Předchůdcem aktuálně platného, avšak novelizovaného zákona z roku 1966 byl *Civil Service Act of 1883*, který založil tradici a mechanismus stálého federálního zaměstnání založeného spíše na zásluhovosti než na příslušnosti k politické straně (tzv. kořistní systém), viz. What Is Federal Civil Service Like Today? [online]. Dostupné z: [https://www.historians.org/about-aha-and-membership/aha-history-and-archives/gi-roundtable-series/pamphlets/em-38-who-should-choose-a-civil-service-career-\(1946\)/what-is-federal-civil-service-like-today](https://www.historians.org/about-aha-and-membership/aha-history-and-archives/gi-roundtable-series/pamphlets/em-38-who-should-choose-a-civil-service-career-(1946)/what-is-federal-civil-service-like-today).

⁶⁶ CROSBY, Olivia. How to get a job in the Federal Government, s. 6.

kteřá řídí administrativu. Z toho se dá taktěž vyvozovat, že tito zaměstnanci nejsou, nebo jsou jen minimálně, dotčeni střídáním administrativ, tedy příchodem nového prezidenta do Bílého domu. Nicméně vysokými státními úředníky, kteří jsou ovlivněni předáním moci, je kategorie jmenovaných představitelů federální administrativy.

1.4.6 Prezidentské kampaně a týmy pro předání moci

Předání moci mezi dvěma administrativami je unikátní okamžik, ve němž je možné sledovat dualitu vztahu prezidentské kampaně, jakožto soukromoprávního subjektu, jenž má za cíl zvolení určitého kandidáta a týmu pro předání moci (*presidential transition team*), jehož funkcí je připravovat prezidentského kandidáta a jeho spolupracovníky na předání moci v případě vítězných prezidentských voleb. Tyto dvě entity je tedy třeba striktně oddělovat.

Nad prezidentskými kampaněmi vykonává dohled *Federální volební komise* (*Federal Election Comisson*), a to zejména v oblasti jejich financování, které je upraveno v ustanoveních federálního zákona *52 U.S. Code*⁶⁷ známém jako *Federal Election Campaign Act* z roku 1971, který byl několikrát za dobu své existence novelizován.

Úvodní výkladová ustanovení výše uvedeného zákona taktěž upravují pojem politická kampaň ve vztahu k prezidentským volbám. Chceme-li nicméně najít ústavněprávní základ prezidentských kampaní, určité vodítko nabízí samotný text Ústavy Spojených států amerických. Politické kampaně jsou prostředkem k realizaci práva svobody projevu⁶⁸, který je zakotven v *1. Dodatku Ústavy Spojených států amerických*.

Tato diplomová práce zejména ale operuje s pojmem *týmu pro předání moci*, jehož anglický ekvivalent přesněji postihuje jeho podstatu. Po ohlášení vítěze prezidentských voleb prezidentská kampaň z části zaniká a z části se stává součástí právě týmu pro předání moci. Tyto entity mají formu neziskových organizací⁶⁹, a

---

⁶⁷ § 30101 a násl. (116 Stat. 112)

⁶⁸ Právo svobody projevu ve vztahu k prezidentským kampaním bylo meritem i několika rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států amerických, a to ve známém případě *Buckley v. Valeo*, kdy Nejvyšší soud rozhodl, že neomezený limit na politické kampaně výrazně porušuje právo uvedení v 1. Dodatku Ústavy. Reakcí na tohoto rozhodnutí pak byl výše zmíněný zákon z roku 1971, viz *Buckley v. Valeo*. Dostupné z: <https://www.fec.gov/legal-resources/court-cases/buckley-v-valeo/>.

⁶⁹ Definice těchto subjektů vychází z amerického daňového práva, konkrétně ustanovení *501(c)(4) U.S. Federal Income Tax Code*, které upravuje zdanění obecně prospěšných organizací, do jejichž kategorie spadají i organizace, jejichž podstatou jsou aktivity spojené s lobbingem a politickými kampaněmi, srov. *26 U.S. Code subtitle A, chapter 1, subchapter F: Exempt Organizations*

to i přes skutečnost, že agregují finanční prostředky pro svou činnost.⁷⁰ Jejich oprávnění členové na základě *Presidential Transition Act (PTA)* pak mohou získat přístup do federálních budov, bezpečnostní prověrky a finanční prostředky na specifické účely.⁷¹ Tento tým skládající se z potenciálních budoucích federálních činitelů má dle *Center for Presidential Transitions* tři hlavní úkoly:⁷²

- *Vytvořit jasnou politickou agendu.* Tým pro předání moci má za úkol vytvořit legislativní a exekutivní rámec pro artikulování agendy, která vychází z bodů politické kampaně.
- *Zjistit stav ministerstev a ústředních federálních úřadů ve vztahu k plnění politické agendy.* Týmy pro předání moci mají za úkol zmapovat činnost a strukturu více než 100 federálních agentur. Jejich úkolem je také analyzovat, jakým způsobem může každá z konkrétních agentur přispět k realizaci politik, které budoucí prezident bude artikulovat a realizovat.
- *Připravit seznam nominací do nové federální administrativy.* Úkolem týmu pro předání moci je taktéž zmapovat personální složení budoucí administrativy, a to co do potenciálních kandidátů ne více než 1200 postů, které potvrzuje Senát Spojených států amerických. Tento bod je zásadní zrealizovat do inauguračního dne.

1.5 Dílčí reflexe

Výše zmíněné kapitoly vnímám jako klíčové pro pochopení celého kontextu zkoumané problematiky, která tak dostává zcela jiný, o poznání širší rozměr. Předání moci ve Spojených státech amerických, tedy střídání hlavy státu a přechod z jedné administrativy a na druhou, je někdy trochu nadneseně označován za *svátek demokracie*.⁷³ Rozhodně se proto přikláním k tomu názoru, že toto označení je odpovídající.

---

⁷⁰ ZOFFER, Joshua. *The Law of Presidential Transitions*, s. 2522.

⁷¹ *Ibidem*

⁷² *Presidential Transition Guide: A Comprehensive Guide To The Activities Required During The Transition* [online], s. 63–110.

⁷³ <https://www.whitehousehistory.org/presidential-inaugurations-traditions-transitions>

Ústavněprávní teorie sice dle mého mínění nenabízí ucelenou normativní ani empirickou odpověď na to, co předání moci je. Jeden aspekt je nicméně možné si z právní teorie přeci jen odnést.

Předání moci ve Spojených státech lze jednoznačně charakterizovat slovem *kontinuita*. Vycházím z toho, že každý dosud úřadující americký prezident, pokud jeho prezidentství navazovalo na politického oponenta z opačného politického tábora, byl schopen zajistit kontinuitu vládnutí, a to i přes rozdílnou politickou agendu.

Historické zkušenosti sice ukázaly, že existují určité výkyvy, které čas o času rozvířily poklidný charakter předání moci. Tyto výjimky však lze s odstupem času vnímat jako zásadní epizody, které pomohly formovat moderní pojetí předání moci. Každé takovéto „zaškobrtnutí“ s sebou totiž nutně přineslo určitou inovaci nebo zlepšení. Můžeme tedy hovořit o tom, že tyto výkyvy mají ve svém důsledku pozitivní vliv na formování legislativy, která zpřesňovala a zpřehledňovala proces předání moci.

Nutno dodat, že za více než 200 let americké ústavní tradice došlo k výrazným změnám, a to nejen ve Spojených státech, ale i ve světě. Ústava však tyto mohutné politické, hospodářské, kulturní a sociální změny přečkala bez obtíží. Za tu dobu nicméně došlo ke kvalitativnímu rozšíření pravomocí, kterými disponuje exekutiva, tento trend je neoddiskutovatelný a primárně se váže ke komplexitě otázek, kterým moderní americké prezidentství ve 20. a 21. století čelilo a čelí.

Tento fakt jde ruku v ruce s tvrzeními teoretiků a odborníků na exekutivu a vládnutí ve Spojených státech amerických. Politologický náhled na předání moci, mám zejména na mysli Richarda E. Neustadta, velmi přesvědčivě popisuje aktuální stav. Prezidentství není ovlivněno pouze tím, jak jej *Otci zakladatelé* dimenzovali, v dnešní době je ovlivněno mnoha faktory – od mediální sféry, přes ryze subjektivní charakteristiky vzhledem k osobě prezidenta, po vnitřní a zahraniční politiku. I přes tyto vlivy se ale nastavený systém osvědčil jako funkční.

Nutno taktéž zdůraznit, že tento proces je po mnoha stránkách zatěžkán, a to zejména idejemi, které v sobě nese Ústava spojených států amerických. Ta, jak již bylo zmíněno, stojí na osvíceneckých idejích 18. století. Ideově-filozofický aspekt v sobě shrnuje myšlenky, na kterých moderní demokracie stojí, a právě Spojené státy americké jsou důkazem, že i v dnešní době se na ně dá navázat. Z revoltujícího

postoje *žádné daně bez zastoupení*⁷⁴ se podařilo vybudovat principy, které jsou vlastní demokraciím napříč světem – systém brzd a protivah, vázanost a omezenost státní moci právem, dělba moci, tripartice a federalismus.

V neposlední řadě bych se rád zpět vrátil ke hledání definice předání moci. Ve výše uvedené kapitole této práce byl představen přehled několika pojmů. Některé z nich mají dichotomický charakter. Jejich výčet, který by napomohl hledání odpovědi na definici, co to předání moci je, rozhodně není uzavřený.

Právě na nich je však možné ilustrovat onu zmíněnou komplikovanost a komplexnost tohoto pojmu. Jednotlivě proto byly rozebírány pojmy, které vnímám jako důležité a které dle mého mínění mohou pomoci se v dané problematice zorientovat. Obtížnost lze spatřovat i v tom, že Spojené státy vycházejí z tradice *common law*.

Na těchto pojmech je taktéž jasně vidět, že předání moci jako kategorie vychází z vícero právních (i mimoprávních) odvětví, která spolu vzájemně souvisejí a dotvářejí tak celkový obraz o mnou zkoumané problematice.

---

⁷⁴ Srov. On this day: “No taxation without representation!” [online]. Dostupné z: <https://constitutioncenter.org/blog/no-taxation-without-representation>.

2 Ústavněprávní rozměr předání moci

Komplikovanost a komplexnost tématu předání moci lze ilustrovat na faktu, že se této problematice věnuje jen velmi omezené množství právnícké literatury, která se spíše zaměřuje na politické a techniko-organizační stránky celé věci.

Ona komplikovanost je taktéž podtrhnuta tím, že žádné ustanovení *Ústavy Spojených států amerických* explicitně neupravuje jednání adresátů této normy ve vztahu k období střídání ve funkci. Nadto je třeba též zmínit, že v současné době neexistují žádná rozhodnutí federálních soudů, která by řešila okruh otázek týkajících se práv a povinností aktérů a institucí zainteresovaných v předání moci.⁷⁵ Beermann se domnívá, že takovýto okruh otázek by soud označil za *otázku politickou*⁷⁶, a tím by odmítnul se jí vůbec zabývat na základě absence pravomoci soudu.⁷⁷

Nicméně z obecných ustanovení *Ústavy Spojených států amerických* lze dovozovat skutečnosti a normativní pravidla, která mohou sloužit jako určitá vodítka a mohou nám pomoci porozumět tomuto složitému procesu z pohledu ústavního práva. Na tuto problematiku tak nemusí být pouze nahlíženo jen jako na určitý souhrn ústavních zvyklostí a určitého obecně akceptovaného vzorce chování⁷⁸, které se od doby prvního střídání v 1801 vyvíjely na základě praxe a později na základě federálních zákonů od druhé poloviny 20. století.

Struktura následující kapitoly je proto postavena nejprve na objasnění ústavněprávního hlediska předání moci a s tím spojeným doktrinárním výkladem *Ústavy spojených států amerických*. Na to dále navazuje rozbor prezidentských pravomocí, které považuji za *materiální hledisko* procesu předání. Právě ty jsou totiž obsahem předání moci – těmi disponuje prezident Spojených států amerických od začátku až do konce svého mandátu.

Řeč taktéž bude o povinnostech prezidenta Spojených států amerických, neboť ty dle mého mínění lze naopak považovat za *hledisko formální*. Povinnosti

---

⁷⁵ BEERMANN, Jack. *The Constitutional Law of Presidential Transitions*, s. 1270.

⁷⁶ *Doktrína politické otázky*, respektive označení určitého případu za politickou otázku se váže k ústavněprávní doktríně, kterou ve svém rozhodování uplatňují federální soudy. Tato doktrína stojí na premise, že existuje-li určitý případ, který spadá do sféry politického rozhodování, soudy jakožto součást moci soudní nejsou oprávněny takovouto otázkou řešit. Tato doktrína je taktéž označována jako doktrína *justiciability*, resp. *nejusticiability*. Viz *Wex Legal Dictionary*. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/wex/political_question_doctrine.

⁷⁷ *Ibidem*.

⁷⁸ *Ibidem*, s. 1257.

jsou mantinely realizace pravomocí a jako takové mají taktéž zásadní vliv na předání moci.

2.1 Law of Presidential Transitions

Právní úprava předání moci ve Spojených státech amerických se přibližně od poloviny minulého století vyvíjí jako svébytný právní podobor související s ústavním právem, správním právem a právem volebních kampaní. Zoffer mluví o *Law of Presidential Transitions* jako o kategorii, kterou svou povahou nelze jednoduše konceptualizovat. Taktéž zmiňuje, že období tranzice do určité míry „*natahuje*“ (příp. deformuje) normy ústavního práva, ale tento fakt je nicméně tolerován, neboť je pro uskutečnění celého procesu nutné.⁷⁹

V případě Spojených států je toto období jakéhosi „mezivládí“ definováno kooperací odcházející a nastupující administrativy, přípravami na realizaci politické agendy, personálními otázkami souvisejícími s obsazováním vedoucích řídicích funkcí uvnitř nové administrativy a dalšími komplexními činnostmi, které jsou časově zajisté náročné. Tento neuzavřený výčet činností je upraven několika zásadními federálními právními předpisy, v jejichž režimu jsou realizovány.

Dle mého názoru se lze na *Law of Presidential Transitions* v užším slova smyslu dívat jako soubor konkrétních ustanovení Ústavy Spojených států amerických společně s právními předpisy, které blíže upravují prezidentskou volbu⁸⁰ a prezidentskou funkci jako takovou.⁸¹

V širším slova smyslu lze pod tento pojem kromě výše zmíněného podřadit i právní normy upravující legislativní a institucionální aspekt předání moci.⁸² Ty jsou nicméně předmětem zájmu samostatné kapitoly 3 *Legislativní a institucionální aspekt předání moci* na straně 53.

. Nicméně dále lze pod toto hledisko podřadit i ustálenou praxi při předávání moci, tedy ústavní zvyklosti, které tvoří nesourodý soubor a jimž je věnována jedna z následujících podkapitol.

---

⁷⁹ ZOFFER, Joshua. *The Law of Presidential Transitions*, s. 2503–2507.

⁸⁰ 3 U.S. Code § 1 – § 18

⁸¹ 3 U.S. Code § 19 – § 20; 3 U.S. Code § 101 – § 115; 3 U.S. Code § 301 – § 303

⁸² *Presidential Transition Act* z roku 1963 a navazující novelizace, viz kapitola 3.3 *Zásadní novelizace Presidential Transition Act* na straně 59.

2.2 Prezident a jeho pravomoci v kontextu předání moci

„Výkonná moc přísluší prezidentu Spojených států amerických“⁸³ – toto úvodní ustanovení moci výkonné upravuje pravomoci prezidenta jako ústavní instituce. Kromě toho stejné ustanovení obsahuje i způsob volby prezidenta, kvalifikační kritéria pro výkon úřadu, ale zejména prezidentské pravomoci. Od samého počátku existence Spojených států je tato formulace Ústavy a navazující ustanovení podrobovány mnohým právním výkladům a akademickým debatám nad jejich skutečným obsahem.

Obecně lze pravomoci prezidenta Spojených států amerických rozdělit do třech kategorií – *pravomoci inherentní (implicitní), pravomoci delegované a pravomoci explicitně vyjádřené*.⁸⁴ Jak již bylo zmíněno, právě pravomoci jsou materiálním hlediskem celé tranzice a jsou tedy předmětem předání moci, z tohoto důvodu je krátký exkurz a jejich nastínění tak důležité.

2.2.1 Pravomoci inherentní

Z ústavněprávního hlediska je nejzajímavější (a také nejkomplikovanější) otázka pravomocí inherentních, které dávají prostor k mnoha úvahám a odlišným pohledům na danou problematiku.

Článek I Ústavy, oddíl první uvádí, že „veškerá zákonodárná moc uvedená v Ústavě náleží Kongresu Spojených států“. Jelikož ale Článek II. Ústavy a ani žádné jiné ustanovení neomezuje prezidenta ve výkonu pravomocí, které nespádají do kategorie „[pravomocí] uvedených v Ústavě“, má se za to, že prezidentovi náleží i toliko pravomoci v Ústavě nevymezené, tedy inherentní.⁸⁵

Do této kategorie taktéž patří také *legislativní iniciativa*, která má ale spíše povahu nezávazného podnětu, kterým prezident iniciuje určitou agendu, což je vyjádřeno následovně: „Prezident (...) doporučuje Kongresu k uvážení taková opatření, která považuje za nutná a užitečná.“⁸⁶

Na základě doktríny pak lze obecně hovořit o čtyřech dominujících právních názorech na rozsah inherentních prezidentských pravomocí:

---

⁸³ Článek II., oddíl první Ústavy Spojených států amerických

⁸⁴ LOWI, Theodore, Ginsberg BENJAMIN a Stephen ANSOLABEHRE. *American Government: Power and Purpose*, s. 251–252.

⁸⁵ Ibidem, s. 264.

⁸⁶ Článek II., oddíl třetí Ústavy Spojených států amerických

- (1) Neexistuje nic jako inherentní pravomoci prezidenta. Prezident může jednat jen tehdy, existuje-li výslovné ustanovení Ústavy případně zákonné zmocnění.
- (2) Prezident má inherentní pravomoc. Pouze ale pokud touto pravomocí prezident nezasahuje do chodu jiné moci (výkonné nebo soudní) anebo si neuzurpuje pravomoc některé z mocí.
- (3) Prezident může vykonávat i takové pravomoci, které nejsou uvedené v Ústavě. Pokud takové pravomoci užívá, nesmí porušovat zákon nebo Ústavu.
- (4) Prezident má inherentní pravomoci a ty nemohou být Kongresem Spojených států omezeny, ledaže by jejich prováděním porušoval Ústavu.

Obecně je problematika inherentních pravomocí a jejich užívání v praktické rovině mnohdy spojována s obdobím nestability, nejistoty a výjimečné situace, a to ve vztahu jak k domácí, tak zahraniční politice.⁸⁷ Tento argument lze ilustrovat na faktu, že Spojené státy americké naposledy formálně vstoupily do válečného stavu v prosinci 1941, kdy Kongres odhlasoval vyhlášení války Japonsku.⁸⁸

Avšak i uplatňování této pravomoci, ačkoliv se může zdát nelimitovaná, má své hranice. Za jedno ze zásadních soudních rozhodnutí, které se věnuje limitům prezidentských pravomocí, je považováno rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států ve věci *Youngstown Sheet & Tube Co. v. Sawyer*.⁸⁹

V roce 1952 se odborářská organizace *United Steelworkers Union* vešla do stávký, načež prezident Harry Truman exekutivním příkazem rozhodnul o dočasném svěření chodu a řízení oceláren do rukou Ministerstva obchodu Spojených států (*U.S. Department of Commerce*). Argumentem pro toto rozhodnutí bylo ohrožení národní bezpečnosti v souvislosti s Korejskou válkou a důležitostí ocelářského průmyslu pro válečné úsilí. Avšak Nejvyšší soud Spojených států shledal tento postup protiústavním na základě toho, že prezident neměl pravomoc tak učinit.

---

⁸⁷ LOWI, Theodore, Ginsberg BENJAMIN a Stephen ANSOLABEHRE. *American Government: Power and Purpose*, s. 252–253.

⁸⁸ *Ibidem*, s. 265.

⁸⁹ *Youngstown Sheet and Tube Company v. Sawyer*, 343 U.S. 579 (1952).

2.2.2 Pravomoci delegované

Neméně důležitou je i kategorie pravomocí delegovaných, ty primárně nevyplývají z Ústavy, ale z jiných právních aktů. Konkrétně Kongres Spojených států amerických může na prezidenta a exekutivu delegovat určité pravomoci na základě rozhodnutí, které má formu zákona nebo usnesení.⁹⁰ Tato pravomoc spočívá ve výroku Ústavy, že prezident „*pečuje o to, aby zákony byly svědomitě plněny.*“⁹¹

Za poslední desetiletí tak Kongres delegoval mnohé pravomoci na exekutivu, což mělo za následek její signifikantní expanzi.⁹² Za příklad bývá mnohdy uváděn balíček zákonů *New Deal*, o kterém již v této práci byla řeč. Ani toto téma relativní hegemonie exekutivy, které úzce souvisí s problematikou předání moci, nebude opomenuto a je mu věnována část podkapitoly 2.4.1 *Kabinet a jeho postavení v ústavním systému* na straně 47.

Jako jeden z hlavních důvodů tohoto vývoje bývá zmiňován fakt, že Kongres není schopen dohlížet na realizaci všech počinů, které vznikají na základě zákona. Realizace politik by jen skrze činnost Kongresu byla takřka nemožná, právě od toho totiž existuje rozličné penzum federálních agentur, úřadů a dalších odpovědných institucí.

Ty mají právě za úkol provádět zákony, které Kongres přijme a na základě nich tvořit a realizovat podzákonnou normotvorbu. Delegace pravomoci z Kongresu na federální administrativu je tedy klíčová vzhledem k její velikosti a komplexitě otázek, kterým se věnuje.

2.2.3 Pravomoci explicitně vyjádřené

Poslední kategorií pravomocí jsou ty explicitně uvedené v *Článku II., oddíle druhém a třetím Ústavy Spojených států* na základě jejich taxativního výčtu. Tyto pravomoci nemohou být prezidentovi nikterak odňaty (či jinak omezeny) na základě zákona, k jejich změně je třeba ústavní dodatek. Americká ústavněprávní doktrína podrobně typologizuje i jednotlivé podskupiny výše zmíněných pravomocí:⁹³

---

⁹⁰ Tyto dvě legislativní formy doktrína pojmenovává jako *statutes and resolutions*, viz. Bills and Resolutions. Dostupné z: <https://guides.loc.gov/federal-statutes/bills-resolutions>.

⁹¹ *Článek II., oddíl třetí Ústavy Spojených států amerických*

⁹² LOWI, Theodore, Ginsberg BENJAMIN a Stephen ANSOLABEHRE. *American Government: Power and Purpose*, s. 269–271.

⁹³ *Ibidem*, s. 261.

- (1) *Vojenské.* Na základě Článku II, oddíl druhého Ústavy stanovuje pravomoc prezidenta jako „(...) vrchního velitele vojska i loďstva Spojených států a rovněž domobrany v jednotlivých státech, pokud tyto vykonávají službu pro celou Unii.“
- (2) *Soudní.* Na základě Článku II, oddíl druhého Ústavy „[Prezident] má právo milosti a amnestie v případech provinění proti Spojeným státům s výjimkou velezrady.“
- (3) *Diplomatické.* Na základě Článku II, oddíl druhého Ústavy „Prezident má právo, na doporučení a se souhlasem Senátu, uzavírat mezinárodní smlouvy – souhlas musí vyslovit dvě třetiny přítomných senátorů.“ Článek II, oddíl třetí Ústavy pak stanovuje pravomoc „[Přijímat] vyslance a ostatní zástupce cizích států.“
- (4) *Exekutivní.* Článek II., oddíl třetí Ústavy zmocňuje prezidenta k péči o to, aby byly zákony svědomitě plněny. Oddíl druhý mu pak také dává generální zplnomocnění jmenovat (v určitých případech se souhlasem Senátu), dohlížet na úředníky (v rámci exekutivy) a jmenovat všechny federální soudce.
- (5) *Legislativní.* Článek I., oddíl sedmý ve spojení se Článkem II., oddílem třetím Ústavy mu dávají pravomoc autoritativně se účastnit legislativního procesu, a to v souvislosti s prezidentským vetem.

V souvislosti s problematikou předání moci lze pouze zdůraznit, že jediným nositelem a vykonavatelem výše zmíněných pravomocí je jen a pouze úřadující prezident Spojených států. A jako takový jich nabyde až v okamžiku složení přísahy v den inaugurace.

Ve vztahu k obsahu této práce nelze opomenout debaty nad limity uplatňování prezidentských pravomocí v období tranzice ve vztahu k odcházejícímu prezidentovi. Ústava nikterak nevyklučuje rozsah jejich užívání v případě, že prezident odchází z úřadu ať už z důvodu vypršení mandátu, vlastního rozhodnutí se neucházet o druhé funkční období nebo neúspěchu při ucházení se o druhé funkční období. Nicméně i tato problematika bude v této diplomové práci

nastíněna. Avšak i toto vsutku zajímavé a aktuální téma bude nastíněna v podkapitole 4.2.3 *Fenomén „Midnight regulations“* na straně 71.

2.3 Prezidentské povinnosti v kontextu předání moci

Druhou rovinou zkoumání ustanovení Ústavy Spojených států jsou povinnosti prezidenta. Úvahy o jejich postavení v rámci procesu předání moci rozvádí Beermann, který dává do souvislosti text *Ústavy spojených států amerických* a opět doktrinální pohled na jednotlivá ustanovení, v tomto případě ale v poněkud užší mikro-úrovňové perspektivě spočívající v analýze tří konkrétních ustanovení.⁹⁴ Implicitní odpověď na otázku, zda je prezident Spojených států amerických (s v širším slova smyslu i odcházející administrativa) taktéž vázán určitými pravidly chování, která mají normativní charakter, je nicméně dle jeho názoru jednoznačná.⁹⁵

Americká ústavněprávní doktrína proto pojmenovává a blíže rozvádí tři povinnosti prezidenta Spojených států, které se vážou k předání moci – *Klauzule funkčního období prezidenta (The Term Clause)*, *Klauzule přísahy prezidenta (The Oath Clause)* a *Klauzule správcovská-pečovatelská (The Take Care Clause)*.⁹⁶ Argumenty a myšlenky, které tomuto právnímu názoru dávají za pravdu, jsou předmětem následujících podkapitol.

2.3.1 Klauzule funkčního období prezidenta

Za určité ústavněprávní minimum kladené na prezidenta ve vztahu k předání moci je považován již zmíněný *Článek II., oddíl první Ústavy Spojených států amerických ve spojení s 20. Dodatkem Ústavy Spojených států amerických*, který v sobě zahrnuje tzv. *Klauzuli funkčního období prezidenta (The Term Clause)*. Ta se konkrétně váže k délce trvání prezidentského mandátu, pakliže prezident nebyl znovuzvolen.

Mezním termínem vypršení mandátu je stanoven 20. leden, který se váže k prezidentským volbám v předcházejícím roce, tedy v listopadu daného roku. Z tohoto důvodu je na prezidenta Spojených států kladena při výkonu funkce podmínka, která časově ohraničuje výkon jeho mandátu. Ačkoliv se tato podmínka

---

⁹⁴ BEERMANN, Jack. *The Constitutional Law of Presidential Transitions*, s. 1270.

⁹⁵ *Ibidem*, s. 1253–1255.

⁹⁶ *Ibidem*, s. 1271.

zdá jako zcela jasná, nedovolující jiný druh výkladu, nedávná praxe předání moci ukázala, že na straně odcházejícího prezidenta mohou existovat snahy o výkon prezidentské funkce i přes skutečnost, že nebyl zvolen, a tím nemůže vykonávat úřad i v druhém funkčním období. Je možné tuto podmínku z mimořádných důvodů porušit?

Představme si hypotetickou situaci, ve které dochází ke střídání administrativ. Nastupující prezident zemře ještě před tím, než se stihl ujmout úřadu.⁹⁷ Na výše uvedenou situaci Ústava pamatuje a je upravena v *Oddílu třetím 20. Dodatku Ústavy Spojených států amerických*, jenž stanovuje: „*Jestliže zvolený prezident zemře před začátkem svého funkčního období, zvolený viceprezident se stane prezidentem.*“ Nicméně co se stane, pokud ani zvolený viceprezident není z důvodu smrti schopen se ujmout úřadu? Takováto mimořádná situace zavdává tomu, že by se dosluhující prezident eventuálně mohl ujmout úřadu, a to i dočasně na omezenou dobu.⁹⁸

Výše uvedenou situaci taktéž upravuje *Oddíl třetí 20. Dodatku Ústavy Spojených států amerických*, a to v části za středníkem „*Kongres může zákonem rozhodnout, jak se bude postupovat v případě, kdy ani zvolený prezident, ani zvolený viceprezident nepřevzme funkci, a kdo převzme funkci prezidenta nebo jakým způsobem bude zvolen ten, kdo má převzít jeho funkci, a tato osoba bude vykonávat funkci do doby, kdy prezident nebo viceprezident nastoupí do své funkce.*“

Ústava v této části zmíněného článku zmocňuje Kongres Spojených států k vydání zákona, který bude nástupnictví v prezidentském úřadu upravovat. Obě situace jsou naprosto bezprecedentní, nicméně soudobá ústavněprávní doktrína se shoduje na striktním výkladu tohoto ustanovení *Ústavy Spojených států amerických*, a to opět ústy Beermanna.⁹⁹

Odcházející prezident pozbývá v poledne 20. ledna svých pravomocí, přestože dosud není znám nástupce. V takovýchto okamžicích se pak střetávají dva

---

⁹⁷ Je nutné rozlišovat mezi posloupností nástupnictví v případě zvoleného prezidenta a prezidenta již úřadujícího. Jen pro připomínku posloupnost nástupnictví v rámci federální exekutivy je upravena federálním zákonem známým jako *Presidential Succession Act of 1947* v rámci federální sbírky zákonů 3 *U.S. Code § 19*.

⁹⁸ Tuto situaci nelze směřovat situací, se kterou operuje *12. Dodatek Ústavy Spojených států amerických*, kdy ani jeden z kandidátů nezískal minimální nutný počet volitelů, tedy 270. V takovém případě není možné určit vítěze voleb. Výše zmíněná situace se ale váže k okamžiku, kdy prezident byl zvolen a on a ni viceprezident nejsou s to se ujmout úřadu.

⁹⁹ BEERMANN, Jack. *The Constitutional Law of Presidential Transitions*, s. 1273.

extrémy – na jedné straně těžkosti, které může vyvolat případné bezvládní při nevyhlášení výsledků nebo nestabilita spojená se střídáním administrativ, a na straně druhé zneužití moci ze strany odcházející administrativy, která se bude chtít zuby nehty udržet u moci i po 20. lednu.

2.3.2 Klauzule přísahy prezidenta

Za další ustanovení Ústavy Spojených států, které se přímo váže k předání moci, můžeme považovat tzv. *Klauzuli přísahy prezidenta (The Oath Clause)*, jež se opět váže k článku II, odstavci prvním Ústavy Spojených států amerických.¹⁰⁰ Toto ustanovení lze vztáhnout k ideovým kořenům americké státnosti a Americké války za nezávislost. Zcela jistě pak můžeme právě toto ustanovení považovat za ústavní referenční kritérium ve vztahu k povinnostem prezidenta. Ty můžeme vztáhnout na jazykový výklad tří konkrétních slov ve znění prezidentského slibu, a to sice povinnost *zachovávat*, *bránit* a *chránit* Ústavu Spojených států amerických.

Protektivní povahu tohoto ustanovení Ústavy lze dle mého mínění aplikovat i na proces předání moci. I přes fakt, že daný prezident se stal poraženým prezidentských voleb, je do posledního okamžiku výkonu svého mandátu povinen řídit se přesnou dikcí prezidentského slibu. Konkrétně v tomto případě slovo *zachovávat* (ve znění prezidentského slibu) implikuje, že prezident je povinen zachovávat ústavní zřízení Spojených států amerických *pro futuro*.

Jeho povinnosti tedy nejsou pouze vázány k jeho vlastnímu funkčnímu období v úřadu, nehledě na to, zda jej vykonává po dobu čtyř nebo osmi let. Tyto tak mají konsekvence i do budoucna. Jakékoliv ohýbání či obstruování v případě předání moci může být tedy vnímáno jako porušení jedné z obligatorních podmínek výkonu úřadu prezidenta.¹⁰¹

Hypotetická situace, ve které odcházející administrativy neinformuje nastupující administrativu o případných vnitropolitických či zahraničněpolitických rizicích, může zavdávat situaci, kdy budou Spojené státy vystaveny určitému

---

¹⁰⁰ Před převzetím funkce musí prezident složit následující přísahu nebo slavnostní slib na základě Článku II, oddílu prvního Ústavy Spojených států amerických. Ta zní následovně: "Slavnostně přísahám, že budu čestně vykonávat funkci prezidenta Spojených států a podle svých sil budu zachovávat, střežit a bránit Ústavu Spojených států."

¹⁰¹ BEERMANN, Jack. The Constitutional Law of Presidential Transitions, s. 1274.

nebezpečí. Z takovéto situace tedy můžeme vyvozovat, že odcházející prezident neplní závazek pro něj vyplývající z prezidentského slibu.¹⁰²

Ustanovení Ústavy Spojených států amerických je třeba vidět jako celek, nikoliv jako oddělená normativní pravidla. Na Prezidenta Spojených států amerických je kumulativně, spojíme-li *klauzuli funkčního období prezidenta* a *klauzuli přísahy prezidenta*, kladena i povinnost zajistit konání voleb v řádném termínu.

2.3.3 Klauzule správcovská–pečovatelská

Za poslední ustanovení Ústavy Spojených států amerických, které se přímo vztahuje k procesu předání moci, můžeme považovat tzv. *Klauzuli správcovskou-pečovatelskou (The Take Care Clause)*. Její formulaci lze nalézt v *Článku II, části třetí Ústavy*. Toto ustanovení Ústavy Spojených států explicitně vyjadřuje povinnosti prezidenta, předposlední věta za středníkem pak přímo zavazuje prezidenta, aby „*zákony byly svědomitě plněny*.“¹⁰³

V obecné rovině toto ustanovení klade obecně specifikovaný výčet povinností ve vztahu k výkonu funkce prezidenta. Američtí konstitucionalisté se nicméně rozcházejí v názorech na vymahatelnost těchto Ústavou vymezených úkolů, ale také na míru diskreční pravomoci prezidenta, která až doposud nebyla zcela vyjasněna.¹⁰⁴

Doktrinální výklad tohoto ustanovení nabízí vcelku jasný pohled na věc. Několik měsíců před prezidentskou volbou se rozbíhá složitý pre-tranziční proces, který realizuje *U.S. General Services Administration*, i její úloze se tato diplomová práce věnuje, a to konkrétně v kapitole *3.1 Instituce zainteresované v procesu předání moci* na straně 53.

Avšak představme si hypotetickou situace, kdy se stávající prezident (stále ještě nehledě na výsledky voleb) snaží obstruovat, ne-li destruovat tento proces, ať už třeba tím, že neposkytne či odebere finanční prostředky této federální agentuře, čímž se dopouští toho, že federální zákony nejsou svědomitě plněny, jak Ústava stanovuje.

---

¹⁰² Ibidem, s. 1275–1276.

¹⁰³ Avšak reálnou důležitost a význam tohoto výňatku není český překlad s to obsáhnout. V originálním anglickém znění Ústava hovoří následovně: „*[The President] he shall take Care that the Laws be faithfully executed (...)*“ viz *Článek II., oddíl třetí Ústavy Spojených států amerických*.

¹⁰⁴ BEERMANN, Jack. *The Constitutional Law of Presidential Transitions*, s. 1277.

Jakkoliv se tyto hypotetické příklady mohou zdát jasné, objektivně vystávají mnohá „ale“, která je třeba podrobit právní analýze. Beermann tyto argumenty pojmenovává, kategorizuje do tří skupin a následně také vyvrací:¹⁰⁵

(1) Aspekt časový – odcházející prezident a odpovědnost po vypršení mandátu

První překážka se váže k trvání mandátu, a je tudíž časová. Jakým způsobem zpětně vymoci porušení odpovědnosti prezidenta za zákony, které nebyly v době jeho vlády svědomitě plněny, pokud již nevykonává mandát?

Beermann tímto naráží na praktickou situaci, kdy odcházející prezident odmítne spolupracovat s nastupující administrativou v informační a koordinační rovině. Nová administrativa nastoupí, leč není s to se v daném prostředí dostatečně rychle zorientovat, činit rozhodnutí na základě (ne)poskytnutých podkladů.

Zastánci tohoto argumentu říkají, že existuje proto liberační důvod, kterým se bývalý prezident může vyvázat z odpovědnosti za rozhodnutí nové administrativy, která byla učiněna na základě chybějících, nekompletních či špatných podkladů. A to zejména proto, že už není vázán přísahou a úřad nevykonává.¹⁰⁶

(2) Aspekt strukturální – střet moci zákonodárné a výkonné.

Druhou překážku nazývá Beermann strukturální. Dopustí-li se prezident toho, že je nečinný v okamžiku, kdy je třeba uvolnit prostředky pro financování předání moci, které se uvolňují na základě *exekutivního příkazu*.¹⁰⁷ Jedná se v tomto případě o podkopávání dělby moci? Nerealizuje tak jen své právo veta?

---

¹⁰⁵ Ibidem, s. 1278.

¹⁰⁶ BEERMANN, Jack. The Constitutional Law of Presidential Transitions, s. 1278–1279.

¹⁰⁷ Exekutivní příkaz je písemné, publikované a interně závazné nařízení prezidenta Spojených států, které řídí operace federální vlády. Exekutivní příkazy mají sílu zákona, viz. *What Is an Executive Order?* [online]. Dostupné z: https://www.americanbar.org/groups/public_education/publications/teaching-legal-docs/what-is-an-executive-order/.

Moc zákonodárná, tedy Kongres Spojených států, vydala zákon (v našem případě se jedná o *Presidential Transition Act*), který upravuje organizační, finanční a materiální zabezpečení celého procesu, ale prezident se rozhodne, že nebude nápomocen nové administrativě. Toto tvrzení je založeno na argumentu, že tímto přece nepodkopává dělbu moci a akty moci zákonodárné, jen činí to, co mu Ústava umožňuje, a tedy vetovat, případně se nezabývat určitou věcí.¹⁰⁸

(3) Aspekt historický – absence ustanovení Ústavy jako liberační důvod

Třetí problematický aspekt pak Beermann vidí historicky. Tento pohled staví na argumentaci, že prezident neporušuje Ústavu tím, že neposkytuje součinnost svému nástupci.¹⁰⁹ *Otci zakladatelé* zcela záměrně do Ústavy nezahrnuli ustanovení, prostřednictvím kterého by prezidenta bylo možné *impeachmentem* odvolat z úřadu pouze na základě nesprávných či špatných rozhodnutí. Nespolupráce a nesoučinnost dle tohoto výkladu tedy nevytváří protiústavnost takového jednání.

Beermann má taktéž za to, že ani jeden z výše uvedených argumentů není přesvědčivý. Jeho nesprávnost lze dle jeho mínění nalézt již v samotné podstatě *Klauzule pečovatelské-správcovské*. Povinností prezidenta není, aby sám osobně dohlížel na to, že jsou zákony svědomitě plněny, spíše na něj klade požadavek, aby přijímal taková opatření, která zaručí jejich vymahatelnost. Tím, že nastupující administrativa postrádala informace a součinnost a nebyla tak schopna činit informovaná rozhodnutí, se bývalý, resp. odcházející prezident, a to v souvislosti s výkonem svého mandátu, dopustil toho, že zákony nebyly svědomitě plněny.¹¹⁰

I druhý argument označuje za problematický a neúplný. Dle jeho mínění ústavnost rozhodnutí prezidenta přece nemusí být determinována tím, jestli narušují nebo nenarušují legislativní prerogativa moci zákonodárné. Ku příkladu prezident, který se rozhodnul nejmenovat žádného vedoucího činitele do administrativy (např. členy kabinetu), taktéž porušil své ústavní povinnosti, a i přes to takovéto jednání nenarušuje okruh kompetencí, které má moc zákonodárná.

---

¹⁰⁸ BEERMANN, Jack. *The Constitutional Law of Presidential Transitions*, s. 1280.

¹⁰⁹ BEERMANN, Jack. *The Constitutional Law of Presidential Transitions*, s. 1278.

¹¹⁰ *Ibidem*, s. 1278–1280.

Za přesvědčivý nepovažuje ani argument, který můžeme nazvat historickým. Je pravdou, že nesprávné či špatné rozhodnutí není důvodem pro odvolání z úřadu. Jednání, jenž by se prezident dopouštěl v tomto konkrétním případě, který byl nastíněn, nicméně Beermann označuje jako svévolné zřeknutí se povinnosti. A takovéto jednání by v důsledku odporovalo *Klauzuli správcovské-pečovatelské* jako celku.

Je tedy třeba zdůraznit, že Ústavu je nutné číst a vykládat vždy v kontextu s ostatními jejími ustanoveními, ale také v souladu s jejím duchem, který vylučuje zneužívání moci. A právě toto poslední jmenované ustanovení Ústavy Spojených států amerických vnímá Beermann jako klíčové, které tak zavazuje odcházejícího prezidenta poskytnout součinnost nově nastupující administrativě. V případě, že by tak nejednal, dopouštěl by se jednání, které by bylo možné označit za protiústavní.

2.4 Ústavní zvyklosti

Problematiku ústavních zvyklostí je možné uvést výrokem Davida A. Strausse: „*Pokud chcete rozumět americkému ústavnímu právu, je třeba si přečíst Ústavu. To je zřejmé. Není možné si ale jen přečíst Ústavu, protože americké ústavní právo je víc než to.*“¹¹¹

Za průkopníka konceptu ústavních zvyklostí lze jednoznačně považovat Alberta Venn Diceye¹¹², který tuto kategorii zpopularizoval a po teoretické stránce uchopil v prostředí *common law*. Ústavní text jako takový dle jeho mínění obsahuje řadu „bílých míst“, rozděluje proto ústavu v *právním slova smyslu* jako dokument, základní zákon každého státu a ústavu ve *zvykovém slova smyslu* jako soubor praxe, zásad a zvyků, které nejsou na rozdíl od prvně jmenovaného soudně vynutitelné.¹¹³

Kromě vyplňování mezer v normách ústavního práva lze na ústavní zvyklosti nahlížet taktéž jako na nástroje pro interpretaci ústavních listin a elementy, které stabilizují ústavní a v návaznosti na to i politický systém.

Politologický náhled na tuto problematiku je vcelku kompatibilní s právním. Martin S. Sheffer hovoří o tom, že instituce tvořící každý stát jsou živé organismy. Zejména tedy z toho důvodu, že se mění s ohledem na dané prostředí. V prostředí

---

¹¹¹ Not Unwritten, After All?: (reviewing Akhil Reed Amar viewing Akhil Reed Amar, *America , America's Unwritten Constitution: The Precedents and Principles We Live By* (2012)). Dostupné z: https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5044&context=journal_articles, s. 1532.

¹¹² Srov. WALTERS, Mark D. Dicey on Writing the "Law of the Constitution".

¹¹³ BASMACI, Melis. Constitutional Conventions and Codification.

Spojených států mají významný vliv na instituce tradice, konvence a jednání jednotlivých aktérů.¹¹⁴ Jednání federální vlády je výrazně vázáno na reálný stav věcí, na aktuální dění – vnitřní a vnější politiku, ale také na takové aspekty, jako je obraz úřadujícího prezidenta v očích veřejnosti.

Sheffer taktéž dodává, že severoameričtí osadníci nikdy nepředpokládali, že úřad prezidenta bude slabou institucí, jen ještě neměli zkušenosti z praktického chodu institucí.¹¹⁵ Teoretik a praktik předání moci *Richard. E. Neustadt*¹¹⁶ pak vychází z vlastní empirické zkušenosti, což je možné podložit jeho výrokem, že „*podstata moci [prezidenta] není odvozena od doslovného znění Ústavy.*“¹¹⁷

Americký ústavní systém obsahuje celou řadu zvyklostí menší či větší důležitosti, souvisejících v rámci systému s jednotlivými složkami moci, případně mající obecný charakter. Následující podkapitoly se proto budou věnovat vybraným ústavním zvyklostem přímo související s tranzicí, případně mající nepřímou souvislost s touto problematikou.

2.4.1 Kabinet a jeho postavení v ústavním systému

O obecné podobě kabinetu již v této práci byla řeč v podkapitole 1.4.3 *Vláda, kabinet a administrativa* na straně 24. Ústava Spojených států sice předpokládá existenci kabinetu, ačkoliv nijak detailně neupravuje jeho postavení v americkém ústavním systému.¹¹⁸ Americká ústava se o kabinetu vyjadřuje následovně: „(...) *prezident může vyžadovat písemná vyjádření od vedoucích úředníků všech sekcí federální správy o všech otázkách týkajících se jejich úřadu (...).*“¹¹⁹ Stejně ustanovení také hovoří o tom, že „*prezident souhlasem Senátu jmenuje též (...) všechny ostatní úředníky Spojených států, jejichž jmenování není upraveno jinak a jejichž úřad je zřízen zákonem.*“¹²⁰ Avšak tato pravomoc

---

¹¹⁴ SHEFFER, Martin S. *Power and Limited Government*, s. 471–472.

¹¹⁵ *Ibidem*, s. 481–482.

¹¹⁶ Richard E. Neustadt byl americký politolog specializující se na předsednictví Spojených států amerických. Působil také jako poradce několika prezidentů. Mezi jeho nejslavnější monografie patří kniha *Presidential Power and the modern presidents*, srov. NEUSTADT, R. E. *Presidential power and the modern presidents: The politics of leadership from Roosevelt to Reagan*. 1990. New York: Free Press.

¹¹⁷ NEUSTADT, Richard E. *The Power to Persuade*, s. 26–27.

¹¹⁸ Až více než 2 roky po začátku svého mandátu svolal George Washington členy svého kabinetu na první společné zasedání, a to 26. listopadu 1791, viz. CHERVINSKY, Lindsay M. *The Cabinet: George Washington and the Creation of an American Institution*.

¹¹⁹ *Článek II., oddíl druhý Ústavy Spojených států amerických*

¹²⁰ *Ibidem*.

explicitně nevyplývá z federálních zákonů, ale z rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států ve věci *Myers v. United States* z roku 1926.¹²¹

Nicméně o kabinetu se zmiňuje 25. *Dodatek Ústavy Spojených států amerických*, který opravňuje viceprezidenta a kabinet, aby většinou hlasů písemně prohlásili, že „*prezident není způsobilý vykonávat pravomoci a povinnosti svého úřadu (...)*.“ V takové situaci se viceprezident ujme úřadu jakožto úřadující prezident.

Americká ústavněprávní doktrína a politická věda vidí zřejmý vývoj ve vlivu a významu exekutivy, a tedy i Kabinetu, a to vzhledem k expanzi jejích pravomocí. Na tomto základě pak etapizuje změnu paradigmatu v chápání exekutivy jako složky moci.¹²² *Etapa dominance legislativy*, kdy hegemonem trojí dělby moci byl Kongres, je datována od roku 1800 do roku 1933. V této době můžeme hovořit o kabinetu jako o tělesu, které mělo spíše funkci poradní ve vztahu k prezidentovi a těžištěm rozhodování byl Kongres.

Avšak události minulého století, dvě světové války, komplexita moderního světa a globalizace ve svém důsledku zapříčinily expanzi prezidentských pravomocí, které byly formou delegace vtěleny do federálních zákonů, což se odrazilo ve zvýšení počtu ministerstev a dalších ústředních federálních úřadů a nárůstu důležitosti exekutivy, kde se začíná odehrávat významná část rozhodování ve vztahu k provádění politik. Etapa od roku 1933 je proto nazývána *etapou New Dealu* nebo etapou prezidentského vládnutí.¹²³

Otci zakladatelé zcela záměrně nespécifikovali postavení ani název tohoto tělesa a dali tak prostor k jeho přirozenému vývoji. Nezpochybnitelný vliv na to, jakým způsobem kabinet v dnešní době vypadá, měl i sám George Washington, který členy svého kabinetu řešil chod federální exekutivy.¹²⁴ Jeho význam, vliv a postavení je tedy zcela odvozeno od praxe vládnutí na straně jedné a od legislativní činnosti a delegování pravomocí na straně druhé. Aktuální postavení

---

¹²¹ Nejvyšší soud prohlásil protiústavnost zákona známého jako *The Tenure of Office Act of 1867*, který výrazně limitoval možnost prezidenta odvolávat vysoké úředníky federální exekutivy souhlasem Senátu. Avšak tato pravomoc má své limity, které se vztahují na vybrané nepolitické federální úředníky, a to na základě rozhodnutí *Humphrey's Executor v. United States* z roku 1935. Tyto limity byly následně výkladově doplněny i rozhodnutím *Wiener v. United States* z roku 1958 a *Bowsher v. Synar* z roku 1986 viz. *The Removal Power*. Dostupné z: <https://law.justia.com/constitution/us/article-2/28-the-removal-power.html>.

¹²² LOWI, Theodore, Ginsberg BENJAMIN a Stephen ANSOLABEHRE. *American Government: Power and Purpose*, s. 268.

¹²³ *Ibidem*, s. 269–270.

¹²⁴ WULF, Karin. *The President's Cabinet Was an Invention of America's First President*.

kabinetu lze tedy považovat za výsledek ústavního vývoje a ústavní zvyklosti toto těleso zřizovat.

2.4.2 Zpráva o stavu Unie

Ústava Spojených států stanovuje, že „*prezident podává vždy po určité době Kongresu zprávy o stavu Unie.*“¹²⁵ Mezi roky 1790 a 1946 se tento akt nazýval *Výroční zpráva*, od roku 1947 až do současnosti je nazýván *Zprávou o stavu Unie*. Avšak za více než 220 let americké ústavní tradice se podoba tohoto aktu značně změnila, a to i s ohledem na nespécifikovaný interval jejího přednesu.

V období 18. a 19. století byla forma *Výroční zprávy* výhradně písemná a zahrnovala rozpočtové požadavky federálních agentur a zprávu o stavu ekonomiky. Během 20. století požadoval Kongres více specializovaných zpráv, které měly interní charakter.¹²⁶

Prvním prezidentem, který přednesl *Zprávu o stavu unie* osobně před oběma komorami Kongresu, byl Woodrow Wilson.¹²⁷ Zpráva o stavu Unie se tak stala platformou pro veřejnou propagaci vlastní politické agendy. Od roku 1947 se *Zpráva o stavu Unie* vysílala i pomocí televizních přijímačů. Každopádně určitou ústavní zvyklostí vážící se k předání moci je, že prezident nastupující do nového funkčního období tuto zprávu v daném roce nepřednáší. Inaugurační projev tak slouží jako ekvivalent *Zprávy o stavu Unie*.¹²⁸

2.4.3 Rezignační dopisy členů administrativy

Další ústavní zvyklostí, která se postupem času ve Spojených státech vyvinula, je tradice rezignačních dopisů (*resignation letter*).¹²⁹ Odcházející americký prezident vyzve jmenované funkcionáře své administrativy, aby ke 20. lednu uvolnily své úřady na základě rezignačního dopisu adresovaného nově příchozímu prezidentovi.

---

¹²⁵ Článek II., oddíl třetí Ústavy Spojených států amerických

¹²⁶ State of the Union Address. Dostupné z: <https://history.house.gov/Institution/SOTU/State-of-the-Union/>.

¹²⁷ Jen pro doplnění, v novodobé historii byl posledním prezidentem přednášejícím Zprávu o stavu Unie v písemné podobě Jimmy Carter, a to během období po prohraných prezidentských volbách, tedy v období tranzice viz. Jimmy Carter State of the Union Address 1981. Dostupné z: <https://www.jimmycarterlibrary.gov/assets/documents/speeches/su81jec.phtml>.

¹²⁸ Annual Messages to Congress on the State of the Union: (Washington 1790 - the present) [online]. Dostupné z: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/presidential-documents-archive-guidebook/annual-messages-congress-the-state-the-union>.

¹²⁹ KATZ, Eric. White House Belatedly Issues Request for Resignation Letters From All Appointees.

V mnoha případech se již stalo, že nově příchozí prezident požádal některé vybrané představitele staré administrativy, aby setrvali ve svých úřadech. Tak tomu bylo v případě klíčových vedoucích představitelů tajných služeb a armády, kteří ve funkcích setrvali ještě několik měsíců po uvedení nového prezidenta do úřadu.¹³⁰

Výše zmíněným způsobem probíhá obměna staré a nové garnitury ve vrcholných funkcích zcela přirozeným způsobem již po několik dekad jako vstřícné gesto nastupujícím prezidentovi tak, aby nemusel odcházejícího ministra sám odvolat.¹³¹

2.4.4 Setkání v Bílém domě, dopis nástupci a účast na inauguraci

Za jedny z novodobých ústavních zvyklostí vážících se k předání moci, které však mají jen symbolický nenormativní charakter, je možné považovat tradici pozvání zvoleného prezidenta po prezidentských volbách do Bílého na neformální setkání.¹³² Kořeny této tradice nicméně nelze přesně dohledat.

Za další zvyklosti bez právních důsledků lze považovat tradici dopisů nástupci v prezidentském úřadu. S touto tradicí začal v roce 1989 Ronald Reagan, který při odchodu z prezidentského úřadu zanechal v pracovně Bílého domu svému nástupci George H. W. Bushovi dopis. Tato tradice je doposud dodržována každým odcházejícím prezidentem,¹³³ a to i přes fakt, že odcházející prezident pochází z odlišné politické strany. Takové jednání je pak možné považovat za projev usmíření a určité vstřícné gesto odcházejícího prezidenta.

Za další ze symbolických tradic vážících se k předání moci lze zařadit tradici odcházejícího prezidenta doprovodit svého nástupce na inaugurační ceremoniál před washingtonským Kapitolem a tohoto ceremoniálu se zúčastnit. Matthew Costello z *White House Historical Association* má za to, že to, co dělá Ameriku jedinečnou a výjimečnou jsou okamžiky, kdy ji můžeme vidět v akci. A jedním z těch okamžiků je když vidíme, jak jeden prezident předává moc druhému.¹³⁴

---

¹³⁰ *Presidential Transition Guide: A Comprehensive Guide To The Activities Required During The Transition* [online], s. 80–81.

¹³¹ I přes to, že nastupuje nová administrativa, mandát ministrům a dalším jmenovaným představitelům nekončí 20. ledna v poledne. V případě, že nerezignují, setrvávají dále v úřadu, pakliže je prezident neodvolá. Do té doby se řízení daného ministerstva, agentury, nebo jiného úřadu nemůže ujmout nástupce.

¹³² BEHRMANN, Savannah. Inauguration Traditions: Here are the customary things Trump did not do leading up to Biden's inauguration.

¹³³ Letters left by U.S. presidents to their successors. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Letters_left_by_U.S._presidents_to_their_successors.

¹³⁴ MCKEEVER, Amy. A brief history of the inaugural ceremonies that set our traditions—and later broke them.

Tuto tradici pak lze dohledat až k Georgi Washingtonovi, který se v roce 1797 zúčastnil inaugurace svého nástupce Johna Adamse a byl jedním z těch, kteří tuto tradici ale i ceremoniální charakter inaugurace jakožto svátku demokracie zásadním způsobem formovali.¹³⁵ Inaugurační ceremoniál 20. ledna je okamžik, kdy se političtí aktéři nehledě na stranickou příslušnost společně sejdou, aby participací ukázali, že dokáží dát stranou své odlišné názory stranou. Výše zmíněné tradice a zvyklosti je nutné spíše chápat jako projev pokojného předání moci.

---

¹³⁵ Ibidem.

3 Legislativní a institucionální aspekt předání moci

Představení ústavněprávního aspektu tranzice však nepostačuje k zevrubné analýze, natož k pochopení celého procesu. Převzetí prezidentského úřadu bezesporu vyžaduje extenzivní míru přípravy, které právní úprava vyjádřená v Ústavě není s to pokrýt. Další úrovní zkoumání je proto legislativní a institucionální aspekt předání moci.

Středem zájmu této kapitoly tedy je samotná právní úprava předání moci v širším slova smyslu zahrnující související právní předpisy a institucionální aspekty vztahující se k federální exekutivě a její roli v tomto procesu. Právní předpisy představené v této kapitole jsou svým charakterem podústavní normotvorbou v rámci federální kodifikace obecných a závazných *Code of Laws of the United States of America*, případně známé jako *U.S. Code*.¹³⁶

Předmětná právní úprava se nicméně nevěnuje jen výše zmíněnému. Její funkce je určitým způsobem definující ve vztahu k neurčitostem, které s sebou předání moci přináší. Zoffer má za to, že co obsahuje vyplňuje prostor mezi politickými kampaněmi jako organizacemi s vlastními prostředky, jež mají ryze soukromoprávní základ¹³⁷ a *týmy pro předání moci* po volbách jako entitami, které jsou základem budoucí administrativy, jimž veřejné právo přisuzuje určitá práva a dává jim prostředky pro jejich realizaci.

Předání moci je v mnoha ohledech mimořádná událost, která významně zasahuje kromě ústavního práva i do dalších aplikovaných právních odvětví – správního práva, daňového práva a práva volebních kampaní. Americká právní teorie se proto snaží konceptualizovat a zobecnit právní povahu předání moci. Určitý náhled, se kterým je možné se ztotožnit, nabízí Zoffer, který hovoří o kvazi-exekutivní povaze předání moci, respektive hovoří o kvazi-exekutivní statusu týmů pro předání moci, která spočívá v mnoha privilegiích, které tato entita požívá.¹³⁸

---

¹³⁶ *Sbírka (hlavních federálních) zákonů Spojených států amerických* je souhrnná kodifikace obecných a stálých zákonů. Je rozdělena do 53 hlav a poprvé byla publikována v roce 1926 a každých šest let je aktualizována. V tomto mezidobí jsou vydávány roční kumulativní přílohy, aby byly k dispozici nejaktuálnější informace. Většina z 53 hlav má formu zákonů (*statutory laws*). *United States Code* nezahrnuje předpisy vydané orgány moci výkonné, rozhodnutí federálních soudů, smlouvy nebo zákony přijaté jednotlivými státy.

¹³⁷ ZOFFER, Joshua. *The Law of Presidential Transitions*, s. 2518–2519.

¹³⁸ *Ibidem*, s. 2515.

3.1 Instituce zainteresované v procesu předání moci

Ústřední roli v realizaci předání moci sehrává *U.S. General Services Administration (GSA)* jakožto instituce spadající do kategorie nezávislých federálních agentur a úřadů. Během přípravy tranzice zajišťuje GSA v první fázi nezbytnou podporu těm kandidátům, kteří se pro volbu kvalifikovali, v další fázi se tato podpora přesouvá na osobu zvoleného prezidenta a zvoleného viceprezidenta. Její úlohou je zprostředkovávat komunikaci mezi *týmy pro předání moci* a jednotlivými agenturami.

V závěrečné fázi tranzice pak dohlíží na organizaci prezidentské inaugurace a zajišťuje potřeby odcházejícího prezidenta a viceprezidenta v závěrečných dnech jejich administrativy a prvních dnech po opuštění úřadu.¹³⁹

Svou zastupitelnou roli v procesu předání moci má i *The National Archives and Records Administration (NARA)*, která má na starosti přenos stovek milionů textových, elektronických, audiovizuálních záznamů z Bílého domu na konci funkčního období každé administrativy. Tyto dokumenty a záznamy pak přecházejí do její péče a jsou předmětem různých stupňů přístupnosti, resp. nepřístupnosti široké veřejnosti.¹⁴⁰

Další klíčovou federální agenturou je *U.S. Office of Personal Management (OPM)*, která primárně dohlíží na personální stránku celé tranzice. Mezi hlavní zodpovědnosti patří zejména provádění vyšetřování osob na nižších exekutivních pozicích a poskytování poradenství federálním agenturám při přípravě tranzice týkající se tisíců míst v exekutivě. Každých čtvrt roku pak tato agentura taktéž předkládá Kongresu zprávy o vývoji obsazování míst v rámci exekutivy, ať už se jedná o osoby podléhající či nepodléhající schválení Senátem Spojených států.¹⁴¹

Svou důležitou roli hraje z institucionálního hlediska i Ministerstvo obrany neboli *Department of Defense (DOD)*.¹⁴² Přesnou charakteristiku úkolů, kterou má tento resort na starosti, nelze vzhledem k citlivé povaze těchto úkolů ve veřejných

---

¹³⁹ GSA's Role in Presidential Transitions. Dostupné z: <https://www.gsa.gov/about-us/mission-and-background/gsas-role-in-presidential-transitions>.

¹⁴⁰ *The Presidential Records Act (PRA)* z roku 1978, kodifikováno v rámci *44 U.S. Code § 2201–2209*

¹⁴¹ Presidential Transition Guide to Federal Human Resources Management Matters: Election Year 2020 [online]. Dostupné z: <https://www.opm.gov/about-us/our-people-organization/office-of-the-director/executive-secretariat/presidential-transition-guide-2020.pdf>, s. 10–23.

¹⁴² Presidential Transition [online]. Dostupné z: <https://www.gsa.gov/governmentwide-initiatives/presidential-transition#AboutPresidentialTransitions>.

zdrojích dohledat.¹⁴³ Zejména se ale jedná o informování nastupující administrativy o probíhajících, případně potenciálních vojenských operacích a hrozbách ohrožujících národní bezpečnost.¹⁴⁴

V neposlední řadě je taktéž zmiňována úloha *U.S. Office of Government Ethics (OGE)*, která má na starosti přezkum daňových přiznání a majetkových poměrů potenciálních kandidátů nové administrativy na funkce vyžadující souhlas Senátu. Tento úřad taktéž prověřuje potenciální střet zájmů takových osob.¹⁴⁵

3.2 The Presidential Transition Act

Zásadní právní předpis vztahující se k předání vstoupil v platnost v roce 1964 a je jím již zmíněný zákon *Presidential Transition Act (PTA)*, který prošel několika novelizacemi a je kodifikován v rámci federální sbírky zákonů *U.S. Code*.¹⁴⁶

Presidential Transition Act lze zařadit do kategorie tzv. kompromisních nadstranických zákonů neboli *bipartisan bills*¹⁴⁷, které jsou charakteristické tím, že jejich předkladatelem je větší či menší uskupení zákonodárců z obou hlavních politických stran. Takové zákony mají v Kongresu Spojených států amerických zajištěnou podporu napříč politickým spektrem.

Úvodní ustanovení tohoto zákona shrnuje jeho základní účel následovně:
„(...) účelem tohoto zákona je podpořit řádné předání výkonné moci v souvislosti s uplynutím funkčního období prezidenta a inaugurací nového prezidenta. Národní zájem vyžaduje, aby v rámci takového předání moci byla zajištěna kontinuita, a řádné plnění zákonů týkajících se záležitostí federální vlády doma i v zahraničí.“¹⁴⁸

Tento zákon ve své aktuální podobě obsahuje řadu ustanovení souvisejících s předvolební a povolební fází plánování předání moci. Hlavní podstatou tedy je vytvořit specifickou organizační infrastrukturu napříč administrativou, která *U.S.*

---

¹⁴³ GARAMONE, Jim. DOD Transition Outreach to Biden-Harris Team Begins.

¹⁴⁴ SELIGMAN, LARA a BRYAN BENDER. ‘Really quite shocking’: Inside the ugly transition at the Pentagon.

¹⁴⁵ Transition Guide [online]. Dostupné z: [https://www.oge.gov/web/oge.nsf/0/E20C5E1A56972E75852585B6005A17CC/\\$FILE/Transition%20Guide%20Spread.pdf](https://www.oge.gov/web/oge.nsf/0/E20C5E1A56972E75852585B6005A17CC/$FILE/Transition%20Guide%20Spread.pdf), s. 19–20.

¹⁴⁶ 3 *U.S. Code* § 102 note

¹⁴⁷ Merriam-Webster Dictionary definuje *bipartisan bill* jako zákon vzniklý na základě dohody, spolupráce nebo kompromisu mezi dvěma hlavními politickými stranami, viz Definition of "bipartisan" [online]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/bipartisan>.

¹⁴⁸ Oddíl druhý, *Presidential Transition Act*

General Services Administration a dalším agenturám umožní využívání konkrétního okruhu nástrojů a finančních prostředků pro jejich realizaci.¹⁴⁹

Beneficienty a zároveň dalšími adresáty této právní normy v předvolební fázi jsou ti kandidáti, (1) *kterí kandidují za jednu ze dvou velkých politických stran*¹⁵⁰, (2) *nebo jakýkoliv jiný kandidát, který byl správcem U.S. General Services Administration určen za jednoho z hlavních kandidátů v prezidentských volbách.*¹⁵¹

Správce U.S. General Services Administration, který je vedoucím řídicím pracovníkem této agentury, má v povolební fázi zákonem přisouzenou zásadní roli.

Zákon přímo stanovuje, že oprávněný kandidát má právo na zařízení a služby poskytované oprávněným kandidátům do okamžiku, kdy je *Správce U.S. General Services Administration* schopen určit zjevně úspěšné kandidáty na funkci prezidenta a viceprezidenta.¹⁵² Toto čistě administrativní přisouzení statutu má vliv na provádění ustanovení *Presidential Transition Act*, které tak ve svém znění operuje s pojmem zvolený prezident a zvolený viceprezident.¹⁵³

V následujících podkapitolách budou představeny zásadní okruhy otázek, kterým se tento právní předpis v kontextu předání moci věnuje, a to v jeho aktuálním znění. Toto legální vymezení bude mít v následujících částech této diplomové práce vliv na pochopení dalších aspektů předání moci – chronologického, organizačního a následně i praktického.

3.2.1 Organizační zajištění

Povinnosti prezident Spojených států lze na základě doktríny vyvozovat, jak již bylo zmíněno, z trojice ústavních klauzulí, avšak i *Presidential Transition Act* hovoří o povinnostech prezidenta v procesu předání moci.¹⁵⁴

Nutnost součinnosti prezidenta je v tomto právní předpisu vyjádřena následovně: „*Prezident podnikne taková opatření, která určí jako nezbytná a vhodná k plánování a koordinaci činností exekutivy tak, aby se usnadnilo předání moci nastupujícímu prezidentovi. (...) včetně zřízení koordinačního výboru pro*

---

¹⁴⁹ Presidential Transition Act: Provisions and Funding [online]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R46602>.

¹⁵⁰ 26 U.S. Code §9002(6)

¹⁵¹ Presidential Transition Act § 3(h)(4)

¹⁵² 3 U.S. Code, sections § 1–21

¹⁵³ Presidential Transition Act 3(a)(10)(c)

¹⁵⁴ Presidential Transition Act § 4(b)(1) ve spojení s § 4(b)(2)

přechod Bílého domu a zřízení rady vedoucích řídicích činitelů federálních agentur a úřadů. ¹⁵⁵

Tento koordinační výbor je na základě zákona nutné zřídit nejpozději 6 měsíců před prezidentskými volbami. Zákon lze označit za striktní co do etapizace celého procesu. Jasně stanovené lhůty, kompetence a úkoly mají zajistit přehlednost a plynulost tranzice. Z výše uvedeného jasně vyplývá, že zákon prezidentovi ukládá podniknout takové kroky, které budou vést k organizačnímu zajištění předání moci, a to ještě před samou prezidentskou volbou. Je nutné brát zřetel i na jazykový výklad tohoto ustanovení, který je striktní a je formulován takto: „*Prezident podnikne taková opatření, která určí jako nezbytná.*“ ¹⁵⁶

Nicméně i tato jednoznačnost se může zdát relativní, a to i vzhledem k těžkostem, které některá z novodobých předání moci provázejí. Ostatně tomuto praktickému aspektu se v ústavní rovině věnovala již 2.3.3 *Klauzule správcovská–pečovatelská* na straně 43.

V jaký okamžik však začíná komunikace s potenciálními kandidáty a jejich týmy pro předání moci? *Presidential Transition Act* zakotvuje dokument nazvaný *memorandum o porozumění*, jakožto rámec, ze kterého vychází interakce mezi kandidáty na prezidenta, kteří se pro volbu kvalifikovali, a *U.S. General Services Administration*. Toto memorandum je nutné učinit nejpozději 1. září roku, ve kterém se konají prezidentské volby, tedy následuje po zřízení koordinačního výboru Bílého domu.

Na základě tohoto memoranda se taktéž určí zástupce oprávněného kandidáta, prostřednictvím kterého bude Správce *U.S. General Services Administration* realizovat komunikaci s kandidátem o záležitostech týkajících se tranzice, a to jak před volbou, tak po ní.

3.2.2 Materiální a personální zajištění

Na základě tohoto zákona *U.S. General Services Administration* zajišťuje pro potřeby zvoleného prezidenta a viceprezidenta kancelářské prostory a jejich

---

¹⁵⁵ Ibidem

¹⁵⁶ *Presidential Transition Act § 4(b)*. Nutno dodat, že formulace tohoto ustanovení byla poměrně v nedávné době na základě *Presidential Transitions Improvements Act of 2015 (Public Law 114-136)* změněna. Slovo „může“ („may“) bylo nahrazeno slovem „musí“ („shall“), čímž bylo učiněno za dost diskuzím o nejasné a volné interpretaci tohoto ustanovení.

odpovídající vybavení, jako je nábytek, kancelářské stroje a další věci, které po dohodě se správcem určí zvolený prezident a viceprezident.¹⁵⁷

Zásadním elementem předání moci je bezesporu personální zajištění celého procesu, desítky pravděpodobných budoucích řídicích činitelů nové administrativy se seznamuje s federálními agenturami a úřady. Tyto osoby tak tvoří týmy pro předání moci a hovoříme-li o jejich postavení ve fázi mezi volbami a inaugurací, lze pozorovat zvláštnost v jejich vztahu k federální vládě, případně k zvolenému prezidentovi a viceprezidentovi. Z hlediska práva totiž mají velmi specifický status, který má dvě varianty.

Na jedné straně mohou mít na základě zvláštního zákona¹⁵⁸ postavení *zvláštních vládních zaměstnanců* (*Special Government Employees*), které vzniká na základě jmenování. Z povahy věci se jedná o zvláštní druh pracovněprávního vztahu mezi takovými jednotlivci a federální vládou zastupovanou konkrétním ministerstvem, agenturou nebo úřadem. Tito zaměstnanci vykonávají důležité činnosti a služby pro federální vládu za předem stanovenou odměnu (a případně i bez ní) po dobu, která nesmí překročit 130 dnů v jednom kalendářním roce.¹⁵⁹

Druhou možností je výkon činností svěřených přímo zvoleným prezidentem a viceprezidentem prostřednictvím přímé aplikace ustanovení o odměnách a kompenzacích členů týmů pro předání moci.¹⁶⁰ Jedná se tedy o druh odměny za výkon činnosti mimo výše uvedený pracovněprávní vztah s federální vládou jako takovou.

Tyto osoby jsou pak přímými účastníky předání moci komunikující s jednotlivými agenturami a úřady. A právě jim je taktéž umožněn volný přístup do federálních agentur a úřadů. *Presidential Transition Act* stanovuje, že jejich členové mohou sekundovat zaměstnancům těchto agentur a úřadů se svolením vedoucího řídicího pracovníka, ale jako taková jsou odpovědní pouze zvolenému prezidentovi nebo viceprezidentovi.¹⁶¹ Tuto pak problematiku blíže rozvádí Beermann.¹⁶²

---

¹⁵⁷ *Presidential Transition Act* § 3(a) a násl.

¹⁵⁸ 18 U.S. Code § 202 (76 Stat. 1121)

¹⁵⁹ Special Government Employee (SGE). Dostupné z: [https://www.oge.gov/Web/278eGuide.nsf/Content/Definitions~Special+Government+Employee+\(SGE\)](https://www.oge.gov/Web/278eGuide.nsf/Content/Definitions~Special+Government+Employee+(SGE)).

¹⁶⁰ *Presidential Transition Act* § 3(a)(2)

¹⁶¹ *Presidential Transition Act* § 4(f) a násl.

¹⁶² BEERMANN, Jack. *The Constitutional Law of Presidential Transitions*, s. 2517.

3.2.3 Problematika národní bezpečnosti a prověrky

V ideální situaci se po volebním dni, kdy je znám jednoznačný výsledek prezidentských voleb, naplno rozbíhá několikátýdenní proces, v rámci kterého jsou členům týmu pro předání moci, tedy nominantům do budoucí federální exekutivy, udělovány bezpečnostní prověrky. Ty jsou obecně udělovány na jedné straně vysokým činitelům federální administrativy, případně na straně druhé externím konzultantům a poradcům, kteří jsou činní ve prospěch federální vlády.¹⁶³

Presidential Transition Act nařizuje Federálnímu úřadu pro vyšetřování (*Federal Bureau of Investigation*) a dalším agenturám odpovědným za provádění vyšetřování na pozadí, aby tato vyšetřování prováděly urychleně s cílem poskytnout před inaugurací patřičné bezpečnostní prověrky jednotlivcům, které nově zvolený prezident určil pro vysoké úrovně národní bezpečnosti, včetně tajemníků a podtajemníků agentur na úrovni kabinetu.¹⁶⁴

Právě výše zmíněné situace a důvody jsou argumentem pro konceptualizaci pojmu týmů pro předání moci jako jakýchsi kvazi-exekutivních entit, které stojí na pomezí exekutivy, tedy federální administrativy. Rovněž je nutné zmínit i rovinu časovou, toto kvazi-exekutivní postavení nemá dlouhého trvání a jeho mezním datem je 20. leden roku následujícího po prezidentských volbách.

V režimu výše zmíněného zákona taktéž probíhá koordinace mezi administrativou odcházející a nastupující v rovině sdílení a předávání informací. Zvláštní status v oblasti národní bezpečnosti používá zvolený prezident, kterému je poskytován detailní soupis hrozeb pro národní bezpečnost a právě probíhajících vojenských operací¹⁶⁵, což i z něj činí aktéra, na kterého by se dal aplikovat termín kvazi-exekutivní aktér, vzhledem k tomu, že se stále ještě neujal svého úřadu.

3.2.4 Financování

Zákon rovněž počítá s pokrytím a proplacením cestovních výdajů a příspěvků na pobyt, včetně pronájmu vládních motorových vozidel, které zvolený prezident nebo zvolený viceprezident považuje za nezbytné. Dále také na žádost zvoleného prezidenta nebo zvoleného viceprezidenta mohou být vládní letadla

---

¹⁶³ Ibidem, s. 2516.

¹⁶⁴ PRESIDENTIAL TRANSITION ACT. Dostupné z: https://presidentialtransition.org/wp-content/uploads/sites/6/2020/03/ilovepdf_merged.pdf.

¹⁶⁵ BEERMANN, Jack. The Constitutional Law of Presidential Transitions, s. 2517.

poskytnuta pro účely tranzice na základě úhrady nákladů, avšak se souhlasem stále ještě úřadujícího prezidenta.¹⁶⁶

Dále se ještě předmětný zákon zmiňuje o úhradě výdajů během předání moci za brífinky, školení nebo jiné aktivity za účelem seznámení vedoucích činitelů budoucí administrativy s problematikou svěřených agentur a úřadů.

Předání moci jsou financována kombinací federálně přidělených a soukromých zdrojů. Kongres poskytl v roce 2020 9,62 milionu dolarů na přechodové aktivity. Na základě žádosti prezidenta pak tyto zdroje byly navýšeny o 0,3 milionu dolarů na 9,9 milionu dolarů ve fiskálním roce 2021.¹⁶⁷ Zákon nevyklučuje financování týmů pro předání moci ze soukromých zdrojů, zejména tedy ve fázi před-volební, ale stanovuje limit na případných darů na 5000 dolarů.¹⁶⁸

Další otázku, kterou zákon řeší, je financování předání moci v případě, že obhajující prezident je znovuzvolen, případně je zvolen viceprezident v dosavadní administrativě do úřadu prezidenta. Finance vyhrazené na předání moci se v takovém případě vracejí do státní pokladny. Zákon nicméně umožňuje, aby *U.S. General Services Administration* využívala finanční prostředky na školení nových politických nominantů jmenovaných v průběhu prezidentského funkčního období.

3.3 Zásadní novelizace Presidential Transition Act

Předmětný zákon za dobu své existence prošel několikerými novelizacemi, které jsou svým charakterem taktéž nadstranické. Důvodem novelizací byla rostoucí důležitost pokojného předání moci v kombinaci s rostoucí složitostí předání moci po prezidentských volbách. V této podkapitole budou představeny zásadní novelizace tohoto zákona.

První významnou novelizací zákon prošel v roce 1988 na základě novely známé jako *Presidential Transitions Effectiveness Act of 1988*.¹⁶⁹ Tato novelizace zavádí povinnost, aby týmy pro předání moci podávaly zprávy o veškerých soukromých darech, jejich zdrojích, výších a výdajích, které byly učiněny v jejich prospěch. Taktéž jim ukládá informační povinnost o zaměstnancích (uvnitř týmů

---

¹⁶⁶ *Presidential Transition Act § 3(a)4(B)*

¹⁶⁷ PRESIDENTIAL TRANSITION ACT. Dostupné z: https://presidentialtransition.org/wp-content/uploads/sites/6/2020/03/ilovepdf_merged.pdf.

¹⁶⁸ *Presidential Transition Act §3(h)(3)(B)(iii)* ve spojení s 3 *U.S.C. §102 note*

¹⁶⁹ Přijato Kongresem Spojených států jako *Public Law 100-398*.

pro předání moci) a zavádí maximální limit příspěvku¹⁷⁰, který je součástí finančních prostředků, jimiž tyto entity vedle uvolněných veřejných prostředků disponují pro realizaci svých aktivit.

Po útocích 11. září 2001 byl zákon na základě novelizace nazvané *Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act of 2004*¹⁷¹ doplněn o ustanovení umožňující členům týmů pro předání moci získat bezpečnostní prověrky, zejména tedy těm, u kterých se očekává, že budou vykonávat pozice související s národní bezpečností v nastupující administrativě. Novela z roku 2004 taktéž zavedla povinnost pro odcházející úředníky vytvářet soupis hodnocení hrozeb pro národní bezpečnost pro novou administrativu.

Neméně důležitou novelizací je *Pre-Election Presidential Transition Act of 2010*¹⁷² posunující financování tranzice z podzimu do léta po stranických sjezdech, který tak zpřístupňuje celý rámec podpory předání moci oběma kandidátům hlavních politických stran. Tento zákon také explicitně zakazuje užití zdrojů *U.S. General Services Administration* během předvolebního období k čemukoli jinému než přípravě tranzice a přípravě na vládnutí. Tato podmínka brání použití zmíněných fondů, zařízení a služeb *U.S. General Services Administration* pro účely prezidentské kampaně.

Dále je nutné taktéž zmínit novelizací známou jako *Presidential Transitions Improvements Act of 2015*¹⁷³, taktéž z éry Baracka Obamy, která vytváří detailnější rámec pro to, co musí úřadující administrativa poskytnout prezidentským kandidátům a nově zvolenému prezidentovi. Došlo zejména ke zpřesnění povinností odcházející administrativy. Zejména došlo ke zřízení koordinačního výboru jak v Bílém domě, tak v jednotlivých federálních agenturách a úřadech, v rámci kterých seniorní kariérní úředníci tento proces dozorují.

Vůbec poslední novelizace, která se právní úpravy předání moci týkala je *Presidential Transition Enhancement Act of 2019*¹⁷⁴, která vstoupila v platnost několik měsíců před prezidentskými volbami roku 2020. Na základě této novely mají týmy pro předání moci povinnost uzavřít memorandum o porozumění do 1. září daného volebního roku. Zákon dále specifikuje podmínky využívání služeb a

---

¹⁷⁰ Na základě novely *Presidential Transitions Effectiveness Act of 1988* je výše stanovena na \$5,000 za fyzickou osobu nebo právnickou osobu.

¹⁷¹ Přijato Kongresem Spojených států jako *Public Law 108-458*.

¹⁷² Přijato Kongresem Spojených států jako *Public Law 111-283*.

¹⁷³ Přijato Kongresem Spojených států jako *Public Law 114-136*.

¹⁷⁴ Přijato Kongresem Spojených států jako *Public Law 116-121*.

zázemí *U.S. General Services Administration*, a to až po dobu 60 dní po samotné inauguraci.¹⁷⁵

Souhrnně lze tyto novelizace společně s původním zněním *Presidential Transition Act of 1963* označit za jádro právní úpravy, kterým se řídí předání moci ve Spojených státech amerických. Novelizovaná ustanovení se na jedné straně soustředí na povinnosti federálních agentur a úřadů, jmenovitě *U.S. General Services Administration*, která je z valné většiny zodpovědná za organizaci celého procesu. Na straně druhé ale také stanovuje striktní pravidla pro týmy pro předání moci v oblasti financování, využívání zdrojů federální exekutivy a dalších aspektů jejich činnosti.

---

¹⁷⁵ BUBLÉ, Courtney. Trump Signs Bill to Strengthen Presidential Transition Ethics Requirements.

4 Vliv prezidentských voleb na předání moci a tvorba nové administrativy

Právní úprava předání moci tak, jak byla v této práci nestíněna na úrovni ústavních norem, ale i na úrovni podústavní normotvorby, je jen jednou ze statických složek tohoto procesu. Předání moci ve Spojených státech je třeba vnímat jako proces, který má několik úrovní ovlivňujících jeho účel a cíl. Tento cíl se pak dá velmi jednoduše identifikovat a zcela jednoduše pojmenovat – faktické převzetí moci výkonné ve Spojených státech amerických. *Center for Presidential Transitions* rozděluje tranzici chronologicky na tři stěžejní segmenty:¹⁷⁶

(1) *Fáze předvolební* – časový segment začínající startem prezidentské kampaně a končící volebním dnem, resp. okamžikem otevření volebních místností.¹⁷⁷

Volební mezifáze – za určitou mezifázi lze považovat okamžik samotného aktu volby realizovaného voliči, tedy okamžiku otevření a uzavření volebních místností.

(2) *Fáze povolební* – časový segment začínající den následující po volebním dni a končící přesně v pravé poledne 20. ledna roku následujícího po prezidentské volbě. V této fázi stále ještě může docházet ke sčítání volebních výsledků.

(3) *Fáze poinaugurační* – závěrečná fáze začínající po poledni 20. ledna trvající přibližně 100 dní.¹⁷⁸ Tuto fázi lze označit za období „hájení“ v prezidentském úřadu.

Avšak tato kapitola si neklade za cíl představit onu fázi předvolební, která je spíše doménou pro odborníky z oboru politické vědy. Relevantním předmětem

---

¹⁷⁶ *Presidential Transition Guide: A Comprehensive Guide To The Activities Required During The Transition* [online], s. 10–11.

¹⁷⁷ Ve čtyřech posledních prezidentských volbách odstartovala prezidentská volební kampaň v průměru 531 dní před volebním dnem. Viz. MURSE, Tom. *When the Race for President Begins: Hint: The Campaign Almost Never Stops.*

¹⁷⁸ Prvních 100 dní v úřadu je symbolickým ukazatelem, kterému mediální sféra přisuzuje značnou míru důležitosti. Političtí analytici a akademici bilancují, jak si vede nová administrativa nově zvoleného prezidenta. Prvních 100 dní často ukazuje na prezidentův styl vládnutí, priority a rychlost realizace předvolebních slibů. Viz. KAMARCK, Elaine. *The first 100 days: When did we start caring about them and why do they matter?.*

zkoumání jsou *fáze povolební* a *fáze poinaugurační*. Právě ty jsou meritem této kapitoly.

Dynamická složka, která vede k dosažení cíle, je pak samotná prezidentská volba generující vítěze, jenž 20. ledna v roce následujícím po prezidentských volbách stane v čele moci výkonné. Následující kapitola si proto klade za cíl čtenáři představit zásadní organizační momenty prezidentské volby jako procesu, na jehož konci je vygenerován jedinec, který se stane prezidentem Spojených států amerických. Problematika prezidentských voleb bude čtenáři ozřejmena nikoliv ve svých obecnostech, ale s důrazem na vliv Sboru volitelů a zásadní momenty mající vliv na předání moci.

Druhý aspekt, který bude v této kapitole popisován, je následná tvorba administrativy a realizace prezidentských pravomocí v prvních dnech nové administrativy. Vznik a personální obsazování nové administrativy je opět důležitým procesem, který je nutné vnímat v co nejširším kontextu.

4.1 Povolební fáze – Sbor volitelů v kontextu voleb

Prezident a viceprezident Spojených států amerických jsou voleni nepřímo prostřednictvím kolektivního tělesa zvaného Sbor volitelů (*Electoral College*). Tento systém byl v roce 1787 na *Ústavodárném konventu* ve Philadelphii shledán jako kompromisní řešení, které by vyvážilo nepoměr mezi malými a velkými státy Unie.¹⁷⁹

Parametry prezidentské volby *Ústava Spojených států amerických* stanovuje následovně: „každý jednotlivý stát určí – způsobem stanoveným jeho vlastním zákonodárstvím – počet volitelů, rovnající se celkovému počtu senátorů a členů Sněmovny reprezentantů, které tento stát vysílá do Kongresu; volitelem nesmí být však senátor, člen Sněmovny reprezentantů ani osoba, která zastává nějaký čestný nebo placený úřad ve správě Spojených států (...).“¹⁸⁰

Občané Spojených států proto nejprve v daném členském státu Unie odevzdávají své hlasy, které jsou následně převáděny na daný počet volitelů specifikovaný na základě výše uvedené formule.

---

¹⁷⁹ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. The Electoral College and Presidential Transitions, s. 4.

¹⁸⁰ Článek II, oddíl první, Ústavy Spojených států

Ústavní rámec prezidentské volby dále upravuje i 12. *Dodatek Ústavy Spojených států*¹⁸¹, který říká, že „volitelé se sejdou v rámci svých států a hlasují hlasovacími lístky o prezidentovi a viceprezidentovi, z nichž alespoň jeden není obyvatelem státu, jehož jsou sami příslušníky.“

Blíže je pak prezidentská volba v jednotlivých státech a technické parametry převodu voličských hlasů na volitele upravena ve federálních zákonech¹⁸² a právních rádech jednotlivých států Unie.¹⁸³

I přes svůj záměr vyvážit disproporce mezi státy Unie, systém Sboru volitelů za celou dobu své existence téměř nikdy nefungoval tak, jak Otcí zakladatelé zamýšleli, a to kvůli poměrně širokému prostoru pro úpravu jak na státní, tak federální úrovni. Značný vliv na fungování Sboru volitelů měla také činnost politických stran, které ve své kombinaci zavdaly jeho dnešní podobě.

4.1.1 Volitelé a proces jejich výběru

Ústava se o volitelích vyjadřuje negativně a určuje, kdo volitelem být nemůže, a to následovně: „(...) volitelem nesmí být však senátor, člen Sněmovny reprezentantů ani osoba, která zastává nějaký čestný nebo placený úřad ve správě Spojených států.“¹⁸⁴ Tímto je tedy vyloučen případný střet zájmů.

Proces jejich výběru je nicméně dvojstupňový. Daný stát Unie vyzve politické strany, aby sestavily seznam fyzických osob, které budou reprezentovat volitele odevzdávající hlas danému prezidentskému kandidátovi na základě volby. Na státní úrovni takovými osobami mohou být významné osobnosti, guvernér, případně lokální politici.¹⁸⁵

Ústava přímo garantuje, jak je uvedeno výše v daném ustanovení, právo státu určit způsob, jakým budou volitelé vybíráni. V dnešní době se ve volební den po uzavření volebních místností výsledek volby, tedy součet voličských hlasů pro

---

¹⁸¹ Tento konkrétní dodatek řešil situaci, kdy byly hlasy volitelů odevzdávány nehledě na to, zda jsou určeny prezidentovi, či viceprezidentovi. Takováto eventualita měla za následek, že prezident a viceprezident nebyli ze stejné politické strany. Tak tomu bylo i v roce 1796, kdy se prezidentem stal John Adams a jeho viceprezidentem Thomas Jefferson. Od ratifikace tohoto dodatku v roce 1804 jsou tedy hlasy odevzdávány na základě společné kandidátky dané politické strany. Viz. Supreme Court Clarifies Rules for Electoral College: States May Restrict Faithless Electors [online]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10515>, s. 3.

¹⁸² 3 U.S. Code § 1 – § 21

¹⁸³ Srov. State Voting and Election Laws: Compare election laws in all 50 states and D.C. across 14 issue areas. Dostupné z: <https://www.multistate.us/issues/state-voting-and-election-laws>.

¹⁸⁴ Článek II., oddíl první Ústavy Spojených států amerických

¹⁸⁵ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. The Electoral College and Presidential Transitions, s. 7.

kandidáty v daném státě, promítne do selekce volitelů reprezentujících politickou stranu daného kandidáta. V současné době jsou volitelé na základě volebních výsledků v daném státě alokováni následovně:¹⁸⁶

- *System „vítěz bere vše“*. Kandidát s nejvyšším počtem získaných hlasů získává všechny volitele v daném státě. Momentálně tento systém funguje ve 48 státech a District of Columbia.
- *System smíšené alokace hlasů volitelů*. Tento systém je postaven na principu alokace hlasů volitelů na jedné straně vítězi v daném kongresovém obvodu a na straně druhé absolutnímu vítězi co do počtu hlasů v daném státu. Tím může dojít k situaci, že jsou hlasy přisouzeny v různých poměrech obou soupeřícím kandidátům. Tento systém užívá Nebraska a Maine.

4.1.2 Shromáždění Sboru volitelů

Prezidentské volby jsou blíže upraveny v ustanovení federální sbírky zákonů *3 U.S. Code § 1 a násl.* Toto a navazující ustanovení přesně stanovují, že prezidentská volba se v každém státě uskuteční následující úterý po prvním pondělí v listopadu v každém čtvrtém roce následujícím po každé volbě prezidenta a viceprezidenta.

Po konání prezidentských voleb a sečtení výsledků Ústava předpokládá, že se „volitelé shromáždí ve svých státech (...)“¹⁸⁷ a odevzdají své hlasovací lístky, čímž zvolí prezidenta a viceprezidenta. Zákon stanovuje, že volitelé mají povinnost se v daném státě setkat první pondělí po druhé středě v prosinci, což je považováno za hraniční termín.¹⁸⁸ Federální sbírka taktéž obsahuje ustanovení, které slouží jako jakási „pojistka“¹⁸⁹ v případě, že výsledek volby není v daném státě vyjasněn, případně je předmětem soudního přezkumu.

Volitelé se vždy scházejí v sídle zákonodárního sboru daného státu Unie a prostřednictvím hlasovacího lístku volí oddělně prezidenta a viceprezidenta. Volitelé svůj odevzdaný hlas konkrétnímu kandidátovi následně stvrzují šesticí

---

¹⁸⁶ Ibidem, s. 10–12.

¹⁸⁷ Článek II., oddíl první Ústavy Spojených států amerických

¹⁸⁸ 3 U.S. Code § 7

¹⁸⁹ Toto ustanovení nese v originále označení „safe harbour provision“. Jeho funkcí je zejména zajistit, že jednotlivé členské státy vyřeší případné spory týkající se volby na prostřednictvím mechanismů, které vycházejí z vnitrostátní legislativy, nejvýše 6 dnů před shromážděním volitelů v jednotlivých státech Unie. Srov. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. The Electoral College and Presidential Transitions, s. 25–27.

podpisů na šest originálních kopií protokolu, který shrnuje výsledek volby v daném státě. Výsledky tohoto hlasování jsou poté stvrzeny guvernérem daného státu a následně ještě formalizovaným způsobem verifikovány archivářem Spojených států a voliteli daného státu. V neposlední řadě jsou finální protokoly o hlasování volitelů v daném státě odeslány následujícím činitelům:¹⁹⁰

- viceprezident Spojených států americký, který je z titulu své funkce předsedou Senátu;
- státní sekretář daného státu (*Secretary of State*)¹⁹¹ nebo osoba tak určená na základě zvláštního zákona daného státu Unie;
- soudce federálního soudu v daném obvodu, ve kterém se volitelé sešli;
- archivář Spojených států amerických.

Hraničním termínem pro doručení originálních kopií protokolu o volbě volitelů archiváři Spojených států a viceprezidentovi je čtvrtá středa v prosinci. Zákonem pevně stanoveným termínem, v rámci kterého dochází k formálnímu sčítání volitelských hlasů na základě protokolů o volbě volitelů, je 6. leden roku následujícího po prezidentské volbě. V tento den se schází obě komory Kongresu, aby výsledky sečetly a stvrdily.¹⁹²

4.1.3 Fenomén „*faithless electors*“

Jsou členové sboru volitelů v rámci jednotlivých států vázáni výsledky voleb? Vzhledem k faktu, že volitele vybírají politické strany, má se za to, že budou loajální ke kandidátce dané politické strany.

Samotná Ústava hovoří jen o tom, že „*volitelé se sejdou v rámci svých států a hlasují (...)*“,“ nehovoří o jejich povinnosti hlasovat pro daného kandidáta. Pro tuto situaci se v americkém ústavněprávním diskurzu vžilo označení *faithless electors* neboli *nevěrní volitelé*. Avšak praxe je poněkud odlišná – tento fenomén se projevuje při téměř každých prezidentských volbách. Jejich motivace můžou být

---

¹⁹⁰ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. The Electoral College and Presidential Transitions, s. 26.

¹⁹¹ Jen pro doplnění, je třeba rozlišovat osobu *Secretary of State* na federální úrovni, na které je považován za ministra zahraničí. Na úrovni jednotlivých států je *Secretary of State* považován za státního sekretáře mající v gesci vedení spisové služby daného státu, různé registry a dohled na organizací voleb. Srov. Secretary of the Commonwealth (Secretary of State). Dostupné z: <https://www.mass.gov/orgs/secretary-of-the-commonwealth>.

¹⁹² 3 U.S. Code § 15

rozličné – nesouhlas s daným kandidátem, protest, případně i chyba při odevzdávání hlasovacího lístku.

Nicméně ústavní zvyklostí, která se od počátku existence Spojených států ustálila, je, že při každých prezidentských volbách volitelé hlasují pro kandidáta na prezidenta a viceprezidenta, kteří v daném státě zvítězili.¹⁹³

Čistě hypoteticky ale může mít takovýto „nevěrný volitel“ vliv na výsledek volby v případě těsného výsledku.¹⁹⁴ Souvislost s předáním moci tu tedy reálně existuje – po stránce organizační, kdy by s největší pravděpodobností byl celý proces pozdržen.

Je ale možné vynutit poslušnost volitelů v případě jejich „nevěrnosti“ při odevzdávání hlasu? Státy Washington¹⁹⁵ a Colorado¹⁹⁶ na tuto skutečnost legislativně zareagovaly a přišly s ochrannými mechanismy, jak takové situaci předejít.

Stát Washington sankcionuje své „nevěrné“ volitele pokutou 1000 dolarů v případě, že neodevzdají svůj hlas dané stranické kandidátce. Stát Colorado šel o krok dál a uzákonil možnost takového volitele odvolat a nahradit jiným.

Oba tato případy byly v roce 2020 posuzovány federálními soudy. V případě *Chiafalo v. Washington* rozhodl a dal za pravdu odpůrci, tedy státu Washington, který, jak vyplývá z rozhodnutí, má možnost takového volitele peněžně sankcionovat, a to na základě 10. Dodatku Ústavy Spojených států amerických.¹⁹⁷

V případě sporu *Colorado Department of State v. Baca* Nejvyšší soud Spojených států rozhodnul obdobně, kdy jen odkázal na výše uvedený případ, a to formou zjednodušeného rozhodnutí *per curriam*. Tím zrušil federálního odvolacího soudu, jenž měl naopak názor opačný, tedy ve prospěch navrhovatele.¹⁹⁸

---

¹⁹³ CODRINGTON III, Wilfred U. Can the Members of the Electoral College Choose Who They Vote For?.

¹⁹⁴ Před více než 20 lety v roce 2000 takovýto těsný výsledek nastal, a to mezi Georgem W. Bushem a Al Gore, které dopadly v poměru 271 ku 266. Ve skutečnosti Al Gore získal 267 volitelů, avšak jeden z volitelů za District of Columbia svůj hlas neodevzdal. Nicméně volby dopadly i přes kontroverze ve prospěch George W. Bushe, který zvítězil co do počtu volitelů. Nutno taktéž dodat, že tyto volby byly ojedinělé i tím, že Al Gore zvítězil co do počtu odevzdaných hlasů vůbec, ale tato skutečnost nemá vliv na celkový výsledek voleb, viz. *Bush v. Gore*. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Bush-v-Gore>.

¹⁹⁵ *Revised Code of Washington* §29.71.020

¹⁹⁶ *Colorado Revised Statutes* §1-4-304

¹⁹⁷ Supreme Court Clarifies Rules for Electoral College: States May Restrict Faithless Electors [online]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10515>, s. 1–4.

¹⁹⁸ Supreme Court Clarifies Rules for Electoral College: States May Restrict Faithless Electors [online]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10515>, s. 2.

4.1.4 Potvrzování výsledků na společné schůzi Kongresu

Společná schůze obou komor Kongresu za účelem potvrzení výsledků prezidentských voleb je kromě přednesu *Zprávy o stavu unie* jednou z mála zákonem předpokládaných situací, kdy se obě komory Kongresu setkají na stejném místě ve stejný okamžik za stejným účelem.

Předsedajícím této schůze je úřadující viceprezident a v případě absence viceprezidenta je jím *president pro tempore*. Na této schůzi jsou viceprezidentem otevřeny protokoly o volbě volitelů v každém ze států Unie, a to v abecedním pořadí, následně dochází k jejich vyhlášení na plénu.

Tato společná schůze obou komor Kongresu je upravena v ustanovení federální sbírky zákonů *3 U.S. Code § 15–18*, a to bez možnosti obecné rozpravy na plénu. Zákon také vyžaduje, aby schůze, v případě, že je přerušena, byla obnovena a její hlavní bod programu, tedy potvrzování a vyhlášení výsledků, byl doveden do konce.

Ustanovení federální sbírky zákonů *3 U.S. Code § 15* však připouští námitku k výsledkům z jednotlivých států a District of Columbia pouze za předpokladu, že ji podporuje minimálně jeden člen Sněmovny reprezentantů a jeden Senátor. Takováto námitka musí být písemně stvrzena a na jejím základě se obě komory Kongresu odeberou na oddělené schůze, kde oprávněnost důvodů takové námitky projednají a případně schválí, či neschválí.¹⁹⁹ Pro to, aby byla taková námitka přijata, je třeba souhlasné usnesení obou komor.

Nicméně na jakém argumentačním základě může být takováto námitka postavena? Podmínky lze obecně odvozovat z ustanovení federální sbírky zákonů *3 U.S. Code § 15*, případně z historické praxe. Doktrína tvrdí, že opodstatněnost námitky musí postavena na zřejmé nezákonnosti protokolu o hlasování volitelů v daném státě, případně na nezákonném způsobu, jakým byl takový protokol přijat. Nicméně dosud není vyjasněno, jakým způsobem se bude zacházet s takovým protokolem o hlasování volitelů.

Stvrzování výsledků prezidentských voleb na společné schůzi komor je posledním krokem předcházejícím inauguračnímu ceremoniálu, na kterém zvolený prezident složí svůj slib a formálně se ujme funkce hlavy státu.

---

¹⁹⁹ Rozprava na oddělených schůzích Sněmovny reprezentantů a Senátu přípustné jsou, nicméně ale pouze po době maximálně pěti minut a jednání o takové námitce proti výsledku volby daného státu nesmí přesáhnout dvě hodiny. Srov. *CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. The Electoral College and Presidential Transitions, s. 30–33.*

4.2 Poinaugurační fáze – nástup nové administrativy

Předání moci se po poledni 20. ledna překlápí do své závěrečné fáze. V následujících 100 dnech nový americký prezident realizuje svou politickou agendu pomocí širokého výčtu pravomocí, které mu přisuzuje Ústava Spojených států amerických. Hlavním úkolem této fáze je zejména tvorba nové administrativy, tedy samotný proces jmenování její nové garnitury, která čítá přibližně 4000 postů v exekutivě, z nichž přibližně 1200 podléhá schválení Senátem Spojených států amerických.

Jeden z předních teoretiků moci výkonné a úřadu prezidenta R. E. Neustadt vnímá první týdny před a po inauguraci nového prezidenta jako období velkého aktivismu, a to jak v rovině jmenování funkcionářů v rámci nové administrativy, tak také jako období silné artikulace agendy nastupujícího prezidenta.

Toto období by se dalo nazvat „lábánkami“ ve smyslu vřelého vztahu prezidenta s Kongresem a médií²⁰⁰. Na toto období taktéž může být nahlíženo jako na období velké frustrace vzešlé z těžkostí, které s novou administrativou mohou vystávat – těžkopádná byrokracie, zahraničně-politická situace a další aspekty, které mohou ovlivnit první týdny vládnutí.

4.2.1 Personální obsazování nové administrativy

Jednou z hlavních oblastí, které je věnována pozornost po nástupu nové administrativy, je jednoznačně obsazování řídicích pozic v nové administrativy, a to nejen těch v rámci kabinetu, ale napříč celou exekutivou. Definiční vymezení toho, jakého okruhu se jmenovací pravomoc prezidenta, ať už se souhlasem, či bez souhlasu Senátu, týká, již byla nastíněna v kapitole 2.4.1 *Kabinet a jeho postavení v ústavním systému* na straně 47, stejně tak jako ústavní zakotvení této pravomoci v kapitole 2.2.3 *Pravomoci explicitně vyjádřené* na straně 38. V praxi je proces nominování rozdělován do tří fází:²⁰¹

- (1) *Výběr*. Prezident vybere jednotlivce, jehož chce nominovat do určité funkce v exekutivě. Ta může být na kabinetní úrovni, případně jinou vedoucí řídicí pozici v exekutivě, nehledě na to, zda se jedná o podřízenou složku

---

²⁰⁰ HASTEDT, Glenn P. a Anthony J. EKSTEROWICZ. *Perils of Presidential Transition*, s. 1–5.

²⁰¹ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *The Electoral College and Presidential Transitions*, s. 68.

ministerstva nebo nezávislou agenturu. Nominace je učiněna na základě vlastního uvážení.

- (2) *Posuzování.* V případě, že nominace podléhá schválení Senátem, je v první řadě posuzována příslušným senátním výborem na veřejném slyšení. V případě, že je nominace výborem doporučena ke schválení, v závěrečné fázi o jejím potvrzení hlasu plénum Senátu, a to prostou většinou.
- (3) *Jmenování.* Posledním krokem je formální jmenování prezidentem a složení přísahy, na základě které se jmenovaný ujímá funkce v exekutivě.

Má se za to, že všichni činitelé v rámci administrativy vykonávají svou funkci závisle na vůli prezidenta, který je může z jejich funkcí odvolat, a to i bez udání důvodu. Jiná praxe nastává v případě nezávislých federálních agentur a úřadů, proces jejich odvolání se řídí odlišnými zákonitostmi.²⁰²

Určitou specifickou situací pak je, pokud si Senát vyhradí právo nominanta jmenovat do úřadu na dobu určitou. V takové situaci může omezit právo prezidenta takového činitele odvolat bez udání důvodu.²⁰³

V prostředí Spojených států se ve značné míře a s velkou pravidelností stává, že odcházející prezident využije svou jmenovací pravomoc vycházející z Ústavy, která pak může v následujícím období ovlivnit i administrativu nastupujícího prezidenta, jenž má naopak ambici jmenovat do federálních agentur a úřadů své nominanty.²⁰⁴

Jedná se zejména o případy, kdy jsou do vedoucích řídicích pozic v rámci nezávislých agentur a úřadů jmenováni nominanti v posledních měsících dané administrativy. Případně se taktéž může jednat o nominanty s jasně vymezeným funkčním obdobím u nichž si Senát stanovil, že proces jejich odvolání podléhá zákonnému omezení, nikoliv a pouze libovůli prezidenta. Tento aspekt „dědictví“ předcházející administrativy ovšem není jediný.

---

²⁰² Srov. *BELL, Bernard W. Revisiting the Constitutionality of Independent Agencies.*

²⁰³ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *The Electoral College and Presidential Transitions*, s. 69.

²⁰⁴ *Ibidem*, s. 68.

4.2.2 Legislativní činnost nové administrativy

S průběhem tranzice úzce souvisí i problematika *exekutivních příkazů*, někdy uváděných jako *exekutivních dekretů* prezidenta Spojených států amerických. Toto téma je v literatuře reflektováno jak v případě odcházejícího, tak nastupujícího prezidenta.²⁰⁵ Na základě statistických údajů pak můžeme tvrdit, že období tranzice se v novodobé americké historii nese ve znamení hypertrofické produkce těchto právních aktů.²⁰⁶

Exekutivní příkazy jsou jedním z klíčových jednostranných legislativních nástrojů prezidenta, jak ovlivňovat a prosazovat politickou agendu. Přestože mají sílu zákona, existují způsoby jak je zrušit. A to prostřednictvím jiného (prezidentského) exekutivního příkazu – na základě zákona, který vydá Kongres – ale také prostřednictvím federálního soudnictví.²⁰⁷

Po nástupu do funkce se američtí prezidenti musejí v mnoha směrech vypořádat taktéž s dalším „odkazem“ svého předchůdce. Jejich cílem vesměs ale nebývá zásadní popření předchozích čtyř či osmi let, v rámci kterých byl ve funkci jiný prezident. Řeč je zejména o partikulárních krocích, či agendě, jejíž změna nebo zrušení bylo předmětem předvolebních slibů nově zvoleného prezidenta. A právě exekutivní příkazy, jakožto jedna z forem legislativní činnosti, jsou nástrojem hojně využívaným.

4.2.3 Fenomén „*Midnight regulations*“

Literatura ve značné míře reflektuje fenomén tzv. *midnight regulations* neboli rozhodnutí přijatých na poslední chvíli.²⁰⁸ Tato kategorie zejména zahrnuje politickou agendu realizovanou odcházejícím prezidentem v posledních měsících a týdnech jeho vládnutí. Beermann má za to, že důvody pro tuto realizaci legislativní pravomoci na poslední chvíli jsou veskrze trojí a pojmenovává ji prostřednictvím jednoduchých podstatných jmen:²⁰⁹

---

²⁰⁵ Ibidem, s. 73.

²⁰⁶ Ibidem, s. 75; srov. *The American Presidency Project: Executive Orders*. Dostupné z: <https://www.presidency.ucsb.edu/statistics/data/executive-orders>.

²⁰⁷ CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *The Electoral College and Presidential Transitions*, s. 73.

²⁰⁸ V této práci se již bylo možné na straně 71 a dále setkat s označením „*midnight judges*“. Slovní spojení „*midnight regulations*“ je tedy jeho analogickým ekvivalentem.

²⁰⁹ BEERMANN, Jack. *Presidential Power in Transitions*, s. 948–452.

- (1) *Spěch*. Odcházející administrativa se na poslední chvíli s vidinou konce funkčního období daného prezidenta snaží dokončit „rozdělanou práci“. Taková tendence je dle Beermanna člověku přirozená.
- (2) *Zdržení*. Tato kategorie je založena na existenci vnějších vlivů na přijímání agendy. Některou agendu se totiž během funkčního období nedaří realizovat, takže ji administrativa zkouší realizovat prostřednictvím jiných nástrojů, a to například exekutivním příkazem.
- (3) *Vyčkávání*. Existuje druh agendy, s jejíž realizací prezident vyčkává, a to například na konec funkčního období, tedy období po volbách. Touto taktikou se chce úřadující prezident vyhnout negativním konsekvencím ovlivňujícím prezidentskou volbu, pakliže by danou agendu realizoval během období před volbami.

Problematika rozhodnutí přijatých na poslední chvíli pak přináší do právního diskurzu zajímavou normativní otázku. Jakým způsobem a jakými pravidly, psanými či nepsanými, by měla být legislativní aktivita v posledních týdnech prezidentského funkčního období vázána. Tato otázka je vskutku zajímavá a nemá přesnou odpověď, neboť náhled na míru únosnosti legislativní aktivity na poslední chvíli se liší. Obecně lze říci, že se vždy vztahuje k danému konkrétnímu případu, individuální posouzení je tedy více než nutné.²¹⁰

Druhou rovinou fenoménu *midnight regulations* je rovněž téma prezidentských milostí, kde je možné identifikovat určitou hranici, i když jen morální. Proces žádosti o milost je ve Spojených státech formalizovaný, nejdříve je tedy nutné žádost podat na ministerstvo spravedlnosti, taková žádost následně prochází velmi důsledným procesem přezkumu a hodnocení. Je tedy zřejmé, že *ad hoc* milosti, které prezident uděluje v posledním týdnu funkčního období, a to například osobám spřízněným, které jsou odsouzeny za hospodářskou trestnou činnost, nejsou udíleny z humanitárních důvodů. Taková milost by jednoznačně mohla být považována za zneužití tohoto institutu.

Tento fenomén a jeho četný výskyt lze považovat za určitý defekt demokracie a problematický aspekt předání moci. Je nutné si ale taktéž připustit, že jej nelze

---

²¹⁰ BEERMANN, Jack. *Presidential Power in Transitions*, s. 977.

zcela jednoduše eliminovat. Tato otázka ostatně bude předmětem úvah v kapitole následující, která se věnuje otázkám soudobé praxe předání moci s důrazem na předání moci probíhající na přelomu roku 2020 a 2021 mezi Donaldem Trumpem a Joe Bidenem.

5 Soudobá praxe a aktuální otázky předání moci

Předání moci jako proces interakce a kooperace odcházející a nastupující administrativy byl již v této práci z multioborové perspektivy nastíněn. Stejně tak relevantní právní úprava, která vytváří celý organizační a institucionální rámec tohoto procesu, jenž začíná ještě před samotnou prezidentskou volbou. A dále pak i vybrané otázky organizační stránky tranzice související s prezidentskou volbou a Sborem volitelů při potvrzování výsledků, které měly za cíl přiblížit praktickou stránku předání moci.

Tato kapitola se věnuje soudobé praxi a aktuálním otázkám předání moci, které svým charakterem vyžadovaly vyčlenění do zvláštní kapitoly, a to formou zevrubné analýzy nám časově nejbližšího předání moci mezi Donaldem Trumpem a Joe Bidenem na přelomu roků 2020 a 2021.

Předání moci mezi jednotlivými prezidenty a jejich administrativami může být určitým indikátorem funkčnosti, resp. nefunkčnosti nastaveného modelu vládnutí ve Spojených státech amerických. Předání moci je proto předmětem zájmu i z důvodu zkoumání jejich dopadu na politické rozhodování, délku politických procesů, akceschopnost administrativy a plnění politické agendy.²¹¹

S určitým časovým odstupem pak může být právě (bez)problémovost předání moci součástí politického odkazu daného prezidenta, který je předmětem zájmu zejména odborníků z oblasti politické vědy. Právní teoretici a konstitucionalisté mohou ve výše uvedeném najít svůj předmět zájmu, a to ve vztahu k úvahám *de lege ferenda* nad novelizací legislativy v oblasti předání moci.

5.1 Soudobá povaha předání moci

Strauss a Metzger mají za to, že kvalita tranzice v rámci jejího legislativního a institucionálního rámce je otázkou ochoty odcházejícího a nastupujícího prezidenta spolupracovat.²¹² Z čistě empirického hlediska lze rozeznávat čtyři aktuálně platné modely, tedy vzorce, na základě kterých se řídí pozadí předání moci v posledních desetiletích.

---

²¹¹ Srov. Joe Biden's First Year in Office: Nominations and Confirmations. Dostupné z: <https://presidentialtransition.org/publications/joe-bidens-first-year-in-office/>.

²¹² STRAUSS, Peter L. a Gillian E. METZGER. Power Transitions in a Troubled Democracy, s. 19.

Následující typologie se opírá o vlastní empirické zkoumání zmíněného období. Každý z těchto typů je charakterizován rozličně co do prostředků nutných k jeho realizaci, ale také mimoprávních aspektů značně ovlivňujících jejich průběh, jako je jednání aktérů. Tyto modely se vztahují na časové období mezi *roky 1988–2021* a reagují na všechny situace nastalé po prezidentských volbách. Uvedené modely se mnohou co do některých obecných znaků taktéž prolínají.

A. Prezident, který obhájil mandát

Úspěšnost, případně neúspěšnost úřadujícího prezidenta je ve Spojených státech testována v prezidentských volbách, ve kterých obhájí mandát. V takovéto situaci znovuzvolený prezident vstupuje do druhého funkčního období.

Nejedná se o předání moci v pravém slova smyslu. Úřadující prezident plynule přechází do druhého funkčního období, což je charakterizováno tím, že množství procesů, které předpokládá *Presidential Transition Act*, se nenaplní.²¹³ Valná většina amerických prezidentů svůj mandát obhájila. Ve mnou sledovaném období byli prezidenty, kteří úspěšně obhájili mandát Bill Clinton, George W. Bush a Barack Obama.

B. Chromá kachna alias Lame duck President

Jedná se o situaci, ve které se úřadujícímu prezidentovi nepodařilo obhájit druhý mandát a je tedy nahrazen v úřadu protikandidátem z opačné politické strany, jak již bylo zmíněno v kapitole *1.2.1 Adams–Jefferson a první předání moci* na straně 16. Takovýto prezident se pak stále ještě opírá o své pravomoci až do inauguračního dne 20. ledna. V takovém případě dochází naopak ke diskontinuitě ve vztahu k politické agendě, přijímání zásadních politických rozhodnutí na poslední chvíli, případně i k problematickým momentům při tranzičních aktivitách. Právě tento typ předání moci se pojí s právně-politickými úvahami stejně jako v případě *modelu C*, který je ve svých znacích obdobný.

---

²¹³ *Presidential Transition Act* § 3(g)

Ve mnou sledovaném období mohou být za takovéto prezidenty označeni George H. W. Bush a Donald Trump, kterým se nepodařilo obhájit mandát prezidenta a museli tak uvolnit Bílý dům svým nástupcům.

C. Dokončený druhý prezidentský mandát. Předání moci mezi prezidenty z odlišných politických stran

Tento model se týká situace, ve které odcházející prezident završuje své druhé funkční období. Není možné, aby mandát obhajoval napotřetí, neboť to vylučuje Ústava Spojených států amerických.²¹⁴ Jedná se tedy o situaci, ve které jeho nástupce pochází z jiné politické strany, než je jeho vlastní. To může zavdávat situacím a charakteristikám popsaným v *bodu B*.

Ve mnou sledovaném období se tento typ předání moci uskutečnil v případě prezidentů Billa Clintona, George W. Bushe a Baracka Obamy v přesné posloupnosti.

D. Dokončený druhý prezidentský mandát. Předání moci mezi prezidenty ze stejné politické strany

Výše zmíněný a tento konkrétní model jsou jakýmsi variantami sebe sama. Tento model předání moci charakterizuje situaci, ve které dochází k tranzici mezi prezidenty ze stejné politické strany. V obecné rovině ve vztahu k politické agendě dochází k relativní kontinuitě. Takové předání moci je do určité míry harmonickým *ideáltypem*.

Příkladem budiž předání moci mezi Ronaldem Reaganem završujícím svůj druhý mandát a jeho viceprezidentem Georgem H. W. Bushem, který byl v roce 1988 zvolen prezidentem.

5.2 Předání moci mezi Donaldem Trumpem a Joe Bidenem

Předání moci mezi Donaldem Trumpem a Joe Bidenem vyvolalo intenzivní akademické debaty o povaze předání moci a o významu nepsaných a neformálních pravidel v ústavním potažmo politickém systému.²¹⁵ Problematické

---

²¹⁴ *Oddíl první, 22. Dodatek Ústavy Spojených států amerických*

²¹⁵ HERZ, Michael a Katherine SHAW. Transition Administration [online], s. 3.

okamžiky tohoto předání mohou být dány dle některých názorů do souvislosti s polarizací amerického politického systému v posledním období.²¹⁶ Tato podkapitola se věnuje zásadním událostem souvisejícím s tímto konkrétním předáním moci, v rámci kterého lze pozorovat hned několik vzájemně provázaných událostí, které svým charakterem neměly v dějinách Spojených států obdoby.

Přípravy případného předání moci započaly v létě 2020 tak, jak předpokládá *Presidential Transition Act*, a to ustavením koordinačního výboru. Avšak tehdejší úřadující prezident Donald Trump již na jaře daného volebního roku předpokládal, že úřad obhájí²¹⁷ a přibližně ve stejné době začal hovořit o zmanipulovaných podzimních prezidentských volbách.²¹⁸ Tato argumentace následně gradovala v posledních týdnech prezidentské kampaně, a stala se tak základem pro události po prezidentské volbě.

Volby roku 2020 mají jedno prvenství – jedná se o volby s nejvyšší volební účastí, kdy svůj hlas odevzdalo více než 150 milionů oprávněných voličů. Tyto volby byly taktéž zajímavé tím, že voliči měli v mnoha státech Unie možnost volit jinak než osobně ve volební den ve svém volební okrsku – miliony Američanů využily možnosti odevzdat svůj hlas v předstihu, případně korespondenčně. Tato skutečnost měla vliv i na proces předání moci.²¹⁹

Situace po těchto prezidentských volbách byla poznamenána relativně dlouhým mezidobím mezi volebním dnem a okamžikem, kdy média na základě průběžných výsledků vyhlásila, že se Joe Biden stane 46. prezidentem Spojených států amerických, a to na základě predikce, že překročil hranici 270 volitelů.²²⁰ A tak se stalo až 7. listopadu 2022, tedy celé 4 dny po uzavření volebních místností.

Den na to, 8. listopadu, se měla formálně rozběhnout klíčová fáze předání moci, tedy fáze povolební. Tehdejší správkyň *U.S. General Services Administration* Emily W. Murphy však odmítla formálně proces započít

---

²¹⁶ Ibidem, s. 5–6.

²¹⁷ WOLF, Zachary B. How Trump's transition of power delay threatens national security and public safety.

²¹⁸ SINDERS, David. Trump sees a 'rigged election' ahead. Democrats see a constitutional crisis in the making.

²¹⁹ SHERER, Zachary. What Methods Did People Use to Vote in the 2020 Election?: Majority of Voters Used Nontraditional Methods to Cast Ballots in 2020.

²²⁰ V celkové bilanci získal demokratický prezidentský kandidát Joe Biden 306 volitelů. Jeho protikandidát a tehdejší obhajující prezident Donald Trump získal celkem 232 volitelů, viz. 2020 Presidential Elections Results. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/election/2020/results/president>.

s odůvodněním, že vítězný kandidát dosud není znám a takovému rozhodnutí je předčasné učinit.²²¹

Tuto bezprecedentní situaci vyeskalovalo i více než 50 soudních žalob²²² iniciovaných prezidentem Trumpem ve státech s těsným výsledkem. Je nutné taktéž zmínit i jeho výroky, kterými se snažil podkopat demokratičnost voleb na základě argumentace, že byly zmanipulovány,²²³ že ve volbách odevzdali hlas neexistující voliči; a že korespondenční hlasovací lístky jsou neplatné.²²⁴ Všechny z těchto žalob napadající výsledky voleb byly postupně jednotlivými státními i federálními soudy posouzeny a ve valné většině odmítnuty, případně zamítnuty.²²⁵

Až 23. listopadu 2020 správkyň *U.S. General Services Administration* rozhodla, že proces předání moci může formálně započít, čímž se výrazně zkrátila předpokládaná standardní doba tranzice na 57 dní.²²⁶ Joe Biden byl tedy označen za „zřejmého vítěze“ prezidentských voleb tak, jak zákon předpokládá.²²⁷ Odborník na problematiku předání moci Max Stier má za to, že každý den, který zvolený prezident ztratí kvůli průtahům při formální iniciaci tranzice, je v neprospěch Spojených států jako celku, a to vzhledem k nemožnosti se vyrovnat s výzvami a hrozbami, kterým země čelí.²²⁸ Faktem taktéž zůstává, že zvolený prezident Joe Biden, přestože obdržel rozšířený denní přehled o otázkách národní bezpečnosti, byl nucen se svým týmem čelit obstrukčnímu jednání ze strany Trumpovy administrativy.²²⁹

I přes připravenost Bidenova týmu pro předání moci se však vynořily další komplikace a zdržení. Na začátku roku 2021 odmítlo Ministerstvo obrany umožnit přístup členů nastupující administrativy k zásadním informacím týkajících se

---

²²¹ NAYLOR, Brian. President-Elect Biden To Begin Formal Transition Process After Agency.

²²² WILLIAMS, Pete a Nicole VIA Y RADA. Trump's election fight includes over 50 lawsuits. It's not going well.

²²³ BEAVERS, Olivia a Nicholas WU. 1 year later, GOP still chained to Trump's baseless election fraud claims.

²²⁴ RATTNER, Nate. Trump's election lies were among his most popular tweets.

²²⁵ SHAMSIAN, Jacob a Sonam SHETH. Trump and his allies filed more than 40 lawsuits challenging the 2020 election results. All of them failed.

²²⁶ Jen pro doplnění, vůbec formálně nejkratší tranzice se uskutečnila v roce 2000 mezi Billem Clintonem a Georgem Bushem. Velmi těsný výsledek voleb zapříčinil, že *U.S. General Services Administration* nebyla schopna určit vítězného kandidáta až do poloviny prosince, čímž tranzice reálně trvala 36 dní, viz. GSA releases transition funds. Dostupné z: <https://www.govexec.com/federal-news/2000/12/gsa-releases-transition-funds/8146/>.

²²⁷ *Presidential Transition Act § 3(c)*

²²⁸ JONES, Emma. The Formal Transition Period Has Begun. What Happens Now?.

²²⁹ STRAUSS, Peter L. a Gillian E. METZGER. Power Transitions in a Troubled Democracy, s. 22.

národní bezpečnosti právě probíhajících vojenských operací.²³⁰ Tato skutečnost je překvapující, neboť otázky národní bezpečnosti jsou oblastí, která je ve Spojených státech vnímána jako nadstranická.²³¹ Je třeba taktéž zmínit, že právě Ministerstvo obrany mělo ve stejné době za úkol distribuovat vakcíny proti onemocnění COVID-19 a Bidenův tým s touto operací nebyl do detailů obeznámen tak, aby mohl činit kvalifikovaná rozhodnutí po nástupu do funkce.²³²

Zásadním momentem, který nepřímou ovlivnil i toto konkrétní předání moci, je bezesporu útok na washingtonský Kapitol dne 6. ledna 2021, kdy se uvnitř odehrávala společná schůze obou komor Kongresu, která stvrzovala výsledky prezidentských voleb. Tato schůzce byla Donaldem Trumpem vnímána jako poslední možnost, jak zvrátit výsledek voleb, a to na základě námitek podaných spřízněnými republikánskými členy Sněmovny reprezentantů a senátory.²³³

Srocení několika tisíc osob vtrhlo do vnitřních prostor a tuto schůzi narušilo, a to na základě intenzivní kampaně a výroků úřadujícího prezidenta Trumpa o zfalšovaných volbách. Tento dav měl jeden jediný cíl – narušit potvrzování výsledků prezidentských voleb. Do dnešního dne bylo několik stovek lidí obviněno z různých typů správních deliktů i trestných činů a desítky z nich byly již k dnešnímu dni i odsouzeny k peněžitým trestům, ale i trestům odnětí svobody.²³⁴

Dalším důležitým okamžikem předání moci mezi prezidentem Donaldem Trumpem a Joe Bidenem byla zejména určitá hypertrofie v užívání exekutivní pravomoci s cílem na jedné straně nominovat poměrně širokou skupinu osob do různých federálních výborů a komisí, tedy do těles, která spadají do kategorie nezávislých federálních agentur. Na straně druhé se Donald Trump nezdráhal na poslední chvíli poměrně rozsáhle deregulovat těžební průmysl díky své legislativní pravomoci, tedy možnosti využívat exekutivní dekrety.²³⁵ Tato aktivita Donalda Trumpa mohla mít dvojí motivaci: *a)* na poslední chvíli realizovat svou vlastní agendu; *b)* znemožnit svému nástupci, aby byla realizována jeho vlastní agenda.

---

²³⁰ SELIGMAN, Lara a Bryan BENDER. 'Really quite shocking': Inside the ugly transition at the Pentagon.

²³¹ Ibidem.

²³² FLAHERTY, Anne Flaherty a Sasha PEZENIK. 'The mess we inherited': Biden leans heavily on Trump's 'Warp Speed' but won't give credit.

²³³ SPUNT, Barbara. Here Are The Republicans Who Objected To The Electoral College Count.

²³⁴ One Year Since the Jan. 6 Attack on the Capitol. Dostupné z: <https://www.justice.gov/usao-dc/one-year-jan-6-attack-capitol>.

²³⁵ PHILLIPS, Anna. Biden outpaces Trump in issuing drilling permits on public lands.

Neboť jedním z předvolebních slibů Joe Bidena byl akcent na ochranu životního prostředí, uhlíkově neutrální ekonomika a přechod na obnovitelné zdroje.²³⁶

I přes výše uvedené se 15. ledna 2021 zvolenému prezidentu Bidenovi podařilo ohlásit většinu klíčových nominací do nové administrativy zahrnující členy kabinetu a další stěžejní představitele. Určitou zvyklostí bývá i to, že v inaugurační den je již jmenováno několik členů kabinetu, avšak většina členů kabinetu byla Senátem potvrzena až koncem ledna a v průběhu února, což je v novodobých dějinách USA poměrně ojedinělé. Kabinet Joe Bidena proto v den svého nástupu čítal pouhého jednoho člena.²³⁷ V přibližně stejném období taktéž ohlásil první kroky po nástupu do funkce, které hodlá realizovat formou exekutivních příkazů – například návrat k *Pařížské klimatické dohodě*.²³⁸

Prezident Trump se stal teprve čtvrtým²³⁹ prezidentem v historii, který se nezúčastnil inaugurace svého nástupce ani jej v průběhu listopadu či prosince nepozval na setkání v Bílém domě.²⁴⁰ Nicméně tradicí, kterou Donald Trump neporušil, je ona již zmiňovaná zvyklost zanechat v pracovně Bílého domu pro svého nástupce dopis.

5.2.1 Druhý pokus o *impeachment*

Určitým dozvukem tranzice mezi odcházejícím a nastupujícím prezidentem pak byl druhý pokus o odvolání Donalda Trumpa z úřadu²⁴¹, a to i přes fakt, že do konce jeho mandátu zbývaly poslední dva týdny.

Impeachment je formálním procesem zakotveným v Ústavě²⁴², který dává Kongresu pravomoc odvolat z úřadu prezidenta, viceprezidenta, případně jiného představitele Spojených států v případě, že byl obžalován a usvědčen z velezrady,

---

²³⁶ THE BIDEN PLAN FOR A CLEAN ENERGY REVOLUTION AND ENVIRONMENTAL JUSTICE. Dostupné z: <https://joebiden.com/climate-plan/>.

²³⁷ Ibidem.

²³⁸ MILMAN, Oliver. This article is more than 1 year old Biden returns US to Paris climate accord hours after becoming president.

²³⁹ V roce 1801 se inauguračního ceremoniálu, jak již bylo řečeno, nezúčastnil prezident John Adams; 1829 pak i jeho syn prezident John Quincy Adams; v roce 1841 prezident Martin Van Buren a v roce 1869 prezident Andrew Johnson, viz. WAXMAN, Olivia B. As Trump Plans to Skip Biden's Swearing In, Here Are 3 Other U.S. Presidents Who Dodged Their Successors' Inauguration.

²⁴⁰ LIPPMAN, Daniel a Theodor MEYER. 'Why bother?': Biden, Trump advisers see little value in White House meeting.

²⁴¹ V souvislosti s odvoláním Donalda Trumpa z funkce byly ve stejné době i vedeny debaty o aktivaci 25. Dodatku ústavy, oddílu čtvrtého Ústavy. Avšak tyto debaty byly republikánskými politiky, včetně tehdejšího viceprezidenta Mika Pence odmítnuty, viz. SANTUCCI, John Santucci a Katherine FAULDERS. Members of Trump Cabinet discussing invoking 25th Amendment: Sources.

²⁴² Článek II., oddíl čtvrtý Ústavy Spojených států amerických

úplatkářství nebo z jiného těžkého zločinu nebo trestného činu.²⁴³ Sněmovna reprezentantů v tomto případě rozhoduje o obžalobě a v případě, že je schválena, což v se v případě prvního i druhého impeachmentu stalo²⁴⁴, je žaloba postoupena Senátu.

Ten má funkci soudního orgánu, kterému předsedá předseda Nejvyššího soudu Spojených států, vybraní zástupci Sněmovny reprezentantů pak mají funkci žalobců. V případě, že žaloba uspěje i v Senátu (pro zbavení je třeba 2/3 většina senátorů), znamená takové rozhodnutí okamžité zbavení úřadu. V návaznosti na takovýto verdikt má pak Senát možnost rozhodnout i o nemožnosti takového prezidenta se až do konce života ucházet o volenou nebo jmenovanou veřejnou funkci. Proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek.²⁴⁵ Takového rozhodnutí taktéž nevylučuje trestněprávní odpovědnost odvolaného prezidenta.

Ani v druhém pokusu o odvolání se nepodařilo Donalda Trumpa odvolat z funkce i přes fakt, že se na stranu zákonodárců z řad Demokratů postavila i celá řada jejich republikánských kolegů. Akademické debaty na toto téma se soustřeďovaly zejména kolem otázky, zda je možné prezidenta *de facto* zpětně soudit v rámci procesu *impeachmentu*. Jen pro kontext, formálně tento proces započal 11. ledna 2021, dva dny na to, 13. ledna 2021, rozhodla Sněmovna reprezentantů o přijetí žaloby na prezidenta Trumpa. Teprve 25. ledna 2021 byla žaloba doručena Senátu, tedy 4 dny po inauguraci nového prezidenta. Závěrečné hlasování na půdě Senátu se uskutečnilo až 13. února 2021, kdy byl prezident Trump zproštěn obžaloby, neboť pro její přijetí se vyslovilo „pouze“ 57 senátorů.²⁴⁶

Někteří konstitucionalisté se přiklánějí k možnost, že takový postup je možný, neboť Ústava nespécifikuje, že impeachment se týká pouze osob momentálně vykonávajících volený nebo jmenovaný úřad.²⁴⁷ Tato argumentace je pak opřena zejména o eventuální sankci ukládanou při odvolání z úřadu. Odvolání z úřadu je považováno za nejnižší možnou sankci a doživotní zákaz vykonávat volený nebo jmenovaný úřad je považován za eventuální sankci k samotnému

---

²⁴³ Donald Trump už stejný proces podstoupil na přelomu roku 2019 a 2020, kdy byl nařčen ze zneužití moci když se snažil přimět ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského, aby inicioval vyšetřování syna svého prezidentského rivala Joe Bidena, srov. CILLIZZA, Chris. How Donald Trump's 'perfect' phone call foretold his 2020 loss.

²⁴⁴ PRIMUS, Richard. Unbundling the First Amendment: Lessons from an Impeachment.

²⁴⁵ About Impeachment. Dostupné z: <https://www.senate.gov/about/powers-procedures/impeachment.htm>.

²⁴⁶ CAI, Weiyi. A Step-by-Step Guide to the Second Impeachment of Donald J. Trump.

²⁴⁷ BOWMAN, III, Frank O. The Constitutionality of Trying a Former President Impeached While in Office.

odvolání z funkce.²⁴⁸ Tato skupina konstitucionalistů se taktéž přiklání k názoru, že vůči prezidentovi, který již sice není v úřadu, ale vůči němuž byl spuštěn proces *impeachmentu* za činy spáchané v době, kdy vykonával úřad, existuje pravomoc Kongresu Spojených států jej za takové činy stíhat.²⁴⁹

Argumenty odpůrců takového výkladu pak staví zejména na jazykovém výkladu ústavní listiny, která stanovuje, že „*prezident, viceprezident a všichni úředníci Spojených států musí být zproštěni funkcí (...)*“.²⁵⁰ Ti mají za to, že podmínka momentálního výkonu funkce je stěžejní pro určení časové působnosti. Bez tohoto, aniž by byl prezident stále ještě ve funkci, jej nelze obžalovat, natož odvolat a následně sankcionovat.²⁵¹ V období, kdy byla podána žaloba na prezidenta Trumpa, již nebyl více než 4 dny v úřadu. Ve své argumentaci taktéž vyzdvihují nebezpečnost takového extenzivního výkladu Ústavy.²⁵²

Lze obecně konstatovat, že turbulentní předání moci na přelomu roků 2020 a 2021 se neslo ve znamení kontroverzí a bezprecedentních situací. V pořadí 59. inaugurace nového prezidenta Spojených států jakožto stěžejní okamžik celého předání moci s sebou přinesla mnoho obav o kondici americké demokracie a hrozby, kterým čelí. Předání moci ve Spojených státech je postaveno na hluboce zakořeněných tradicích a představě, že odcházející prezident minimálně nebude bránit svému nástupci, aby se ujal úřadu. Celý tranziční proces lze vzhledem k aktuálně platné legislativě považovat za automatizovaný. Přestože prezident hraje jednu z klíčových rolí, reálně se veškeré tranziční přípravy v Bílém domě odehrávají na nižších úrovních, které nevyžadují prezidentovu přímou angažovanost.

Je možné si připustit, že by mohla nastat taková situace, kdy se prezident rozhodne nepředat moc řádným a pokojným způsobem. Je takováto situace vůbec reálná? A existují vůbec ochranné mechanismy *ultima ratio* na ústavní úrovni, díky kterým by se podařilo jí zabránit?

5.3 Hypotetické úvahy nad nepředáním moci

V létě roku 2020 přišla nezávislá platforma více než 1000 odborníků z rozličných společenskovedních oborů, včetně konstitucionalistů a bývalých

---

²⁴⁸ COX, Shannon. Post-Presidency Impeachment: A Constitutional Question.

²⁴⁹ PRIMUS, Richard. Unbundling the First Amendment: Lessons from an Impeachment.

²⁵⁰ Článek II., oddíl čtvrtý Ústavy Spojených států amerických

²⁵¹ COX, Shannon. Post-Presidency Impeachment: A Constitutional Question.

²⁵² Ibidem.

představitelů republikánských a demokratických administrativ *Transition Integrity Project*, s analýzou čtveřice scénářů povolebního vývoje – *nejasný výsledek voleb* (1); *jasné vítězství Joe Bidena* (2); *jasné vítězství Donalda Trumpa* (3) a *těsné vítězství Joe Bidena* (4).²⁵³

Až více než rok a půl po prezidentských volbách lze s určitým odstupem kriticky tuto analýzu hodnotit. I přes tento fakt nabízí určitá vodítka, jakým způsobem by se vyvíjel proces předání moci, a to v některých aspektech až *ad absurdum* v případě jejich naplnění. Tato analýza vychází ze čtyř základních předpokladů:²⁵⁴

- Předpokládaný vítěz voleb nebude znám 24 hodin po uzavření volebních místností. Sčítání korespondenčních hlasů bude trvat až několik týdnů a může být napadána pravost a věrohodnost takto odevzdaných hlasů.
- Výsledek voleb bude napadán v průběhu listopadu, prosince a ledna soudní cestou.
- Proces předání moci bude značně zpožděn, ne-li znemožněn.
- Rozhodnutí, zda napadnout výsledek voleb v daném státě, bude nikoliv právně, ale politicky motivováno. Jeho důvody budou kalkulovat s možností příznivějšího výsledku pro vlastního kandidáta.

Tato analýza rovněž dokládá oprávněnost některých obav ve vztahu k napadání výsledků voleb, případně (bez)problémovosti tranzičních aktivit, což ostatně ve větší či menší míře potvrdila i sama praxe.

Předmětná analýza taktéž poskytuje ucelený náhled na to, jaké nástroje a prostředky by každý z prezidentských kandidátů mohl využít pro dosažení svého cíle s přihlédnutím k faktu, že o něco agresivnější strategii by zvolil obhajující kandidát Donald Trump. Ten by se navíc opíral o zázemí a zdroje své administrativy.²⁵⁵ Mezi takové konkrétní nástroje by pak hypoteticky mohly patřit:

---

²⁵³ TRANSITION INTEGRITY PROJECT. Preventing a Disrupted Presidential Election and Transition [online], s. 18.

²⁵⁴ Ibidem, 1–2.

²⁵⁵ TRANSITION INTEGRITY PROJECT. Preventing a Disrupted Presidential Election and Transition [online], s. 3.

- Vysoká angažovanost federálních orgánů a institucí ve prospěch obhajujícího prezidenta, namátkou lze například jmenovat – *FBI, Národní gardu, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo obrany*.
- Aktivní úsilí zákonodárných sborů jednotlivých států, ve kterých bylo dosaženo těsného výsledku s cílem ovlivnit složení Sboru volitelů v tomto státě, kteří tak odevzdají hlas danému preferovanému kandidátovi.
- Vyvíjení tlaku na guvernéry jednotlivých států a členy státních exekutiv v procesu odesílání výsledků hlasování Sboru volitelů v daném státě.
- Snaha ovlivnit závěrečné stvrzování výsledků na půdě Kongresu v rámci společné schůze obou komor.
- Období po volbách se ponese ve znamení hypertrofické exekutivní činnosti, udílení milostí a amnestií a blokování procesů souvisejících s tranzicí.
- Iniciování násilných či nenásilných občanských nepokojů s cílem ovlivnit výsledek voleb.

Výše uvedená analýza operuje s mnoha scénáři, které se do značné míry prolínají. Hlavním rozdílem pak je intenzita, s jakou by došlo k jejich užití nástrojů a prostředků v nich zmíněných.

Na základě faktu, že v současné době známe průběh předání moci mezi Donaldem Trumpem a Joe Bidenem jsme schopni přesně identifikovat, jaké konkrétní prostředky byly použity. Je ale vůbec možné se pouštět do úvah, které by v sobě zahrnovaly například jiné, excesivní prostředky, jako je nátlak přímý, nátlak na silové složky státu a federální agentury, případně excesivní na zákonodárné sbory jednotlivých států Unie?

Dle mého názoru nikoliv. Takovéto myšlenkové abstrakce by byly za hranou představitelného. Vycházím zejména z toho, že události přelomu roků 2020 a 2021 už samy o sobě byly za hranou představitelného, a to pro mnoho lidí i samotné Republikány a jejich voliče.

Užití jakéhokoliv dalšího prostředku, zejména pak silového, by potvrzovalo výroky o tom, že se Donald Trump pokusil o určitou formu puče skrze toto

srocení.²⁵⁶ Osobně si nedokáži představit, že by se federální složky pokusily na příkaz prezidenta zastavit sčítání hlasů, případně by zákonodárci jednotlivých států mařily proces potvrzování výsledků.

Je třeba si připustit, že ve Spojených státech amerických existují vnitřní ochranné mechanismy, které zkrátka nedovolují takto flagrantní zneužití moci za účelem dosažení vlastních politických cílů.

Vycházím zejména z výroků republikánských zákonodárců, kteří až na výjimky²⁵⁷, ve valné většině²⁵⁸ vymezili vůči událostem 6. ledna 2021. Obdobná, leč neutrálně zabarvená reakce přišla i ze strany FBI, která okamžitě po vytlačení demonstrantů z Kapitolu rozběhla sérii vyšetřování.²⁵⁹

Jen velmi těžko si lze představit, jakou reakci by vzbudilo, pokud by se prezident Trump býval snažil využít nástroje a prostředky, které by mu měly zajistit i druhé funkční období. S velkou pravděpodobností by taková reakce byla o mnoho tvrdší a rovněž i odsouzení ze strany politické reprezentace napříč spektrem by byla o mnoho silnější a jednoznačnější.

Dle mého názoru by bývala neobstála ani jeho snaha narušit stvrzování výsledků volby volitelů v jednotlivých státech na společné schůzi obou komor Kongresu – k přijetí námitky, která by případně zneplatnila výsledek volby v daném státě, je potřeba usnesení obou komor, které nicméně hlasovaly odděleně. Nadto je třeba zdůraznit, že tyto námitky v každém případě byly neopodstatněné, neboť výsledky voleb v jednotlivých státech nebyly stvrzeny v rozporu se zákonem.

Ve společenském diskurzu se nicméně objevily i misinterpretace zákonné úpravy týkající se předání moci – někteří příznivci bývalého prezidenta²⁶⁰ argumentovali, že na základě *Presidential Transition Act* zůstane vrchním velitelem ozbrojených sil až 60 dní po inauguraci svého nástupce Joe Bidena.²⁶¹

Opravdu se ale jedná o více než špatný výklad jedné z novel *Presidential Transition Act*, a to konkrétně té nám časově nejbližší – *Presidential Transition Enhancement Act of 2019*. Tato šedesátidenní doba se nicméně váže k možnosti

---

²⁵⁶ CHALFANT, Morgan. Biden calls Jan. 6 riot an attempted ‘coup’.

²⁵⁷ PENGELLY, Martin. Republican party calls January 6 attack ‘legitimate political discourse’.

²⁵⁸ SMITH, David. Republicans’ effort to deny the Capitol attack is working – and it’s dangerous.

²⁵⁹ COLE, Devan a Evan PEREZ. FBI director defends handling of January 6 investigations against right-wing claims of political bias.

²⁶⁰ Zejména ti hlásící se ke konspiračnímu hnutí QAnon, srov. WENDLING, Mike. *QAnon: What is it and where did it come from?*.

²⁶¹ REUTERS STAFF. Fact check: Presidential Transition Enhancement Act does not allow for former president to maintain control of the military until March [online].

zvoleného, nikoliv odcházejícího prezidenta užívat prostředky a fondy uvedené v tomto zákoně. Jakkoliv úsměvný se tento výklad může zdát, na dezinformační scéně vzbudil velký ohlas.²⁶² Je tedy možné si představit situaci, ve které by Donald Trump mohl vstoupit do druhého funkčního období?

Ano, ale pouze za předpokladu, že by byl zvolen, tedy by získal více než 270 volitelů a byly by dodrženy procedury, které americký právní řád zná a uznává. A v případě, kdy by volby dopadly patem, by Republikáni měli v obou komorách Kongresu potřebný počet zákonodárců k volbě prezidenta tímto eventuálním způsobem.

Každá jiná varianta by totiž byla za hranicemi, které ústavní právo zná. Každá taková varianta by připouštěla užití nedemokratických prostředků k dosažení politických cílů. A každá taková varianta by byla absolutním popřením americké ústavní tradice staré více než 240 let, která by se během několika týdnů stala minulostí.

5.4 Úvahy *de lege ferenda* nad právní úpravou předání moci

Dle Strausse a Metzgera předání moci na přelomu roku 2020 a 2021 ukázalo limity a bílá místa právní úpravy předání moci a americké tradice, která je postavena na jeho pokojném charakteru.²⁶³ Přestože se v poslední dekádě podařilo *Presidential Transitional Act* novelizovat, a to hned třikrát, zákon neumí reagovat na situace, kdy odstupující prezident je přinejmenším pasivní a s ním i klíčové osoby, které mají na předání moci vliv, tak jak tomu bylo v případě tehdejší správkyňe *U.S. General Services Administration* Emily Murphy.²⁶⁴

Zákon nezná žádné ochranné a sankční mechanismy jak docílit toho, aby všichni zainteresovaní aktéři konali neprodleně, nikoliv ve svém zájmu, a tím eventuálně předání moci zdržovali, či jinak blokovali.

Michael Herz a Katherine Shaw mají za to, že platná právní úprava zavádí standard, v rámci kterého by se měla uskutečňovat tranzice, nikoliv jasná a vymahatelná pravidla.²⁶⁵ Oba výše zmínění shodně tvrdí, že *Presidential Transition Act* postrádá nezanedbatelnou míru určitosti. Vzhledem k aktuální zákonné dikci má například zmiňovaný správce *U.S. General Services*

---

²⁶² NAREA, Nicole. QAnon believers think Trump will be inaugurated again on March 4.

²⁶³ STRAUSS, Peter L. a Gillian E. METZGER. Power Transitions in a Troubled Democracy, s. 1–9.

²⁶⁴ Viz kapitola 3.1 *Instituce zainteresované v procesu předání moci* na straně 53.

²⁶⁵ HERZ, Michael a Katherine SHAW. Transition Administration [online], s. 61–71.

Administration poměrně široký prostor pro vlastní uvážení, který je ale spíše prostorem pro vytváření vnějších tlaků. Za dobu téměř šedesátileté existence federálního zákona *Presidential Transition Act* se vynořují mnohé ohlasy nabádající ke komplexnější reformě tohoto právního pododvětví.²⁶⁶

V návaznosti na předání moci mezi Donaldem Trumpem a Joe Bidemem se objevují tato konkrétní doporučení na novelizaci *Presidential Transition Act*, a to zejména ústy Herze a Shaw²⁶⁷, ale také Strausse a Metzgera.²⁶⁸

- Změna ustanovení § 3(c) *Presidential Transition Act*, která upraví zákonnou dikci pojmu „zjevně úspěšný kandidát“ na jinou formu označení, jenž bude navázáno jasně a určitě vymezené kritérium při sčítání volebních výsledků.
- Správce *U.S. General Administration* je sice vedoucím řídicím pracovníkem této federální agentury, nicméně proces jeho jmenování je výsostně politické rozhodnutí, sic podmíněné souhlasem Senátu. Ozývají se hlasy, aby byla v rámci zmíněné federální agentury zřízena pozice *Federálního koordinátora pro tranzice*, který by byl kariéřním úředníkem nezávislým na politické vůli. V úvahu taktéž připadá zřízení kolektivního orgánu, který by proces tranzice dozoroval a na základě jehož hlasování by ku příkladu byl jeden z kandidátů označen za předpokládaného vítěze voleb.
- Automatizovat procesy v rámci tranzice co možná nejvíce tak, aby byly oproštěny od politických vlivů. Důraz na vyšší vliv seniorních kariéřních úředníků federální exekutivy, kteří zajistí nestranné a nezaujaté rozhodování.
- Podrobněji a přesněji vymezit práva a povinnosti dotčených subjektů a navázat jejich jednání na přesně stanovená data v rámci procesu předání moci.

---

²⁶⁶ Ibidem, s. 73.

²⁶⁷ Ibidem, s. 71–72.

²⁶⁸ STRAUSS, Peter L. a Gillian E. METZGER. *Power Transitions in a Troubled Democracy*, s. 34–36.

- Přistoupit ke snížení počtu nominantů, jenž je nutné potvrzovat Senátem Spojených států amerických.

Taktéž je možné se setkat s názory, které navrhuji určitou míru limitace prezidentských pravomocí, konkrétně *delegovaných*, neboť pouze ty je možné Kongresem zákonem omezit.²⁶⁹ Osobně bych byl k výše uvedeným návrhům zdrženlivý. Limitace prezidentských pravomocí v případě nezvolení je zásahem do práva na nerušený výkon voleného úřadu. Takovéto legislativní řešení ve vztahu k pravomocem považuji za velmi krajní.

Mnohdy se taktéž objevují názory, které by preferovaly případné zkrácení období mezivládí z dosavadních přibližně 2 měsíců a půl měsíce.²⁷⁰ Dle mého mínění je zásadním proměnnou ovlivňující předání moci bezesporu prezidentská volba. Rok 2022 je důkazem komplikovanosti a náročnosti tohoto procesu, který přímo ovlivnil i proces předání moci. Vyhlášení výsledků prezidentské volby v daném roce zásadním způsobem komplikovalo sčítání volebních lístků, zejména těch korespondenčních, které v mnoha státech vyžadovaly přepočítání a v mnoha případech i ruční přepočítání vzhledem k nefunkčnosti sčítacích strojů.²⁷¹

Nepřímá volba prezidenta prostřednictvím Sboru volitelů je velmi diskutovaným tématem a předmětem mnoha reformních návrhů, a právě ty budou v následující podkapitole v obecné rovině nastíněny. Případná reforma by zajisté ovlivnila i proces tranzice – potenciálně i zkrácení tranzičního období.

5.4.1 Změna volební legislativy

Téma volební reformy v poslední době rezonuje americkým veřejným prostorem, a to i v souvislosti s volbami roku 2016 a výsledkem, na jehož základě volbu vyhrál Donald Trump co do počtu volitelů, nicméně jeho protikandidátka Hillary Clintonová se stala vítězem co do počtu odevzdaných hlasů.²⁷²

Reformní návrhy týkající se Sboru volitelů se dají rozdělit do třech hlavních skupin. Jejich cílem není zrušení systému Sboru volitelů, nýbrž úprava technické

---

²⁶⁹ B BEERMANN, Jack. The Constitutional Law of Presidential Transitions, s. 1288–1289.

²⁷⁰ MATHIS, Joel. The case for shortening the presidential transition.

²⁷¹ DOCTOROW, Cory. Voting machines didn't steal the election. But most are still terrible technology.

²⁷² CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. The Electoral College and Presidential Transitions, s. 18.

stránky systému co do způsobu, kterým se převádějí voličské hlasy na počet volitelů, a to na základě následujících kritérií:²⁷³

- (1) *Unifikace volebního systému ve Spojených státech na základě systému „vítěz bere vše“.* Zavedení systému „vítěz bere vše“ v každém ze států Unie, kdy první co do počtu hlasů získává všechny volitele v daném státě. Tak, jak již byl nastíněn v kapitole 4.1.1 *Volitelé a proces jejich výběru* na straně 64 a dále.
- (2) *Systém obvodů v rámci jednotlivých států.* Takovýto systém by, jak již bylo nastíněno ve výše uvedené kapitole, alokoval volitele v daném státě na základě získaného počtu hlasů v daném kongresovém obvodu v rámci celého státu.
- (3) *Systém poměrného zastoupení.* Hlasy v každém ze států Unie by byly rozdělovány podle systému poměrného zastoupení na základě odevzdaných voličských hlasů.

Každý z těchto systémů má svou výhodu i nevýhodu. Takováto reforma volební legislativy by každopádně odstranila fenomén „nevěrného“ volitele pouze díky úpravě volební legislativy na státní úrovni.

Avšak existuje i iniciativa, která snaží systém volby pomocí Sboru volitelů odstranit úplně a nahradit jej přímou jednokolovou či dvoukolovou volbou. Spojené státy jako celek by pak byly jedním velkým volebním obvodem. Avšak takováto iniciativa by vyžadovala patřičnou změnu Ústavy formou ústavního dodatku a momentálně naráží i na nepřítel politické reprezentace.²⁷⁴

---

²⁷³ Ibidem, s. 19.

²⁷⁴ ORBUCH, Alexandra. National Popular Vote: Circumventing the United States Constitution.

Závěr

Při volby tématu diplomové práce jsem vycházel z předpokladu, že se mi podařilo si zvolit takové téma, které je poměrně neprobádané a k relativně dobře zarámované. Přestože jsem se mýlil, nelituji. Výsledný produkt v podobě této diplomové práce mi pomohl nahlížet na věci a fenomény z různých perspektiv. A ostatně takový byl i můj cíl naznačený v úvodu.

Nemohu jinak než zakončit tuto diplomovou práci citátem Thomase Jeffersona z jeho inauguračního projevu v březnu 1801: „*Každý rozdíl v názorech není rozdílem v principech. Nazvali jsme sice různými jmény, ale i přes to jsme bratry v principech. Všichni jsme republikáni. Všichni jsme federalisté.*”²⁷⁵ I po více než 200 letech má tento výňatek z jeho projevu univerzální platnost. Kdo by si totiž dokázal představit, že i po takové době budeme svědky poklidného a mírumilovného střídání prezidentů v Bílém domě. Kdo by si dokázal představit, že hodnoty, které Otcí zakladatelé vtělili do Ústavy Spojených států amerických budou v americké společnosti platné i po Občanské válce, dvou světových válkách, a vůbec nespočtu zatěžkávacích krizí.

Mám za to, že obecný cíl této diplomové práce byl naplněn. Čtenáři byl poskytnut opravdu obsáhlý exkurz do problematiky předání moci. Interdisciplinární rozměr předání moci je odvoditelný zejména z kapitoly první, která zmapovala transcendentní charakter tohoto fenoménu. Ten je zatěžkán více než dvousetletou tradicí, která až na výjimky potvrdila, že Spojené státy jsou stabilní demokracií s ústavním systémem nastaveným tak, aby odolal všemožným zatěžkávacím zkouškám. Ideové kořeny americké války za nezávislost se promítly i do mnou sledovaného fenoménu předání moci. Teoretická úroveň zkoumání následně přinesla zjištění, že předání moci jako kategorie na sebe váže mnoho proměnných. Chceme-li této problematice porozumět a pochopit její kontext, je třeba se zaměřit na její jednotlivé části.

Jedním z trojice partikulárních cílů této práce bylo doplnit, resp. obohatit definici *Center for Presidential Transitions* uvedenou na straně 22 o další prvky, které by blíže tento fenomén charakterizovaly. Na základě struktury této práce

---

²⁷⁵ Selected Quotations from the Thomas Jefferson Papers [online]. Dostupné z: <https://www.loc.gov/collections/thomas-jefferson-papers/articles-and-essays/selected-quotations-from-the-thomas-jefferson-papers/>.

bychom definici, která je uvedena na zmíněné straně, samu o sobě mohli nazvat definicí předání moci v kontextu kapitoly *čtvrté a páté*. Z povahy věci by se jednalo o definici, která se věnuje procesuální stránce předání moci.

Ve vztahu k první kapitole tedy můžeme říci, že předání moci je nadto: proces, jehož ideové kořeny vycházejí z americké války za nezávislost, z osvícenských myšlenek a představ Otců zakladatelů a dalších osobností o tom, jak by měla vypadat americká společnost a na jakých základech by měla fungovat. Tento fenomén ve svých obecných rysech charakterizuje pětice podstatných jmen — *kontinuita, tradice, zvyklost, étos a pokojnost*.

Ve vztahu ke kapitole druhé můžeme říci, že předání moci je kategorie, která má své implicitní zakotvení v americkém ústavním systému. Nikoliv proto, že by Otcí zakladatelé pozapomněli do Ústavy vtělit ustanovení, která by upravovala pojem předání moci, ale jednoduše proto, že chtěli budoucím generacím dát prostor pro to, aby samy našly nejideálnější cestu, jak předání moci realizovat. A to takovou cestu, která by co možná nejvíce byla v souladu s jejich odkazem. Otcí zakladatelé měli dle mého názoru snahu vytvořit jakousi symbiózu mezi obecnými ustanoveními Ústavy a rodícími se ústavními zvyklostmi.

Dalo by se říci, že třetí kapitola do značné míry souvisí s onou procesuální definicí, se kterou přišlo *Center for Presidential Transitions*. Nicméně, tak tomu není. Třetí kapitola by předání moci definovala jako soubor právních norem, které navazují na ústavní úpravu předání moci. Komplexita moderního světa si přímo vyžádala, aby byly podrobněji upraveny instituce, vztahy, práva a povinnosti dotčených subjektů, které se na tomto procesu podílí. Předání moci lze tedy skrze prizma této kapitoly chápat jako na straně jedné soubor právních norem a na straně druhé jako výčet institucí a dalších subjektů.

Existuje ještě prostor pro doplnění kapitoly *čtvrté a páté*? Zajisté. Předání moci lze také chápat jako proces souběžný s prezidentskou kampaní v prvním stádiu. V dalším stádiu na proces, který je souběžný s procedurami, jež realizuje Sbor volitelů a Kongres při potvrzování výsledků. Na konec ve fázi závěrečné jej lze považovat za proces faktického převzetí moci, a to prostřednictvím realizace prezidentských pravomocí v prvních 100 dnech existence nové administrativy.

V neposlední řadě ve vztahu ke kapitole *páté* jej lze vnímat jako proces čistě praktický. Střídání prezidentů ve funkci je periodicky opakující se politický cyklus, jehož studium ve svém důsledku slouží jako prostředek pro precizaci a novelizaci

právní úpravy. V další řadě lze předání moci chápat jako kategorii politické vědy, která zejména v páté kapitole doplňuje právní pohled na ni samotnou.

Co se týká druhé výzkumné otázky, je třeba říci, že z právního hlediska se jedná o velmi obtížně hodnotitelnou věc. Lze samozřejmě s jistotou říci, že onen étos předání moci, tak jak jej zamýšleli Otcí zakladatelé byl bezprecedentně otřesen. Na straně druhé mám ale osobně pocit, že poslední dějství, navazující na prezidentské volby roku 2020 nás ještě čeká. Dosud totiž není vyjasněno, zda bude bývalý prezident Donald Trump kandidovat i ve volbách roku 2024. Otázkou ale zůstává, zda se mu to podaří. Lednové události roku 2021 byly vskutku nevhodným pokusem jak se udržet u moci. Prezidentu Donaldu Trumpu bych proto rád věnoval taktéž jeden citát, a to z pera Abrahama Lincolna, který ponechávám v jeho anglickém originále: *“There can be no successful appeal from a fair election, but to the next election.”*²⁷⁶

Nicméně na základě poznatků uvedených v této práci lze říci, že problematické momenty prezidentské volby lze spatřit ve všech aspektech tak, jak vycházejí ze struktury této práce – problematické momenty ideové, ústavněprávní a zvyklostní, technicko-organizační a institucionální, ale i procesuální. Jen pro připomenutí, prezidentské volby roku 2020 byly volbami s vůbec nejvyšší volební účastí vůbec.

V neposlední řadě bylo mým úkolem reflektovat možná zlepšení v právní úpravě předání moci. K tomu bych rád dodal, že toto pro mě úkol ze všech nejobtížnější. Měsíce práce s americkou (nejen) ústavněprávní právní úpravou byla pro studenta práv zaměřujícího se výhradně na právo vnitrostátní velká výzva. *Law of Presidential Transitions* je rozmanitým právním odvětvím. Na základě odborné literatury jsem identifikoval a kompiloval názory amerických juristů na to, jakým způsobem by se měla právní úprava předání moci do budoucna změnit.

---

²⁷⁶ Founder's Folio: Peaceful transitions of power and the importance of states' rights. Dostupné z: <https://milfordlive.com/founders-folio-peaceful-transitions-of-power-and-the-importance-of-states-rights/>.

Seznam literatury a informačních zdrojů

CENTER FOR PRESIDENTIAL TRANSITIONS. *Presidential Transition Guide: A Comprehensive Guide To The Activities Required During The Transition* [online]. 4. Washington, D.C.: Partnership for Public Service, 2020, 238 s. [cit. 2022-03-15]. ISBN 978-0-692-66688-3.

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *The Electoral College and Presidential Transitions*. Neuvedeno. Washington, D.C.: Congressional Research Service, 2021, 99 s. ISBN 9798555649362.

LINZ, Juan J. a Alfred STEPAN. *The Breakdown of Democratic Regimes: Crisis, Breakdown and Reequilibration*. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1978. ISBN 978-0801820090.

LOWI, Theodore, Ginsberg BENJAMIN a Stephen ANSOLABEHRE. *American Government: Power and Purpose*. 15. New York: W. W. Norton, 2019. ISBN 978-0-393-67500-9.

SCHMITTER, Phillippe a Terry KARL. Modes of Transition in Latin America, Southern and Eastern Europe. *International Social Science Journal*. 1991, **43**(128), 169–184.

Internetové zdroje

AMERICAN BAR ASSOCIATION. *What Is an Executive Order?* [online]. ABA. Washington, D.C., 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: https://www.americanbar.org/groups/public_education/publications/teaching-legal-docs/what-is-an-executive-order/

AMERICAN CONSTITUTION SOCIETY. Guide to Presidential Appointments. *ACS Law* [online]. Washington, D.C.: The American Constitution Society, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.acslaw.org/federal-executive-branch-appointments-project/guide-to-presidential-appointments/>

AMERICAN HISTORICAL ASSOCIATION. *What Is Federal Civil Service Like Today?* [online]. Washington, D.C.: American Historical Association, 1946, 1946 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.historians.org/about-aha-and-membership/aha-history-and->

archives/gi-roundtable-series/pamphlets/em-38-who-should-choose-a-civil-service-career-(1946)/what-is-federal-civil-service-like-today

BALLOTPEDIA. Independent Federal Agency. *Ballotpedia* [online]. Spojené státy americké: Ballotpedia, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Independent_federal_agency

BASMACI, Melis. Constitutional Conventions and Codification. *King's Student Law Review* [online]. London: KCL, 2013, 2013 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://blogs.kcl.ac.uk/kslr/2013/12/06/constitutional-conventions-and-codification/>

BEAVERS, Olivia a Nicholas WU. 1 year later, GOP still chained to Trump's baseless election fraud claims. *Politico* [online]. Spojené státy americké: Politico, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.politico.com/news/2021/11/03/gop-trump-baseless-election-fraud-claims-518603>

BEERMANN, Jack. Presidential Power in Transitions. *Boston University Law Review* [online]. Boston, MA: Boston University, 2003, 2003, **2003**(947), 948-1007 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: https://scholarship.law.bu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1391&context=faculty_scholarship

BEERMANN, Jack. The Constitutional Law of Presidential Transitions. *North Carolina Law Review* [online]. 2006, 2006, **84**(4), 1253–1290 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <http://scholarship.law.unc.edu/nclr/vol84/iss4/5>

BEHRMANN, Savannah. Inauguration Traditions: Here are the customary things Trump did not do leading up to Biden's inauguration. *USA Today* [online]. Washington, D.C.: USA Today, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://eu.usatoday.com/story/news/politics/elections/2021/01/20/biden-inauguration-traditions-trumps-didnt-do/4223098001/>

BELL, Bernard W. Revisiting the Constitutionality of Independent Agencies. *The Regulatory Review* [online]. Spojené státy americké: University of Pennsylvania Law School, 2020, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.theregreview.org/2020/07/21/bell-revisiting-constitutionality-independent-agencies/>

BOWMAN, III, Frank O. The Constitutionality of Trying a Former President Impeached While in Office. *LAWFARE* [online]. Spojené státy americké: LAWFARE, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.lawfareblog.com/constitutionality-trying-former-president-impeached-while-office>

BUBLÉ, Courtney. Trump Signs Bill to Strengthen Presidential Transition Ethics Requirements. *Govexec* [online]. Government Executive Media Group, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.govexec.com/management/2020/03/trump-signs-bill-strengthen-presidential-transition-ethics-requirements/163506/>

Bush v. Gore. *Britannica* [online]. Chicago, IL: Britannica, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/event/Bush-v-Gore>

CAI, Weiyi. A Step-by-Step Guide to the Second Impeachment of Donald J. Trump. *New York Times* [online]. New York: New York Times, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2021/02/08/us/politics/trump-second-impeachment-timeline.html>

CAMBRIDGE DICTIONARY. Administration. *Cambridge Dictionary* [online]. Cambridge: Cambridge University Press, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/administration>

CENTER FOR PRESIDENTIAL TRANSITIONS. Frequently Asked Questions about Presidential Transitions. *Center for Presidential Transitions* [online]. Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://presidentialtransition.org/faq/>

CENTER FOR PRESIDENTIAL TRANSITIONS. Joe Biden's First Year in Office: Nominations and Confirmations. *Center for Presidential Transitions* [online]. Washington, D.C.: Center for Presidential Transitions, 2022, 2022 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://presidentialtransition.org/publications/joe-bidens-first-year-in-office/>

CENTER FOR PRESIDENTIAL TRANSITIONS. PRESIDENTIAL TRANSITION ACT. *Center for Presidential Transitions* [online]. Washington, D.C.: Center for Presidential Transitions, Neuvedeno, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: https://presidentialtransition.org/wp-content/uploads/sites/6/2020/03/ilovepdf_merged.pdf

CENTER FOR PRESIDENTIAL TRANSITIONS. Why Reducing The Number Of Senate-confirmed Positions Can Make Government More Effective: Executive Summary. *Center for Presidential Transitions* [online]. Washington, D.C., 2021 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://presidentialtransition.org/publications/unconfirmed-reducing-number-senate-confirmed-positions/>

CHALFANT, Morgan. Biden calls Jan. 6 riot an attempted 'coup'. *THE HILL* [online]. Washington, D.C.: THE HILL, 2022, 2022 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://thehill.com/homenews/administration/589280-biden-calls-jan-6-riot-an-attempted-coup/>

CHERVINSKY, Lindsay M. The Cabinet: George Washington and the Creation of an American Institution. *Portail universitaire du droit* [online]. Francie, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://univ-droit.fr/recherche/actualites-de-la-recherche/parutions/35222-the-cabinet>

CILLIZZA, Chris. How Donald Trump's 'perfect' phone call foretold his 2020 loss. *CNN News* [online]. Spojené státy americké: CNN Corporation, 2020, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/11/11/politics/donald-trump-biden-ukraine-call/index.html>

CNN. 2020 Presidential Elections Results. *CNN* [online]. Spojené státy americké: CNN Corporation, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/election/2020/results/president>

CODRINGTON III, Wilfred U. Can the Members of the Electoral College Choose Who They Vote For?. *Brennan Center for Justice* [online]. Spojené státy americké: Brennan Center, Neuedeno, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.brennancenter.org/our-work/research-reports/can-members-electoral-college-choose-who-they-vote>

COHEN, David B., Karen M. HOLT a Charles E. WALCOTT. THE CHIEF OF STAFF ASSOCIATION. *The Chief of Staff: A quarterly professional journal* [online]. New York: The Chief of Staff Association, 2021 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.csa.org/journal/chief-of-staff/>

COLE, Devan a Evan PEREZ. FBI director defends handling of January 6 investigations against right-wing claims of political bias. CNN CORPORATION. *CNN News* [online]. Spojené státy americké: CNN Corporation, 2021, 2021, 2022 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2022/02/01/politics/christopher-wray-insurrection-investigation/index.html>

CONGRESS OF THE UNITED STATES. State of the Union Address. *House.gov* [online]. Washington, D.C.: U.S. Congress, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://history.house.gov/Institution/SOTU/State-of-the-Union/>

CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Presidential Appointee Positions Requiring Senate Confirmation and Committees Handling Nominations*. Washington, D.C.: Congressional Research Service, 2021, 46 s. 22. RL30959. Dostupné také z: <https://sgp.fas.org/crs/misc/RL30959.pdf>

CONSTITUTION DAILY. *On this day: "No taxation without representation!"* [online]. CONSTITUTION DAILY. Philadelphia, PA: National Constitution Center, Neuvedeno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://constitutioncenter.org/blog/no-taxation-without-representation>

CONWAY, Mark. Election night has been a big media event since electric lights first announced the winner in 1892. *The Conversation* [online]. 2020 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://theconversation.com/election-night-has-been-a-big-media-event-since-electric-lights-first-announced-the-winner-in-1892-148413>

COX, Shannon. Post-Presidency Impeachment: A Constitutional Question. *Syracuse Law Review* [online]. Syracuse, NY: Syracuse University, College of Law, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://lawreview.syr.edu/post-presidency-impeachment-a-constitutional-question/>

CROSBY, Olivia. How to get a job in the Federal Government. *Occupational Outlook Quarterly* [online]. Washington, D.C.: United States Department of Labor, 2004, 2004, 46(3), 2–23 [cit. 2022-03-15]. ISSN 0199-4786. Dostupné z: <https://www.bls.gov/careeroutlook/2004/summer/art01.pdf>

Deklarace nezávislosti Spojených států amerických [online]. 1776 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://pages.pedf.cuni.cz/kddd/files/2015/03/Deklarace-nez%a1vislosti-USA.pdf>

DOCTOROW, Cory. Voting machines didn't steal the election. But most are still terrible technology. *The Washington Post* [online]. Washington, D.C.: The Washington Post, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/outlook/2021/02/03/voting-machines-election-steal-conspiracy-flaws/>

FEDERAL ELECTION COMMISSION. Buckley v. Valeo. *Federal Election Commission* [online]. Washington, D.C., Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.fec.gov/legal-resources/court-cases/buckley-v-valeo/>

FEDERAL VOTING ASSISTANCE PROGRAM. About Elections: Elections for Federal Offices. *FVAP.GOV* [online]. Washington, D.C.: Federal Voting Assistance Program, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.fvap.gov/info/about-absentee-voting/elections>

FLAHERTY, Anne Flaherty a Sasha PEZENIK. 'The mess we inherited': Biden leans heavily on Trump's 'Warp Speed' but won't give credit. *ABC News* [online]. 2021: ABC News, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/Politics/mess-inherited-biden-leans-heavily-trumps-warp-speed/story?id=76186823>

GARAMONE, Jim. DOD Transition Outreach to Biden-Harris Team Begins. *DOD* [online]. Washington, D.C.: U.S. Department of Defense, Neuvedeno, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/2427226/dod-transition-outreach-to-biden-harris-team-begins/>

GEORGINI, Sara. How John Adams Managed a Peaceful Transition of Presidential Power. *Smithsonian Magazine* [online]. Washington, D.C.: Smithsonian, 2020 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.smithsonianmag.com/history/how-john-adams-managed-peaceful-transition-presidential-power-180976451/>

GOVERNMENT EXECUTIVE. GSA releases transition funds. *Govexec* [online]. 2000: Government Executive Media Group, 2000, 2000 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.govexec.com/federal-news/2000/12/gsa-releases-transition-funds/8146/>

GOVERNMENT OF THE UNITED STATES. *Branches of the U.S. Government* [online]. Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/branches-of-government>

GOVERNMENT OF THE UNITED STATES. *Branches of the U.S. Government* [online]. Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/branches-of-government>

GOVERNMENT OF THE UNITED STATES. *Presidents, Vice Presidents, and First Ladies of the United States* [online]. Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/presidents>

HALSALL, Paul. *The Spirit of the Laws, 1748: Modern History Sourcebook: Montesquieu* [online]. New York: Fordham University, 1997 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://sourcebooks.fordham.edu/mod/montesquieu-spirit.asp>

HASTEDT, Glenn P. a Anthony J. EKSTEROWICZ. Perils of Presidential Transition. *Seton Hall Journal of Diplomacy and International Relations* [online]. Spojené státy americké, 2001, Nedatováno, **2001**(neuvedeno), 1-19 [cit. 2022-03-31]. ISSN neuvedeno. Dostupné z: <http://blogs.shu.edu/journalofdiplomacy/files/archives/eksterowick.pdf>

HAZO, Robert G. Montesquieu and the Separation of Powers. *American Bar Association Journal* [online]. 1968, **54**(7), 665–688 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/25724465?seq=3#metadata_info_tab_contents

HERZ, Michael a Katherine SHAW. *Transition Administration* [online]. New York: Benjamin N. Cardozo School of Law, YU, 2021, (646), 1-73 [cit. 2022-03-31]. ISSN neuvedeno. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3858986

HISTORY.COM EDITORS. President John Adams orders federal government to Washington, D.C.: THIS DAY IN HISTORY. HISTORY. *History* [online]. 2009 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.history.com/this-day-in-history/president-john-adams-orders-federal-government-to-washington-d-c>

HISTORY.COM EDITORS. *President Truman is briefed on Manhattan Project* [online]. HISTORY. Spojené státy americké: History, 2009 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.history.com/this-day-in-history/truman-is-briefed-on-manhattan-project>

INDEPENDENCE HALL ASSOCIATION IN PHILADELPHIA. Thomas Paine's Common Sense. *Ushistory.org* [online]. Spojené státy americké: Independence Hall Association in Philadelphia, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.ushistory.org/us/10f.asp>

ISBN Neuvedeno.

JIMMY CARTER LIBRARY. Jimmy Carter State of the Union Address 1981. *The Jimmy Carter Presidential Library and Museum* [online]. Spojené státy americké, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.jimmycarterlibrary.gov/assets/documents/speeches/su81jec.phtml>

JOE BIDEN CAMPAIGN. THE BIDEN PLAN FOR A CLEAN ENERGY REVOLUTION AND ENVIRONMENTAL JUSTICE. JOE BIDEN CAMPAIGN. *Joe Biden Campaign* [online]. Spojené státy americké: Joe Biden Campaign, 2020, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://joebiden.com/climate-plan/>

JOHNSON, Karen S. The Portrayal of Lame-Duck Presidents by the National Print Media. *Presidential Studies Quarterly* [online]. Spojené státy americké: Wiley, 1986, 1986, , 50-65 [cit. 2022-03-31]. ISSN neuvedeno. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/27550310?seq=1>

JONES, Emma. CENTER FOR PRESIDENTIAL TRANSITIONS. The Formal Transition Period Has Begun. What Happens Now?. *Center for Presidential Transitions* [online]. Washington, D.C.: Center for Presidential Transitions, 2020, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://presidentialtransition.org/blog/formal-transition-period-has-begun/>

JUSTIA. *Independent Agencies* [online]. JUSTIA: U.S. LAW. Spojené státy americké: Justia, 2018, 2018 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.justia.com/administrative-law/independent-agencies/>

JUSTIA. The Removal Power. *Justia: U.S. Law* [online]. Spojené státy americké: Justia, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://law.justia.com/constitution/us/article-2/28-the-removal-power.html>

KAMARCK, Elaine. The first 100 days: When did we start caring about them and why do they matter?. *Brookings* [online]. Spojené státy americké: Brookings.edu, 2021, 2021 [cit.

2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.brookings.edu/blog/fixgov/2021/04/16/the-first-100-days-when-did-we-start-caring-about-them-and-why-do-they-matter/>

KATZ, Eric. GOVERNMENT EXECUTIVE. White House Belatedly Issues Request for Resignation Letters From All Appointees. *Govexec.com* [online]. Washington, D.C.: Government Executive Media Group, 2021 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.govexec.com/management/2021/01/white-house-belatedly-issues-request-resignation-letters-all-appointees/171263/>

Letters left by U.S. presidents to their successors. *Ballotpedia* [online]. Spojené státy americké: Ballotpedia, Neuvedeno, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Letters_left_by_U.S._presidents_to_their_successors

LIBRARY OF CONGRESS. Bills and Resolutions. *Research Guides* [online]. Washington, D.C., 2022 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://guides.loc.gov/federal-statutes/bills-resolutions>

LIPPMAN, Daniel a Theodoric MEYER. 'Why bother?': Biden, Trump advisers see little value in White House meeting. *Politico* [online]. 2020: Politico, 2020, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.politico.com/news/2020/12/21/biden-trump-white-house-meeting-449671>

MADISON, James. FEDERALIST NO. 48: These Departments Should Not Be So Far Separated as to Have No Constitutional Control Over Each Other. *Guides.loc.gov* [online]. Washington, D.C.: Library of Congress, 1788 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://guides.loc.gov/federalist-papers/text-41-50#s-lg-box-wrapper-25493415>

MADISON, James. LIBRARY OF CONGRESS. FEDERALIST NO. 47: The Particular Structure of the New Government and the Distribution of Power Among Its Different Parts. *Guides.loc.gov* [online]. Washington, D.C.: Library of Congress, 1788 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://guides.loc.gov/federalist-papers/text-41-50#s-lg-box-wrapper-25493412>

MASS.GOV. Secretary of the Commonwealth (Secretary of State). *Commonwealth of Massachusetts* [online]. Spojené státy americké, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.mass.gov/orgs/secretary-of-the-commonwealth>

MATHIS, Joel. The case for shortening the presidential transition. *The Week* [online]. Spojené státy americké: The Week, 2020, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://theweek.com/articles/952414/case-shortening-presidential-transition>

MCKEEVER, Amy. A brief history of the inaugural ceremonies that set our traditions—and later broke them. *National Geographic* [online]. Spojené státy americké: National Geographic, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/history/article/history-inaugural-ceremonies-set-traditions-later-broke-them>

MERRIAM-WEBSTER INC. Checks and Balances. *Merriam-Webster* [online]. Springfield, MA: Merriam-Webster, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/checks%20and%20balances>

MERRIAM-WEBSTER. *Definition of "bipartisan"* [online]. MERRIAM-WEBSTER DICTIONARY. Spojené státy americké: Merriam-Webster, Nevedeno, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/bipartisan>

MILLER CENTER UVA. GROVER CLEVELAND - KEY EVENTS. *Miller Center* [online]. University of Virginia, Nevedeno, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://millercenter.org/president/grover-cleveland/key-events>

MILMAN, Oliver. This article is more than 1 year old Biden returns US to Paris climate accord hours after becoming president. *The Guardian* [online]. London: The Guardian, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/environment/2021/jan/20/paris-climate-accord-joe-biden-returns-us>

MULTISTATE. State Voting and Election Laws: Compare election laws in all 50 states and D.C. across 14 issue areas. *Multistate* [online]. Spojené státy americké: Multistate, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.multistate.us/issues/state-voting-and-election-laws>

MURSE, Tom. When the Race for President Begins: Hint: The Campaign Almost Never Stops. *ThoughtCo*. [online]. Spojené státy americké: ThoughtCo, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.thoughtco.com/when-the-race-for-president-begins-3367552>

NAREA, Nicole. QAnon believers think Trump will be inaugurated again on March 4. *VOX* [online]. Spojené státy americké: Voxmedia, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.vox.com/policy-and-politics/22280323/qanon-march-trump-inauguration-conspiracy-theory-militia>

NAYLOR, Brian. President-Elect Biden To Begin Formal Transition Process After Agency. *NPR* [online]. Spojené státy americké: NPR, 2020, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.npr.org/sections/biden-transition-updates/2020/11/23/937956178/trump-administration-to-begin-biden-transition-protocols>

NEUSTADT, Richard E. The Power to Persuade. *Presidential Power: The Politics of Leadership from FDR to Carter* [online]. New York: Macmillan, Neuvedeno, s. 26-43 [cit. 2022-03-31]. ISBN Neuvedeno. Dostupné z: <https://www.uvm.edu/~dguber/POLS293/articles/neustadt.pdf>

Not Unwritten, After All?: (reviewing Akhil Reed Amar viewing Akhil Reed Amar, America , America's Unwritten Constitution: The Precedents and Principles We Live By (2012)). *Chicago Unbound* [online]. 2013, 2013, **126**(neuvedeno) [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: https://chicagounbound.uchicago.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5044&context=journal_articles

OAK HILL PUBLISHING COMPANY. The Federalist Papers. *Constitutionfacts.com* [online]. Spojené státy americké: Oak Hill Publishing Company, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.constitutionfacts.com/us-articles-of-confederation/the-federalist-papers/>

ORBUCH, Alexandra. PRINCETON UNIVERSITY. National Popular Vote: Circumventing the United States Constitution. *Princeton Legal Journal* [online]. Princeton, NJ: Princeton University, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://legaljournal.princeton.edu/national-popular-vote-circumventing-the-united-states-constitution/>

PENGELLY, Martin. Republican party calls January 6 attack ‘legitimate political discourse’. *The Guardian* [online]. London: The Guardian, 2022, 2022 [cit. 2022-03-31].

Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2022/feb/04/republicans-capitol-attack-legitimate-political-discourse-cheney-kinzinger-pence>

PHILLIPS, Anna. Biden outpaces Trump in issuing drilling permits on public lands. *The Washington Post* [online]. Washington, D.C.: The Washington Post, 2022, 2022 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/climate-environment/2022/01/27/oil-gas-leasing-biden-climate/>

PLECNIK, John T. Officers Under the Appointments Clause. *Pittsburgh Tax Review* [online]. 2014, **11**(2) [cit. 2022-03-15]. ISSN 1932-1996. Dostupné z: doi:10.5195/taxreview.2014.26

Presidential Transition Act: Provisions and Funding [online]. Washington, D.C.: Congressional Research Service, 2020 [cit. 2022-03-31]. ISBN Neuvedeno. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R46602>

PRIMUS, Richard. Unbundling the First Amendment: Lessons from an Impeachment. *Harvard Law Review Blog* [online]. Spojené státy americké: Harvard Law, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://blog.harvardlawreview.org/unbundling-the-first-amendment-lessons-from-an-impeachment/>

QUOTEPARK. Alexander Hamilton Quote from The Farmer Refuted. *Quotepark.com* [online]. Praha: Quotepark, 2021, 2021 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://quotepark.com/quotes/1941338-alexander-hamilton-the-origin-of-all-civil-government-justly-establi/>

RAGOSTA, John. U.S. Presidential Election of 1800. *Encyclopediavirginia.org* [online]. Charlottesville: Encyclopedia Virginia, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://encyclopediavirginia.org/entries/u-s-presidential-election-of-1800/>

RATTNER, Nate. Trump's election lies were among his most popular tweets. *CNBC News* [online]. Spojené státy americké: CNBC, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.cnbc.com/2021/01/13/trump-tweets-legacy-of-lies-misinformation-distrust.html>

REUTERS STAFF. *Fact check: Presidential Transition Enhancement Act does not allow for former president to maintain control of the military until March* [online]. London:

Reuters, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/uk-factcheck-ptea-and-20th-amendment-exp-idUSKBN2AB2AX>

SANTUCCI, John Santucci a Katherine FAULDERS. Members of Trump Cabinet discussing invoking 25th Amendment: Sources. *ABC News* [online]. Spojené státy americké: ABC News, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://abcnews.go.com/Politics/lawmakers-call-trumps-impeachment-wake-capitol-hill-violence/story?id=75097032>

SELIGMAN, Lara a Bryan BENDER. ‘Really quite shocking’: Inside the ugly transition at the Pentagon. *Politico* [online]. Spojené státy americké: Politico, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.politico.com/news/2021/01/20/biden-pentagon-transition-460768>

SELIGMAN, LARA a BRYAN BENDER. ‘Really quite shocking’: Inside the ugly transition at the Pentagon. *Politico* [online]. Washington, D.C.: Politico, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.politico.com/news/2021/01/20/biden-pentagon-transition-460768>

SHAMSIAN, Jacob a Sonam SHETH. Trump and his allies filed more than 40 lawsuits challenging the 2020 election results. All of them failed. *Business Insider* [online]. Spojené státy americké: *Business Insider*, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/trump-campaign-lawsuits-election-results-2020-11>

SHEFFER, Martin S. Power and Limited Government. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 1991, 1991, **21**(3), 471-488 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/pdf/27550767.pdf>

SHEFFER, Martin S. Presidential Power and Limited Government. *Presidential Studies Quarterly* [online]. Wiley, Center for the Study of the Presidency and Congress, 1991, **21**(3), 471-488 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/27550767>

SHERER, Zachary. What Methods Did People Use to Vote in the 2020 Election?: Majority of Voters Used Nontraditional Methods to Cast Ballots in 2020. *U.S. Census Bureau* [online]. Washington, D.C.: U.S. Census Bureau, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.census.gov/library/stories/2021/04/what-methods-did-people-use-to-vote-in-2020-election.html>

SINDERS, David. Trump sees a ‘rigged election’ ahead. Democrats see a constitutional crisis in the making. *Politico* [online]. Spojené státy americké: Politico, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.politico.com/news/2020/05/25/donald-trump-rigged-election-talk-fears-274477>

SKINNER, Richard. How the presidential transition process has evolved over time. *VOX* [online]. Spojené státy americké: Voxmedia, 2016, 2016 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.vox.com/mischiefs-of-faction/2016/10/3/13140900/presidential-transition-process-evolve>

SMITH, David. Republicans’ effort to deny the Capitol attack is working – and it’s dangerous. *The Guardian* [online]. London: The Guardian, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/us-news/2021/jul/06/republicans-effort-to-deny-the-capitol-attack-is-working-and-its-dangerous>

SPUNT, Barbara. Here Are The Republicans Who Objected To The Electoral College Count. *NPR* [online]. Spojené státy americké: NPR, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.npr.org/sections/insurrection-at-the-capitol/2021/01/07/954380156/here-are-the-republicans-who-objected-to-the-electoral-college-count>

STRAUSS, Peter L. a Gillian E. METZGER. Power Transitions in a Troubled Democracy. *Scholarship Archive* [online]. LIBER AMICORUM D'ALBERTI, FORTHCOMING, 2021, 2021, **neuvedeno**(neuvedeno), 1-37 [cit. 2022-03-31]. ISSN neuvedeno. Dostupné z: https://scholarship.law.columbia.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3766&context=faculty_scholarship

SULLIVAN, Nate. John Adams & Thomas Jefferson: Relationship & Letters. *Study.com* [online]. Spojené státy americké: Study.com, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://study.com/academy/lesson/john-adams-thomas-jefferson-relationship-letters.html>

Supreme Court Clarifies Rules for Electoral College: States May Restrict Faithless Electors [online]. Washington, D.C.: Congressional Research Service, 2020 [cit. 2022-03-31]. ISBN Neuvedeno. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/LSB/LSB10515>

TEITEL, Ruti. Transitional Jurisprudence: The Role of Law in Political Transformation. *The Yale Law Journal* [online]. 2009, (106), 2009-2080 [cit. 2022-02-09]. Dostupné z:

https://openyls.law.yale.edu/bitstream/handle/20.500.13051/9029/64_106YaleLJ2009_1996_1997_.pdf?sequence=2&isAllowed=y

The American Presidency Project: Executive Orders. *The American Presidency Project* [online]. Washington, D.C.: uc santa barbara logo, 2022 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.presidency.ucsb.edu/statistics/data/executive-orders>

THE AMERICAN PRESIDENCY PROJECT. *Annual Messages to Congress on the State of the Union: (Washington 1790 - the present)* [online]. THE AMERICAN PRESIDENCY PROJECT. Spojené státy americké, 2022 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/presidential-documents-archive-guidebook/annual-messages-congress-the-state-the-union>

The Basics: Frequently Asked Questions about Presidential Transitions. *Center for Presidential Transitions* [online]. Washington, D.C.: Center for Presidential Transitions, Neuedeno, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://presidentialtransition.org/faq/>.

THE WHITE HOUSE HISTORICAL ASSOCIATION. The Midnight Appointments. *Whitehousehistory.org* [online]. Washington, D.C.: The White House Historical Association, 2000 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.whitehousehistory.org/the-midnight-appointments>

THE WHITE HOUSE. Harry S. Truman: THE 33RD PRESIDENT OF THE UNITED STATES. THE WHITE HOUSE. *Whitehouse.gov* [online]. Washington, D.C.: The White House, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/harry-s-truman/>

TRANSITION INTEGRITY PROJECT. *Preventing a Disrupted Presidential Election and Transition* [online]. In: TRANSITION INTEGRITY PROJECT. Spojené státy americké: Transition Integrity Project, 2020, 2020, s. 1-22 [cit. 2022-03-31]. ISBN Neuedeno. Dostupné z: <https://paxsims.files.wordpress.com/2020/08/preventing-a-disrupted-presidential-election-and-transition-8-3-20.pdf>

U.S. ATTORNE'S OFFICE, DISTRICT OF COLUMBIA. One Year Since the Jan. 6 Attack on the Capitol. DEPARTMENT OF JUSTICE. *Justice.gov* [online]. Washington, D.C.:

Department of Justice, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.justice.gov/usao-dc/one-year-jan-6-attack-capitol>

U.S. GENERAL SERVICES ADMINISTRATION. GSA's Role in Presidential Transitions. GSA [online]. Washington, D.C.: GSA, Neuedeno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.gsa.gov/about-us/mission-and-background/gsas-role-in-presidential-transitions>

U.S. GENERAL SERVICES ADMINISTRATION. *Office of the Administrator Overview* [online]. Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.gsa.gov/about-us/organization/office-of-the-administrator-overview>

U.S. GENERAL SERVICES ADMINISTRATION. *Presidential Transition* [online]. U.S. GENERAL SERVICES ADMINISTRATION. Washington, D.C.: U.S. General Services Administration, Neuedeno, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.gsa.gov/governmentwide-initiatives/presidential-transition#AboutPresidentialTransitions>

U.S. HOUSE OF REPRESENTATIVES. *Rhode Island's Ratification of the Constitution: Historical Highlights* [online]. Office of Art & Archives, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://history.house.gov/Historical-Highlights/1700s/Rhode-Island-s-Ratification-of-the-Constitution/>

U.S. OFFICE OF GOVERNMENT ETHICS. Special Government Employee (SGE). *OGE* [online]. U.S. Office of Government Ethics, Neuedeno, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: [https://www.oge.gov/Web/278eGuide.nsf/Content/Definitions~Special+Government+Employee+\(SGE\)](https://www.oge.gov/Web/278eGuide.nsf/Content/Definitions~Special+Government+Employee+(SGE))

U.S. OFFICE OF GOVERNMENT ETHICS. *Transition Guide* [online]. Washington, D.C.: U.S. Office of Government Ethics, 2020, 39 s. [cit. 2022-03-31]. ISBN Neuedeno. Dostupné z: [https://www.oge.gov/web/oge.nsf/0/E20C5E1A56972E75852585B6005A17CC/\\$FILE/Transition%20Guide%20Spread.pdf](https://www.oge.gov/web/oge.nsf/0/E20C5E1A56972E75852585B6005A17CC/$FILE/Transition%20Guide%20Spread.pdf)

UNITED STATES OFFICE OF PERSONNEL MANAGEMENT. *Presidential Transition Guide to Federal Human Resources Management Matters: Election Year 2020* [online].

Washington, D.C.: United States Office Of Personnel Management, 113 s. [cit. 2022-03-31]. ISBN Neuvedeno. Dostupné z: <https://www.opm.gov/about-us/our-people-organization/office-of-the-director/executive-secretariat/presidential-transition-guide-2020.pdf>

UNITED STATES SENATE. About Impeachment. UNITED STATES SENATE. *Senate.gov* [online]. Washington, D.C.: U.S. Senate, Neuvedeno, Nedatováno [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.senate.gov/about/powers-procedures/impeachment.htm>

UNITED STATES SENATE. *About Nominations* [online]. Washington, D.C.: U.S. Senate, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.senate.gov/about/powers-procedures/nominations.htm>

UNITED STATES SENATE. *Nominations Confirmed (Civilian)* [online]. Washington, D.C.: U.S. Senate, Nedatováno [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: https://www.senate.gov/legislative/nom_conf.htm

WALTERS, Mark D. Dicey on Writing the "Law of the Constitution." *Oxford Journal of Legal Studies* [online]. 2012, 2012, **32**(1), 21-49 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/41418848?seq=1>

WAXMAN, Olivia B. As Trump Plans to Skip Biden's Swearing In, Here Are 3 Other U.S. Presidents Who Dodged Their Successors' Inauguration. *The TIME* [online]. Spojené státy americké: The TIME, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://time.com/5928537/trump-biden-not-attend-inauguration-history/>

WENDLING, Mike. QAnon: What is it and where did it come from?. *BBC News* [online]. London: BBC, 2021, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/53498434>

Wex Legal Dictionary. *Legal Information Institute* [online]. Cornell Law School, 2021 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.law.cornell.edu/wex/inauguration>

Wex Legal Dictionary. *Legal Information Institute* [online]. Ithaca, NY: Cornell Law School, 2021 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: https://www.law.cornell.edu/wex/political_question_doctrine

WILLIAMS, Pete a Nicole VIA Y RADA. Trump's election fight includes over 50 lawsuits. It's not going well. *NBC News* [online]. Spojené státy americké: NBC News, 2020, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/politics/2020-election/trump-s-election-fight-includes-over-30-lawsuits-it-s-n1248289>

WOLF, Zachary B. How Trump's transition of power delay threatens national security and public safety. *CNN* [online]. Spojené státy americké: CNN, 2020, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2020/11/10/politics/trump-biden-transition-of-power-delay/index.html>

WULF, Karin. The President's Cabinet Was an Invention of America's First President. *Smithsonian Magazine* [online]. Washington, D.C.: Smithsonian, 2020 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.smithsonianmag.com/history/presidents-cabinet-was-invention-americas-first-president-180974611/>

YALE LAW SCHOOL. First Inaugural Address of Ronald Reagan. *Avalon Project: Documents in Law, History and Diplomacy* [online]. New Haven: Yale Law School, 2008, 1981 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: https://avalon.law.yale.edu/20th_century/reagan1.asp

YALE LAW SCHOOL. Washington's Farewell Address 1796. AVALON PROJECT. *Documents in Law, History and Diplomacy* [online]. New Haven: Yale Law School, 2008, 1796 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: https://avalon.law.yale.edu/18th_century/washing.asp

ZOFFER, Joshua. The Law of Presidential Transitions. *Yale Law Journal* [online]. New Haven: The Yale Law Journal Company, 2020, **129**(8), 2232–2605 [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.yalelawjournal.org/note/the-law-of-presidential-transitions>

Právní předpisy

Český překlad Ústavy Spojených států amerických – TINDAL, George. Ústava Spojených států amerických. *Dějiny Spojených států amerických*. 5. doplněné vydání. Praha: Lidové noviny, 2008, s. 798–810. ISBN 978-80-7106-588-3.

Constitution of the United States of America

Presidential Transitions Improvements Act of 2015

Pre-Election Transition Act of 2010

Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act of 2004

Presidential Transition Act of 2000

Presidential Transitions Effectiveness Act of 1988

Presidential Transition Act of 1963

The Tenure of Office Act of 1867

Civil Service Act of 1883

Presidential Succession Act of 1947

Rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států

Marbury v. Madison

Buckley v. Valeo

Youngstown Sheet and Tube Company v. Sawyer

Humphrey's Executor v. United States

Wiener v. United States

Bowsher v. Synar

Bush v. Gore

Myers v. United States

Chiafalo v. Washington

Colorado Department of State v. Baca

Resumé

This diploma thesis deals with the issue of power transition in the United States of America. The two-and-a-half-month period between the elections and the inauguration, known as the Presidential Transition, can be seen as a time of uncertainty, instability, and certain paradoxes. On the one hand, the outgoing American president is in office until the inauguration day. On the other hand, the new administration is preparing to seize power, announcing nominations for executive positions, and also preparing legislative proposals so that the new American president can take office immediately after taking the oath. In recent decades a new sub-field of constitutional law has been developed in the United States of America. This sub-field called the Law of Presidential Transitions also interferes with administrative law and political campaign law. In five chapters, this diploma thesis introduces the topic of the transition of power, which has not yet been described from both legal and non-legal points of view to the Czech audience. The subject matter is first outlined regarding its ideological, historical, and theoretical background. In addition to the related provisions of the Constitution of the United States of America, this thesis also interprets the federal laws and regulations concerning this complex issue. The entire process is then presented in the context of the presidential election and the procedures related to the meeting of the Electoral College. Last but not least, the work also presents a purely practical aspect of the transfer of power, which is linked to the Presidential elections of 2020 and the transfer of power between presidents Donald Trump and Joe Biden.